

Županijski glasnik

Službeno glasilo Bjelovarsko-bilogorske županije

Broj 3 — Godina XX.

Bjelovar, 21. ožujka 2014.

ISSN 1331-3819

AKTI ŽUPANA

90.

Na temelju članka 56. Statuta Bjelovarsko-bilogorske županije ("Županijski glasnik" broj 10/13. — pročišćeni tekst) i članka 3. stavka 3. Odluke o osnivanju Savjeta za socijalnu skrb KLASA: 500-01/14-01/6, URBROJ: 2103/1-01-14-23, od 20. ožujka 2014. godine, župan Bjelovarsko-bilogorske županije je 21. ožujka 2014. godine, donio

R J E Š E N J E

o imenovanju Savjeta za socijalnu skrb Bjelovarsko-bilogorske županije

Članak 1.

U Savjet za socijalnu skrb Bjelovarsko-bilogorske županije, imenuju se:

1. **Đurđica Ištef Benšić** — zamjenica župana Bjelovarsko-bilogorske županije — predsjednica,
2. **Jasmina Radojčić** — Bjelovarsko-bilogorska županija — članica,
3. **Ratko Kovačić** — Bjelovarsko-bilogorska županija — koordinator i član,
4. **Snježana Mišir** — Bjelovarsko-bilogorska županija — članica,
5. **Mihaela Potak** — Bjelovarsko-bilogorska županija — članica,
6. **Antun Perčulija** — Bjelovarsko-bilogorska županija — član,
7. **Sandra Cindrić** — Bjelovarsko-bilogorska županija — članica,
8. **Miroslav Šmit** — Grad Bjelovar — član,
9. **Veronika Pilat** — Grad Daruvar — članica,
10. **Dragica Vodvarka**, Grubišno Polje — članica,
11. **Gordana Mlinarić** — Grad Garešnica — članica,
12. **Elvira Babić Marković** — Grad Čazma — članica,
13. **Marijan Dautanac** — predstavnik općina — član,

14. **Kristina Novalić** — Centar za socijalnu skrb Bjelovar — članica,

15. **Stanislava Vraneš Šupica** — Dom za stare i nemoćne Bjelovar — članica,

16. **Gordana Ded** — Dom za psihički bolesne odrasle osobe Bjelovar — članica,

17. **Tatjana Grčić** — predstavnik/ca drugih pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi privatni dom ili pomoć u kući — članica,

18. **Josip Stjepančević** — predstavnik vjerske zajednice — član,

19. **Sanja Major** — Centar za odgoj i obrazovanje "Rudolf Steiner" Daruvar — članica,

20. **Želimir Bertić** — Zavod za javno zdravstvo BBŽ — član,

21. **Dijana Zekić Kereži** — Zavod za zapošljavanje, Područni ured Bjelovar — članica,

22. **Marina Župan** — Zaštitna radionica Suvenir Arbor Vitae d.o.o. — članica,

23. **Tomislav Novosel** — predstavnik udruga invalida Bjelovar — član,

24. **Davor Marić** — predstavnik udruga invalida Daruvar — član,

25. **Mirjana Jančijev** — predstavnik/ca ureda Državne uprave u BBŽ — članica,

26. **Melita Lozina** — predstavnica Crvenog križa — članica,

27. **Snježana Pašalić** — predstavnica udruga za promicanje prava korisnika socijalne skrbi ili korisnika — članica.

Članak 2.

Savjet iz članka 1. ovog Rješenja predlaže socijalni plan skrbi za područje Županije tj. planiranje i ostvarivanje prava i obveza, te mjera i ciljeva iz područja socijalne skrbi kao

djelatnosti od posebnog interesa za Bjelovarsko-bilogorske županiju (u daljnjem tekstu: Županija), a osobito:

— predlaganje mjera za unapređenje dostupnosti i kvalitete socijalnih usluga u Županiji,

— davanje inicijative za popunjavanje ili izmjenu mreže socijalnih usluga za područje Županije,

— predlaganje mjera za usklađivanje i razvoj materijalnih i kadrovskih resursa u djelatnosti socijalne skrbi na području Županije,

— analizu kapaciteta i ocjenu rada nositelja djelatnosti socijalne skrbi u Županiji.

— predlaganje specifičnih ciljeve razvoja institucionalnih i izvaninstitucionalnih socijalnih usluga, s posebnim

naglaskom na usluge za skupine u većem riziku od socijalne isključenosti

Članak 3.

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u Županijskom glasniku.

KLASA: 500-01/14-01/13
URBROJ: 2103/1-01-14-24
Bjelovar, 21. ožujka 2014.

ŽUPAN

Damir Bajs, dipl. iur., v.r.

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

41.

Na temelju članka 39. i 41. Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine" broj 153/13.) i članka 17. Statuta Bjelovarsko-bilogorske županije ("Županijski glasnik" broj 10/13. — pročišćeni tekst), Županijska skupština Bjelovarsko-bilogorske županije na svojoj 5. sjednici održanoj 20. ožujka 2014. godine donijela je

ZAKLJUČAK

o prihvaćanju Izvješća o stanju u prostoru
Bjelovarsko-bilogorske županije
2009. - 2013. godine

Članak 1.

Prihvaća se Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013. godine.

Članak 2.

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u "Županijskom glasniku".

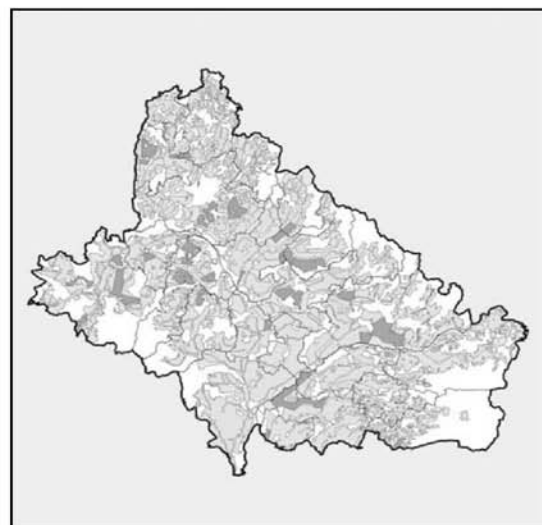
KLASA: 350-07/14-01/2
URBROJ: 2103/1-01-14-2
Bjelovar, 20. ožujka 2014.

PREDSJEDNIK
ŽUPANIJSKE SKUPŠTINE
Marijan Coner, v. r.

**ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE
BJELOVARSKO - BILOGORSKE ŽUPANIJE**

**IZVJEŠĆE O STANJU
U
PROSTORU
BJELOVARSKO - BILOGORSKE
ŽUPANIJE
2009. - 2013. godine**

Bjelovar, ožujak 2014. godine

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.

REPUBLIKA HRVATSKA

BJELOVARSKO - BILOGORSKA ŽUPANIJA

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU

BJELOVARSKO - BILOGORSKE ŽUPANIJE

2009. - 2013. GODINE

Izrađivač:

ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE

BJELOVARSKO - BILOGORSKE ŽUPANIJE

Ravnatelj:

SAŠA KRIŽ, dipl. ing. arh.

Voditeljica izrade:

VESNA BANOVIĆ, dipl. ing. arh.

Stručni tim:

VESNA BANOVIĆ, dipl. ing. arh.

DRAGICA CVETKOVIĆ, dipl. ing. arh.

GORAN KEPČIJA, mag. geog.

SAŠA KRIŽ, dipl. ing. arh.

DAMIR LIHTER, dipl. ing. građ.

IGOR PAVIČIĆ, dipl. ing. šum.

Bjelovar, ožujak 2013. godine

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.

SADRŽAJ

S A D R Ž A J		
I.	POLAZIŠTA	
1.	Osnova i ciljevi izrade Izvešća	I - 1
2.	Zakonodavno - institucionalni okvir	I - 3
3.	Osnovna prostorna obilježja	I - 5
3.1.	Prirodna i geografska obilježja	I - 5
3.2.	Upravno - teritorijalna podjela	I - 6
3.3.	Stanovništvo	I - 8
3.4.	Socijalno - gospodarska struktura	I - 23
4.	BBŽ u okviru prostornog uređenja RH	I - 27
II.	ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU	
1.	Prostorna struktura korištenja i namjene površina	II - 29
2.	Sustav naselja	II - 31
2.1.	Naselja i prostorni / razvojni koridori	II - 31
2.2.	Sustav središnjih naselja	II - 31
2.3.	Prostor za razvoj naselja	II - 34
2.4.	Ruralni razvoj	II - 41
2.5.	Društvena infrastruktura	II - 41
3.	Gospodarske djelatnosti	II - 45
3.1.	Poljoprivreda	II - 45
3.2.	Šumarstvo	II - 47
3.3.	Ribarstvo	II - 48
3.4.	Vodnogospodarski sustavi	II - 50
3.5.	Proizvodnja, poduzetništvo, trgovina i obrt	II - 63
3.6.	Iskorištavanje mineralnih sirovina	II - 64
3.7.	Turizam	II - 65
4.	Opremljenost prostora infrastrukturom od značaja za BBŽ	II - 69
4.1.	Prometna infrastruktura	II - 69
4.1.1.	Cestovni promet	II - 69
4.1.2.	Željeznički promet	II - 72
4.1.3.	Zračni promet	II - 74
4.1.4.	Elektroničke komunikacije	II - 75
4.2.	Energetski sustavi	II - 76
4.2.1.	Elektroenergetika	II - 76
4.2.2.	Cjevovodni promet	II - 78
4.3.	Opskrba pitkom vodom i odvodnja otpadnih voda	II - 79
4.3.1.	Sustav vodoopskrbe	II - 79
4.3.2.	Sustav javne odvodnje i uređaji za pročišćavanje	II - 84

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske ųupanije 2009. - 2013.

SADRųAJ

4.4.	Gospodarenje otpadom	II - 87
5.	Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja	II - 91
5.1.	Zaštićene prirodne vrijednosti	II - 91
5.2.	Zaštita i očuvanje okoliša	II - 94
5.3.	Zaštita i očuvanje kulturnih dobara	II - 98
6.	Obvezni prostorni pokazatelji	II - 99
III.	ANALIZA IZRADE I PROVEDBE DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA	
1.	Izrada dokumenata prostornog uređenja	III - 107
1.1.	Dokumenti prostornog uređenja - državne razine	III - 107
1.2.	Dokumenti prostornog uređenja - ųupanijske razine	III - 108
1.3.	Dokumenti prostornog uređenja - JLS (gradova i općina)	III - 109
1.3.1.	Prostorni planovi uređenja općine ili grada	III - 109
1.3.1.	Ostali dokumenti prostornog uređenja u nadležnosti gradova i općina	III - 110
1.4.	Dokumenti prostornog uređenja u postupku izrade i donošenja	III - 112
1.5.	Informacijski sustav prostornog uređenja	III - 112
2.	Provedba dokumenata prostornog uređenja	III - 115
2.1.	Provedba Prostornog plana BBų	III - 115
2.2.	Nadzor dokumenata prostornog uređenja	III - 115
2.3.	Izdavanje akata za provedbu dokumenata prostornog uređenja	III - 115
2.4.	Nezakonita gradnja	III - 116
3.	Dokumenti prostornog uređenja u odnosu na druge strateške, razvojne i programske dokumente od važnosti za BBų	III - 119
4.	Provedba zakljućaka, smjernica i kriterija iz prethodnog izješća o stanju u prostoru BBų	III - 121
4.1.	Smjernice izrade novih dokumenata prostornog uređenja	III - 121
4.2.	Smjernice izrade izmjena i dopuna dokumenata prostornog uređenja u nadležnosti ųupanije	III - 122
4.3.	Smjernice, preporuke izrade studija i analiza u nadležnosti ųupanije	III - 122
4.4.	Druge mjere od značaja za unapređenje stanja u prostoru	III - 123
IV.	PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE ODRųIVOG RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI	
1.	Potrebe, mogućnosti i ogranićenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru obzirom na okolnosti, sektorska opterećenja i izazove	IV - 127
2.	Ocjena potrebe izrade novih i/ili izmjene i dopune postojećih dokumenata prostornog uređenja na razini BBų	IV - 129
3.	Prijedlog aktivnosti za unapređenje održivog razvoja u prostoru	IV - 131

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.**SADRŽAJ**

V. IZVORI PODATAKA

1. Dokumentacija	V - 1
1.1. Dokumenti prostornog uređenja	V - 1
1.2. Studije	V - 1
1.3. Ostali dokumenti	V - 1

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.

I. POLAZIŠTA

I.
POLAZIŠTA

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.**I. POLAZIŠTA****1. Osnova i ciljevi izrade Izvješća**

1. OSNOVA I CILJEVI IZRADE IZVJEŠĆA

„Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013. godine“ (u daljnjem tekstu: Izvješće) izrađeno je temeljem odredbi Zakona o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, broj 76/07, 38/09, 55/11, 90/11 i 50/12), te Pravilnika o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru („Narodne novine“, broj 117/12). Obzirom da je u vrijeme dovršavanja Izvješća već donesen „novi“ Zakon o prostornom uređenju, pri obradi pojedinih tema akceptirane su i posljedice primjene istoga. Stručni izrađivač Izvješća je Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije (u daljnjem tekstu: Zavod).

Ovo je Izvješće o stanju u prostoru dokument kojim se Županijsku skupštinu i sva nadležna županijska tijela, kao i stručnu i širu javnost, izvješćuje o prostornom razvoju u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji u navedenom razdoblju. Izvješće sadrži analizu stanja i trendova prostornog razvoja na temelju obveznih prostornih pokazatelja o stanju u prostoru, analizu izrade i provođenja dokumenata prostornog uređenja i drugih dokumenata, te preporuke za unaprjeđenje održivog razvoja u prostoru s prijedlogom prioritarnih aktivnosti za naredno razdoblje.

Svrha izrade Izvješća je dobivanje sveobuhvatnog pregleda prostornog razvoja i planiranja prostora Bjelovarsko-bilogorske županije sa sustavom prostornog uređenja. Cilj izrade Izvješća je predvidjeti prostorno razvojne trendove temeljene na postojećim uvjetima, prikazati instrumente prostornog planiranja, te učinkovite mjere što su ih nadležna tijela poduzela u proteklom razdoblju na svim razinama planiranja. Izvješće prioritetno prikazuje utvrđene probleme u prostoru, postojeća rješenja za poboljšanje stanja, te ukazuje na mogućnosti daljnjih usmjerenja prostornog razvoja, odnosno analizira stanja i promjene u prostoru koje nastaju pod utjecajem različitih društvenih procesa i imaju veći ili manji neposredan utjecaj na prostor.

U okviru Izvješća ocjenjuje se učinkovitost planskih mjera za unaprjeđenje sustava prostornog uređenja, daje se osnova za određivanje smjernica prostornog razvoja Bjelovarsko-bilogorske županije, te određuje potreba izmjene i dopune važećih i/ili izrade novih strateških dokumenata prostornog uređenja područne (regionalne) razine, kao i drugih dokumenata te razine. Ovim dokumentom nastojalo se dobiti cjelovitu, argumentiranu i objektivnu spoznaju o prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije.

Povezivanjem svijesti o vlastitom prostornom potencijalu s praktičnim djelovanjem u području zaštite i uređenja prostora treba snažnije poticati vrijednosti prostora Županije, te nastojati zaustaviti negativne pojave u njemu. Izvješće ukazuje i na nužnost korištenja informacijskog sustava prostornih pokazatelja i podataka za praćenje stanja u prostoru, te na važnost edukacije i informiranja stručne i najšire javnosti o području prostornog planiranja i urbanizma.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.**I. POLAZIŠTA****2. Zakonodavno - institucionalni okvir****2. ZAKONODAVNO - INSTITUCIONALNI OKVIR**

Odredbom članka 47. Zakona o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, broj 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12 i 55/12) utvrđena je obveza izrade dokumenata praćenja stanja u prostoru, odnosno izvješća o stanju u prostoru na državnoj, područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini za proteklo četverogodišnje razdoblje, a Pravilnikom o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru („Narodne novine“, broj 117/12 - u daljnjem tekstu „Pravilnik“) određen je sadržaj i obvezni prostorni pokazatelji izvješća o stanju u prostoru na svim razinama, te drugi zahtjevi u vezi s praćenjem stanja u području prostornog uređenja.

Izvešće o stanju u prostoru Republike Hrvatske je dokument praćenja stanja u prostoru državne razine koji razmatra Hrvatski sabor, a izrađuje se u odnosu na Strategiju i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, druge strateške, razvojne, planske i programske dokumente i pokazatelje državne razine koji su od utjecaja na održiv razvoj u prostoru državne razine, prethodno izvješće o stanju u prostoru i dokumente prostornog uređenja do uključivo županijske razine. Prema navedenom Pravilniku, Izvešće o stanju u prostoru Republike Hrvatske izrađuje Hrvatski zavod za prostorni razvoj, a do njegove uspostave Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, Zavod za prostorno planiranje, te se objavljuje u „Narodnim novinama“. Posljednje, Izvešće o stanju u prostoru Republike Hrvatske za razdoblje 2008. - 2012. godine zastupnici Hrvatskoga sabora prihvatili su na 7. sjednici održanoj 22. veljače 2013. godine.

Izvešće o stanju u prostoru županije odnosno Grada Zagreba je dokument praćenja stanja u prostoru područne (regionalne) razine koje razmatra predstavničko tijelo županije, odnosno Grada Zagreba, a izrađuje se u odnosu na Strategiju i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, druge strateške, razvojne, planske i programske dokumente i pokazatelje državne razine koji su od utjecaja na održiv razvoj u prostoru županije, odnosno Grada Zagreba, prethodno izvješće o stanju u prostoru, županijski prostorni plan i prostorne planove uređenja velikih gradova, gradova i općina, odnosno prostorni plan uređenja Grada Zagreba i dokumente prostornog uređenja Grada Zagreba. Također prema navedenom Pravilniku, izvješće na razini županije, odnosno Grada Zagreba, izrađuju zavodi za prostorno uređenje županija, odnosno Grada Zagreba, a objavljuje se u službenom glasilu područne (regionalne) samouprave.

Izvešće o stanju u prostoru velikog grada, grada i općine je dokument praćenja stanja u prostoru lokalne razine koje razmatra predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave, a izrađuje se u odnosu na županijski prostorni plan, druge strateške, razvojne, planske i programske dokumente i pokazatelje županijske razine koji su od utjecaja na održiv razvoj u prostoru velikog grada, grada i općine, prethodno izvješće o stanju u prostoru i dokumente prostornoga uređenja velikoga grada, grada i općine. Prema Pravilniku, izvješće na razini velikog grada, grada i općine izrađuju upravna tijela velikog grada, grada i općine nadležna za prostorno uređenje, odnosno zavodi za prostorno uređenje velikog grada ukoliko su ustrojeni, a objavljuje se u službenom glasilu područne (regionalne) ili jedinica lokalne samouprave.

Slijedom navedenog, Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije je dokument praćenja stanja u prostoru područne (regionalne) razine koji razmatra predstavničko tijelo Županije, odnosno Skupština Bjelovarsko-bilogorske županije, a izrađuje se u odnosu na Strategiju i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, druge strateške, razvojne, planske i programske dokumente i pokazatelje državne razine koji su od utjecaja na održiv razvoj u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije, prethodno Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije za razdoblje 2003.-2005. i Program mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije za razdoblje 2006.-2009. godine („Županijski glasnik“ Bjelovarsko-bilogorske županije, broj 14/06), Prostorni plan Bjelovarsko-bilogorske županije („Županijski glasnik“ Bjelovarsko-bilogorske županije, broj 2/01, 13/04 i 7/09) i prostorne planove velikog grada, gradova i općina. Ovo Izvešće također je obuhvatilo dokumente prostornog uređenja lokalne razine - generalne urbanističke planove, urbanističke planove uređenja i detaljne planove uređenja.

Posljednji dokumenti praćenja stanja u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije izrađeni temeljem zakonske obveze su Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije za razdoblje 2003.-2005. godine i Program mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru Bjelovarsko-

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.**I. POLAZIŠTA****2. Zakonodavno - institucionalni okvir**

bilogorske županije za razdoblje 2006.-2009. godine. Izrađeni su u skladu s tada važećim Zakonom o prostornom uređenju („Narodne novine“, broj 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04) i usvojeni po Županijskoj skupštini.

Stupanjem na snagu novog Zakona o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, broj 76/07 i 38/09) ukida se obveza izrade i donošenja Programa mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru i ostaje samo obveza izrade četverogodišnjeg izvješća o stanju u prostoru. Sukladno Prijelaznim i završnim odredbama Zakona, programi mjera doneseni prije stupanja na snagu Zakona ostali su na snazi do isteka razdoblja za koje su doneseni. Temeljem novog Zakona donesen je i Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru („Narodne novine“, broj 114/10 i 141/10) kojim je utvrđena nova metodologija izrade, s točno određenim prostornim pokazateljima, razinom obrade, izvorima podataka i oblicima tabličnih i kartografskih prikaza. Ovaj je Pravilnik u listopadu 2012. godine, donošenjem novog Pravilnika, stavljen van snage. Posljednji važeći Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru („Narodne novine“, broj 117/12), s kojim je usklađeno ovo Izvješće, donesen je u listopadu 2012. godine. U skladu s odredbama ovog Pravilnika, Zavod je zatražio dostavu aktualnih podataka o stanju u prostoru od nadležnih tijela i pravnih osoba te započeo izradu elaborata. Rezultat je ovo Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije, izrađeno za razdoblje od 2009. do 2013. godine, ali koje obuhvaća i znatno šire vremensko razdoblje - do posljednjeg „službenog“ Izvješća usvojenog 2006. godine.

Prema navedenom Pravilniku, izvješća na svim razinama izrađuju se u tekstualnom obliku, a pojedina tematska područja mogu se prema potrebi dodatno obrazložiti, argumentirati i prikazati tabličnim iskazom pokazatelja, te grafičkim i drugim prikazima. Odredbom članka 4. Pravilnika napisan je sadržaj Izvješća, prema kojem ono sadrži polazišta, analizu i ocjenu stanja, provedbe i trendova razvoja u prostoru, analizu provedbe dokumenata prostornoga uređenja i drugih dokumenata i prijedloge za unaprjeđenje razvoja s osnovnim preporukama za naredno razdoblje. Polazišta obuhvaćaju pregled osnova i ciljeva izrade Izvješća unutar zakonodavnog, institucionalnog i međunarodnog okvira za razdoblje za koje se Izvješće izrađuje, te osnovna prostorna obilježja Republike Hrvatske, županije, Grada Zagreba, velikih gradova, gradova i općina. Analiza i ocjena stanja obuhvaća prikaz ostvarenja osnovnih prostorno-planskih ciljeva, usmjerenja i određenja koja su sadržana u Strategiji i Programu prostornoga uređenja Republike Hrvatske, dokumentima prostornoga uređenja županija, Grada Zagreba, velikih gradova, gradova i općina, te ukazuje na trendove i usklađenost, odnosno nesklad u provedbi. Analiza provedbe dokumenata prostornoga uređenja i drugih dokumenata obuhvaća prikaz pokrivenosti područja dokumentima prostornoga uređenja, daje podatke o važećim dokumentima prostornoga uređenja i drugim strateškim, programskim i razvojnim dokumentima od važnosti za održiv razvoj u prostoru, ukazuje na osnove njihove provedbe, potrebu i učestalost njihove promjene, te daje osvrt na provođenje zaključaka, smjernica i preporuka iz prethodno usvojenog izvješća o stanju u prostoru. Prijedlozi za unaprjeđenje razvoja u prostoru s osnovnim preporukama za naredno razdoblje razrađuju se u cilju odlučivanja o daljnjem statusu strateških, programskih i planskih smjernica iz važećih dokumenata, odnosno o njihovom zadržavanju, ukidanju ili promjeni. Preporuke obuhvaćaju prijedlog potrebnih i prioritarnih aktivnosti u narednom razdoblju.

Sukladno članku 9. Pravilnika, stručni izrađivač Izvješća je Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije. U izradi Izvješća koristili su se podaci iz dokumenata prostornoga uređenja, službeno objavljeni i dostupni podaci nadležnih tijela i ustanova, te drugih pravnih osoba s javnim ovlastima određenih posebnim propisima, te podaci iz usvojenih i objavljenih pojedinih sektorskih strateških, razvojnih, planskih i provedbenih dokumenata, koji su od utjecaja na održiv razvoj prostora. Sudionici u izradi izvješća su nadležna državna tijela, tijela jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave, javne ustanove i pravne osobe s javnim ovlastima određene posebnim propisima, koje obavljaju poslove od utjecaja na sadržaj izvješća.

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske ųupanije 2009. - 2013.

I. POLAZIŠTA

3. Osnovna prostorna obilježja BBų

3. OSNOVNA PROSTORNA OBILJEųJA BBų

3.1. PRIRODNA I GEOGRAFSKA OBILJEųJA

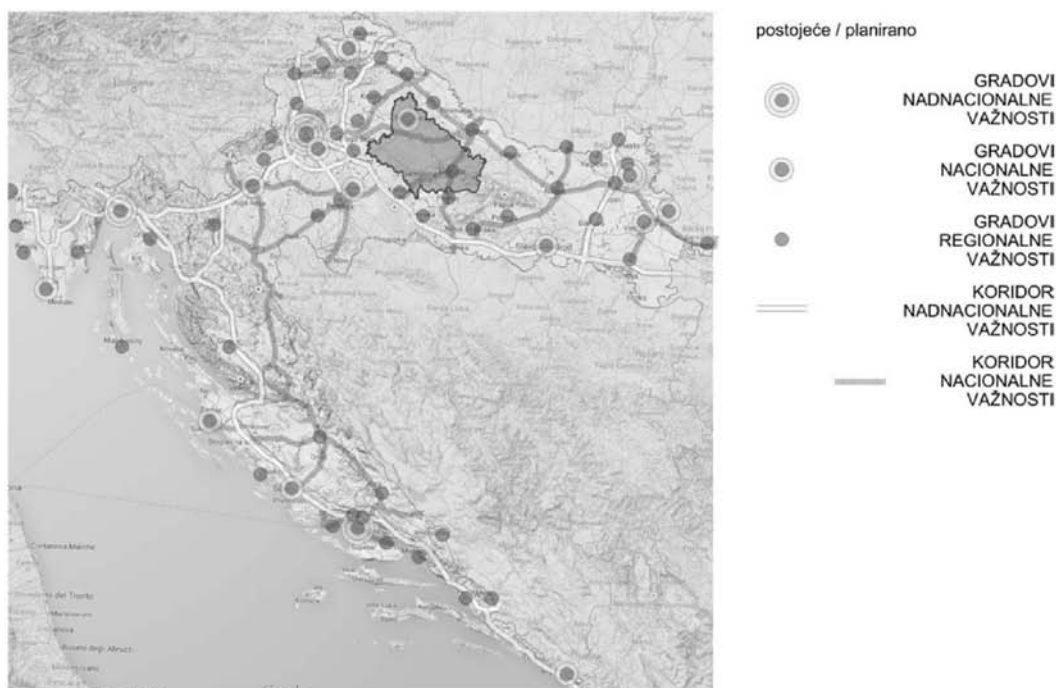
Prostorno-funkcionalno gledano, Bjelovarsko-bilogorska ųupanija nalazi se u istoĉnom dijelu grupe ųupanija Središnje Hrvatske, najrazvijenijeg podruĉja Hrvatske i kljuĉnog ĉvorišta europskih i regionalnih prometnih pravaca. Međutim, obzirom na rubni poloųaj (prema grupi ųupanija istoĉne Hrvatske), te smještaĳ upravo između najznaĉajnijih prometnih pravaca (Posavskog i Podravskog koridora, te popreĉnih koridora Srednja Europa-Jadran i Podunavlje-Jadran), dijelom je ostala izvan interesa dosadašnjih razvojnih usmjerenja, a što je došlo do izraųaja nakon prekida sekundarnih prometnih veza sjevera i juga Hrvatske preko Bosne i Hercegovine.

Jedna je od dvije ųupanije koje nemaju kopnenu granicu s nekom drugom drųavom, pa tako ni podruĉja uz drųavnu granicu. Bjelovarsko-bilogorska ųupanija graniĉi na sjeveru sa Koprivniĉko-kriųevaĉkom ųupanijom, na sjeveroistoku sa Virovitiĉko-podravskom ųupanijom, na jugoistoku sa Poųeško-slavonskom ųupanijom, na jugozapadu sa Sisaĉko-moslavaĉkom ųupanijom, na zapadu sa Zagrebaĉkom ųupanijom.

Kartografski prikaz:

3.1. - 1 - k

Poloųaj BBų u RH

Izvor podataka:

dokumentacija ZPU BBų

Sa površinom od 2.639,14 km² jedna je od ųupanija srednje veliĉine u Hrvatskoj. Na podruĉju ųupanije, prema Popisu stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. godine, ųivi 119.764 stanovnika. U Prostornom planu Bjelovarsko-bilogorske ųupanije za površinu se koristi podatak od 2636,67 km² koji je Drųavna geodetska uprava - Zavod za fotogrametriju krajem 1999. godine uskladio sa Zakonom o podruĉjima ųupanija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj 10/97) i dotadašnjim izmjenama i dopunama istog zakona. Prema novom, vaųeĉem Zakonu o podruĉjima ųupanija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, 86/06, 125/06-ispravak, 16/07-ispravak, 95/08-Odluka USRH, 46/10-ispravak i 145/10) granica Bjelovarsko-

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.**I. POLAZIŠTA****3. Osnovna prostorna obilježja BBŽ**

bilogorske županije nije se mijenjala u odnosu na prethodno važeći zakon, ali je prema najnovijim, vjerojatno do sada i tehnički najpreciznijim, digitalnim podacima u grafičkom obliku za Bjelovarsko-bilogorsku županiju dobivenim od Državne geodetske uprave 2011. godine očitana površina za Županiju od 2639,14 km².

Bjelovarsko-bilogorska županija, prirodno-geografski gledano, pripada prostoru Panonske (i peripanonske) megaregije, najvećim dijelom makroregiji Zavale sjeverozapadne Hrvatske, a rubnim istočnim dijelom tangira i makroregiju Slavenskog gromadnog gorja. Obuhvaća prostor četiri karakteristične geografske cjeline: Bilogore (sjeverno i sjeveroistočno), rubnih masiva Papuka i Ravne gore (istočno), Moslavačke gore (jugozapadno), te pleistocenskih ravnjaka i dolina Česme i Ilove (zapadno, centralno i južno).

U skladu s geomorfološkim, geološko – litološkim prilikama i u pedološkom pogledu moguće je na području Bjelovarsko-bilogorske županije izdvojiti nekoliko odvojenih reljefnih cjelina:

- Planinsko područje (dijelovi Papuka i Moslavačke gore);
- Bilogora s tercijskim priobaljem (podnožja i obronci Papuka i Moslavačke gore);
- Pleistocenski ravnjak (područje između Bilogore, Moslavačke gore i Papuka);
- Riječne i potočne doline i porječja (doline Česme, Ilove i ostalih manjih vodotoka).

Gorski masivi su zapravo blokovi starog panonskog kopna koje je razlomljeno i njegovi dijelovi se vide u izoliranim gorjima ili su nazočni u velikim dubinama. Čazmanska i Ilovska nizina su otvorene prema Posavini kuda otječu i glavni riječni tokovi Česme i Ilove (Posavski sliv sa vododijelnicom – Bilogorom).

Područje Bjelovarsko-bilogorske županije pripada, prema Köppenovoj klasifikaciji, klimi toplo umjerenog kišnog tipa (C) u kojem je srednja temperatura najhladnijeg mjeseca između -3°C i 18°C. Srednja temperatura najtoplijeg mjeseca nije veća od 22°C (b). Padaline su podjednako raspoređene tijekom cijele godine (cf), s tim da manje količine padnu u hladnom dijelu godine (cfw). Tijekom godine su izražena dva maksimuma padalina – rano ljeto i kasna jesen, što se označuje oznakom (x). Potpuna definicija klimatskog tipa županije je Cfbwx.

3.2. UPRAVNO - TERITORIJALNA PODJELA BBŽ

Bjelovarsko-bilogorska županija formirana je 29. prosinca 1992. godine donošenjem Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj ("Narodne novine" broj 90/92), a obuhvaćala je 2 grada i 15 općina.

U proteklom razdoblju donesen je Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj („Narodne novine" broj 86/06, 125/06, 16/07, 95/08-Odluka USRH, 46/10, 145/10 i 37/13), kojim je utvrđeno područje Bjelovarsko-bilogorske županije, gradovi i općine koji ulaze u njezin sastav, te obuhvat pripadajućih naselja. Bjelovarsko-bilogorska županija danas obuhvaća 5 gradova i 18 općina. Gradovi su Bjelovar, Čazma, Daruvar, Garešnica i Grubišno Polje, a općine Berek, Dežanovac, Đulovac, Hercegovac, Ivanska, Kapela, Končanica, Nova Rača, Rovišće, Severin, Sirač, Šandrovac, Štefanje, Velika Pisanica, Velika Trnovitica, Veliki Grđevac, Veliko Trojstvo i Zrinski Topolovac.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.

I. POLAZIŠTA

3. Osnovna prostorna obilježja BBŽ

Kartografski prikaz:
3.2. - 1 - k

Upravno - teritorijalna podjela BBŽ

Izvor podataka:

dokumentacija ZPU BBŽ

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.

I. POLAZIŠTA

3. Osnovna prostorna obilježja BBŽ

Tabela:

3.2. - 2 - t

Osnovni podaci (naselja - stanovništvo - površine) 2011. u BBŽ

	GRAD	NASELJA		STANOVNIKA		POVRŠINA	
	OPĆINA	BROJ	%	BROJ	%	KM2	%
1	Bjelovar	31	9,60%	40276	33,63%	187,75	6,96%
2	Čazma	36	11,15%	8077	6,74%	240,05	8,90%
3	Daruvar	9	2,79%	11633	9,71%	64,17	2,38%
4	Garešnica	23	7,12%	10472	8,74%	226,45	8,40%
5	Grubišno Polje	24	7,43%	6478	5,41%	265,38	9,84%
	Ukupno	123	38,08%	76936	64,24%	983,80	36,48%
1	Berek	13	4,02%	1443	1,20%	111,20	4,12%
2	Dežanovac	12	3,72%	2715	2,27%	102,54	3,80%
3	Đulovac	29	8,98%	3245	2,71%	187,57	6,96%
4	Hercegovac	5	1,55%	2383	1,99%	50,70	1,88%
5	Ivanska	13	4,02%	2911	2,43%	131,22	4,87%
6	Kapela	26	8,05%	2984	2,49%	104,12	3,86%
7	Končanica	9	2,79%	2360	1,97%	84,19	3,12%
8	Nova Rača	13	4,02%	3433	2,87%	93,24	3,46%
9	Rovišće	12	3,72%	4822	4,03%	78,71	2,92%
10	Severin	2	0,62%	877	0,73%	26,31	0,98%
11	Sirač	9	2,79%	2218	1,85%	145,38	5,39%
12	Šandrovac	7	2,17%	1776	1,48%	62,94	2,33%
13	Štefanje	9	2,79%	2030	1,70%	68,86	2,55%
14	Velika Pisanica	8	2,48%	1781	1,49%	82,20	3,05%
15	Velika Trnovitica	8	2,48%	1370	1,14%	60,78	2,25%
16	Veliki Grđevac	11	3,41%	2849	2,38%	169,53	6,29%
17	Veliko Trojstvo	11	3,41%	2741	2,29%	65,43	2,43%
18	Zrinski Topolovac	3	0,93%	890	0,74%	30,44	1,13%
	Ukupno	200	61,92%	42828	35,76%	1.655,34	61,38%
	Sveukupno	323	100,00%	119764	100,00%	2.639,14	100,00%

Izvor podataka:

Središnji registar prostornih jedinica, DGU i Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011., DZS

Gradovi i općine su izrazito različite po površini (Grad Grubišno Polje 265,38 km², a Općina Severin 26,31 km²), broju naselja (Grad Čazma 36 naselja, a Općina Severin 2 naselja), broju stanovnika (Grad Bjelovar 40276 st., a Općina Severin 877 st.), te po prostorno razvojnim i resursnim značajkama.

Sjedište Bjelovarsko-bilogorske županije je grad Bjelovar.

3.3. STANOVNIŠTVO

Demografska obilježja stanovništva važan su pokazatelj stanja u prostoru, bilo kao indikator procesa (gospodarskih, socijalnih, političkih...) koji se odvijaju u prostoru, bilo kao uzročnik potreba ponovnog vrednovanja prostorno-planskih mjera i rješenja. Bjelovarsko-bilogorska županija kao jedna od tri županije u Republici Hrvatskoj koje su u posljednjem međupopisnom razdoblju (2001. - 2011.) zabilježile najveći pad broja stanovnika, svakako u vrednovanju i planiranju prostora mora osobito pozornost posvetiti kako kvantitativnim, tako i kvalitativnim demografskim podacima.

Broj stanovnika i indeks kretanja broja stanovnika

Prema Popisu stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine Bjelovarsko-bilogorska županija imala je 119.764 stanovnika. U odnosu na popis iz 2001. godine, kada je broj stanovnika u županiji iznosio 133.084, to je smanjenje od 13.320 stanovnika, odnosno indeks međupopisne promjene iznosi 89,99. U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji prema popisu iz 2011. stanovalo je 2,79% populacije Republike Hrvatske, a prema broju stanovnika županija se nalazi na 15. mjestu.

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske ųupanije 2009. - 2013.

I. POLAZIŠTA

3. Osnovna prostorna obilježja BBų

Tabela:

3.3. - 1 - t Broj stanovnika i indeks kretanja broja stanovnika 2001. - 2011. po JLS u BBų¹;

JLS	2001.	2011.	INDEKS 2011/2001.
BJELOVAR	41.869	40.276	96,20
ĀAZMA	8.895	8.077	90,80
DARUVAR	13.243	11.633	87,84
GAREŠNICA	11.630	10.472	90,04
GRUBIŠNO POLJE	7.523	6.478	86,11
BEREK	1.706	1.443	84,58
DEųANOVAC	3.355	2.715	80,92
ĐULOVAC	3.640	3.245	89,15
HERCEGOVAC	2.791	2.383	85,38
IVANSKA	3.510	2.911	82,93
KAPELA	3.516	2.984	84,87
KONĀANICA	2.824	2.360	83,57
NOVA RAĀA	4.077	3.433	84,20
ROVIŠĀE	5.262	4.822	91,64
SEVERIN	1.038	877	84,49
SIRAĀ	2.546	2.218	87,12
ŠANDROVAC	2.095	1.776	84,77
ŠTEFANJE	2.347	2.030	86,49
VELIKA PISANICA	2.151	1.781	82,80
VELIKA TRNOVITICA	1.661	1.370	82,48
VELIKI GRĐEVAC	3.313	2.849	85,99
VELIKO TROJSTVO	3.092	2.741	88,65
ZRINSKI TOPOLOVAC	1.000	890	89,00
ųUPANIJA UKUPNO	133.084	119.764	89,99
REPUBLIKA HRVATSKA	4.437.460	4.284.889	9

Izvor podataka:

Popisi stanovništva, kućanstava i stanova 2001. i 2011., DZS

Prema popisu stanovništva 2011. godine, grad Bjelovar najbrojnija je jedinica lokalne samouprave sa 40.276 stanovnika, a slijede ga gradovi Daruvar s 11.633 i Garešnica s 10.472 stanovnika. Najmnogoljudnija općina je Rovišće s 4.822 stanovnika, te Nova Raća (3.433 stanovnika) i Đulovac (3.245 stanovnika). Općine s najmanje stanovnika su Severin sa 877 i Zrinski Topolovac sa 890 stanovnika. Svi gradovi i općine Bjelovarsko-bilogorske ųupanije u međupopisnom razdoblju od 2001. do 2011. godine biljeųe pad broja stanovnika. Prema relativnim pokazateljima najmanji pad biljeųi grad Bjelovar, a najveći općina Deųanovac. Prema istim pokazateljima Bjelovarsko-bilogorska ųupanija u istom razdoblju biljeųi veću stopu pada broja stanovnika od Republike Hrvatske. U prethodnom međupopisnom razdoblju (od 1991. do 2001. godine) grad Āazma i općina Rovišće biljeųili su povećanje broja stanovnika, ali su gradovi Daruvar i Grubišno polje te općine SiraĀ, Đulovac i Velika Pisanica biljeųili znatno veću stopu smanjenja broja stanovnika nego u zadnjem razdoblju.

1 Podaci Popisa 2011. nisu neposredno usporedivi s podacima Popisa 2001. U oba popisa korišten je koncept "uobiĀajenog mjesta stanovanja", ali je razlika što se u Popisu 2011. koristi i namjera odsutnosti/prisutnosti, a i što se osobe odsutne godinu dana ili dulje, a koje se vraćaju sezonski u mjesto stanovanja, ne ukljuĀuju u ukupan broj stanovnika, za razliku od Popisa 2001.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.

I. POLAZIŠTA

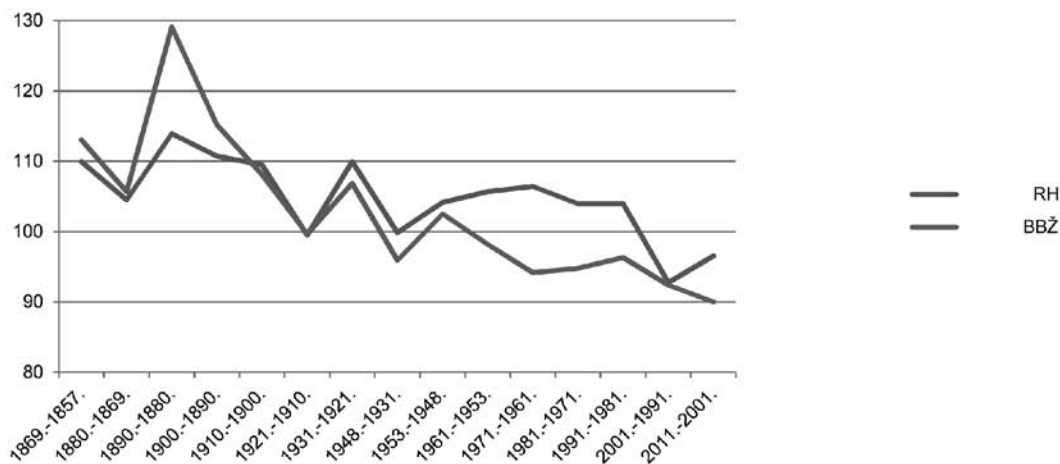
3. Osnovna prostorna obilježja BBŽ

Tabela:

3.3. - 2 - t

Kretanje indeksa međupopisne promjene broja stanovnika u BBŽ

INDEKS PROMJENE

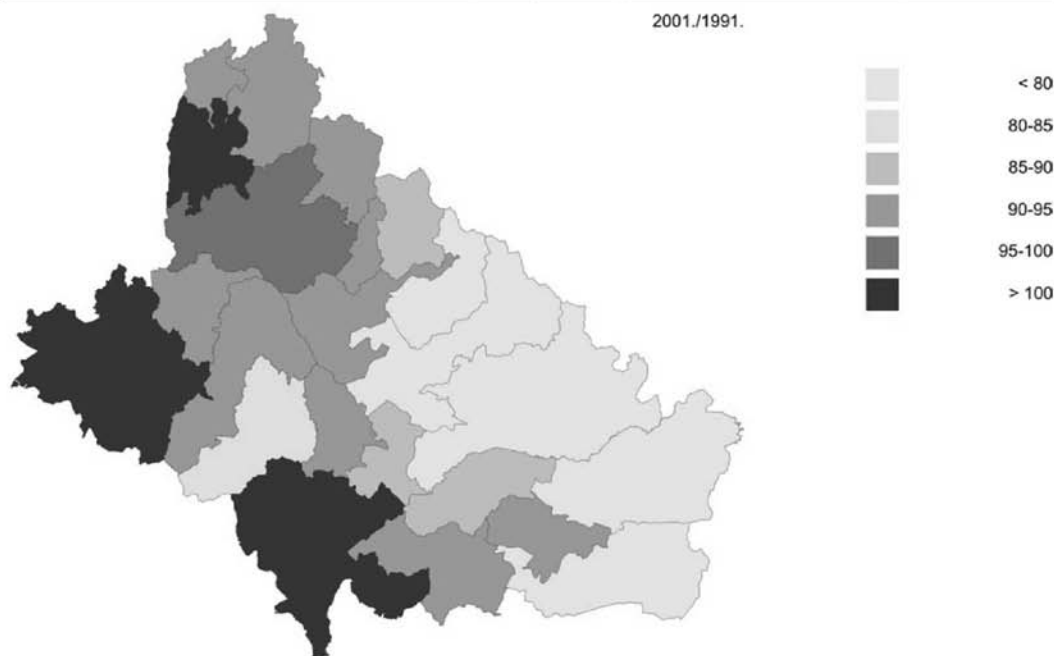
Izvor podataka:

Naselja i stanovništvo RH 1857. - 2001., DZS i Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011., DZS

Kartografski prikaz:

3.3. - 3 - k

Indeksi promjene broja stanovnika 2001./1991. po JLS u BBŽ

Izvor podataka:

Naselja i stanovništvo RH 1857. - 2001., DZS

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.

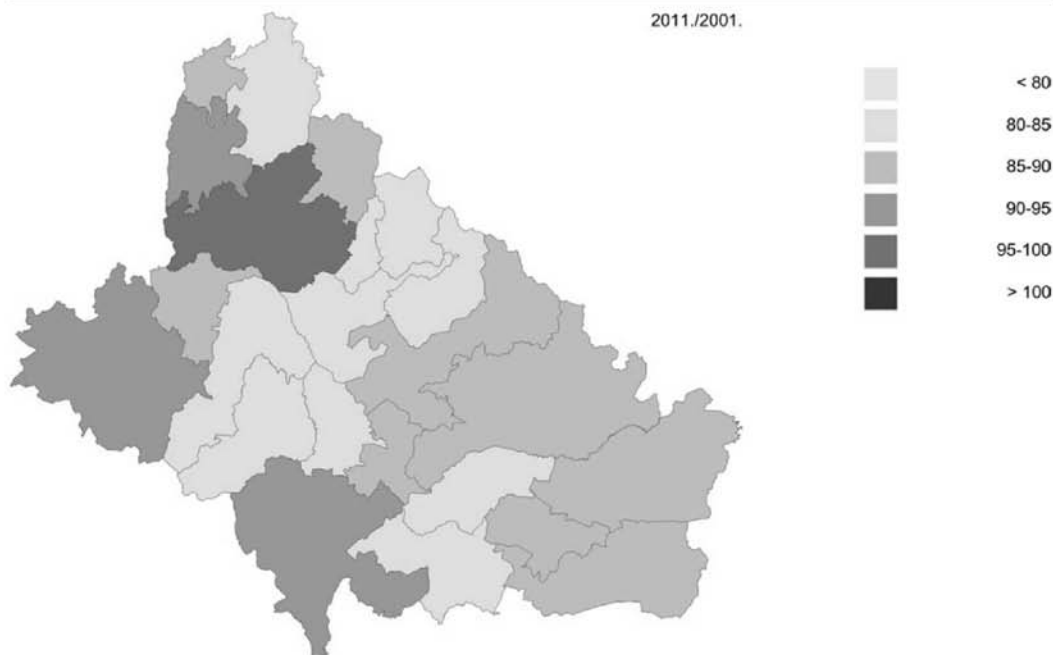
I. POLAZIŠTA

3. Osnovna prostorna obilježja BBŽ

Kartografski prikaz:

3.3. - 4 - k

Indeksi promjene broja stanovnika i 2011./2001. po JLS u BBŽ

Izvor podataka:

Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011., DZS

Prirodno kretanje stanovništva i migracija

Prirodno kretanje stanovništva razlika je rođenih i umrlih stanovnika na određenom prostoru u jedinici vremena. Osnovne su sastavnice prirodnog kretanja stanovništva rodnost i smrtnost, a njihova je razlika prirodni prirast. Na njega ne utječe samo djelovanje bioloških pojava, već važnu ulogu imaju i društveno-gospodarski, kulturni, psihološki i drugi čimbenici.

Bjelovarsko-bilogorska županija imala je u razdoblju od 2001. do 2010. godine negativno prirodno kretanje stanovništva, odnosno prirodni pad od - 6.681 stanovnika. Razlika rođenih i umrlih stanovnika bila je negativna u svakoj godini spomenutog razdoblja. U tom razdoblju od jedinica lokalne samouprave jedinu pozitivnu bilancu ima općina Rovišće s vitalnim indeksom od 101,11, dok sve ostale bilježe negativnu prirodnu promjenu. Republika Hrvatska u tom razdoblju bilježi prirodni pad od - 95.047 stanovnika, a vitalni indeks za to razdoblje iznosi 81,50, dok Bjelovarsko-bilogorska županija u tom razdoblju ima vitalni indeks od 63,98 te je stoga lako zaključiti da prirodno kretanje stanovništva u županiji karakterizira znatno veći pad od prosjeka Hrvatske. Taj trend nastavljen je u 2011. i 2012. godini. U 2011. godini Bjelovarsko-bilogorska županija imala je prirodni pad od - 656 stanovnika i vitalni indeks od 62,05, dok je Republika Hrvatska imala vitalni indeks od 80,74. Od jedinica lokalne samouprave općine Đulovac i Rovišće imale su pozitivan prirodni prirast, a ostale općine i gradovi pad. U 2012. godini Bjelovarsko-bilogorska županija imala je prirodni pad od - 640 stanovnika i vitalni indeks od 63,88, a Republika Hrvatska vitalni indeks od 80,77. Pozitivan prirodni prirast imala je jedino općina Đulovac, a ostale jedinice lokalne samouprave negativan, odnosno prirodni pad.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.

I. POLAZIŠTA

3. Osnovna prostorna obilježja BBŽ

Tabela:

3.3. - 5 - t

Prirodno kretanje stanovništva u razdoblju 2001. - 2010. u BBŽ

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Rođeni	1.227	1.167	1.129	1.132	1.249	1.184	1.174	1.199	1.211	1.250
Umrli	1.857	1.872	1.958	1.843	1.866	1.799	1.866	1.821	1.892	1.814
Prirodni prirast	-630	-705	-829	-711	-617	-615	-692	-622	-681	-564

Izvor podataka:

Priopćenja 7.1.1., DZS

Tabela:

3.3. - 6 - t

Prirodno kretanje stanovništva i vitalni indeks u razdoblju 2001. - 2010. u JLS u BBŽ

JLS	Rođeni	Umrli	Prirast	Vitalni indeks
BJELOVAR	3.820	5.110	-1290	74,76
ČAZMA	832	1.315	-483	63,27
DARUVAR	1.047	1.550	-503	67,55
GAREŠNICA	1.018	1.544	-526	65,93
GRUBIŠNO POLJE	580	1.130	-550	51,33
BEREK	173	315	-142	54,92
DEŽANOVAC	298	521	-223	57,20
ĐULOVAC	466	490	-24	95,10
HERCEGOVAC	215	416	-201	51,68
IVANSKA	277	593	-316	46,71
KAPELA	307	645	-338	47,60
KONČANICA	207	440	-233	47,05
NOVA RAČA	345	655	-310	52,67
ROVIŠĆE	639	632	7	101,11
SEVERIN	82	171	-89	47,95
SIRAČ	227	381	-154	59,58
ŠANDROVAC	194	361	-167	53,74
ŠTEFANJE	206	416	-210	49,52
VELIKA PISANICA	173	370	-197	46,76
VELIKA TRNOVITICA	129	288	-159	44,79
VELIKI GRĐEVAC	278	572	-294	48,60
VELIKO TROJSTVO	245	496	-251	49,40
ZRINSKI TOPOLOVAC	110	138	-28	79,71

Izvor podataka:

Priopćenja 7.1.1., DZS

Druga komponenta koja, zajedno s prirodnim kretanjem stanovništva, čini ukupnu promjenu broja stanovnika na nekom području u određenom vremenskom razdoblju je migracija. Pod migracijom ili seljenjem podrazumijevaju se sve promjene stalnog boravka, bilo da je riječ o preseljenju trajne ili privremene naravi na manju ili veću udaljenost unutar ili preko državnih granica².

2 Prema Državnom zavodu za statistiku, kriteriji za migraciju su prijava i odjava prebivališta, a izvor tih podataka Ministarstvo unutarnjih poslova.

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.

I. POLAZIŠTA

3. Osnovna prostorna obilježja BBŽ

Ukupna promjena broja stanovnika nekog područja uvjetovana je dvjema odrednicama: prirodnim kretanjem i migracijskom bilancom. Prirodno kretanje, kao što je već ranije objašnjeno, razlika je rođenog i umrlog stanovništva, a migracijska bilanca razlika doseljenog i odseljenog stanovništva. Dakle, migracijska bilanca može se dobiti i razlikom međupopisne promjene broja stanovnika i prirodnog prirasta. Isto tako, Državni zavod za statistiku u Republici Hrvatskoj od 2002. godine izdaje godišnja priopćenja o migraciji stanovništva na razini županija.

Kod izravne usporedbe podataka o prirodnom, prostornom i ukupnom kretanju stanovništva velik problem čini razlika u vremenskim intervalima. Popisi stanovništva odnose se na jedan "kritični" trenutak, a godišnje publikacije na razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca neke godine. Tako zadnje međupopisno razdoblje obuhvaća vremenski interval između dva "kritična" trenutka, odnosno od ponoći između 31. ožujka i 01. travnja 2001. godine do ponoći između 31. ožujka i 1. travnja 2011. godine. S druge strane, podatke o prirodnom i prostornom kretanju nije moguće prikupiti za ovo spomenuto razdoblje, već je "najsličniji" vremenski interval od 1. siječnja 2001. do 1. siječnja 2011. godine³. Drugi je problem kod spomenutog međupopisnog razdoblja što se migracija u Republici Hrvatskoj na razini županija službeno analizira i objavljuje početno s 2002. godinom, pa tako nije moguće napraviti migracijsku bilancu za razdoblje od 2001. do 2011. godine. Ipak, migracija u ovom radu bit će prikazana, i to koristeći dvije različite metode. Prva je razlika međupopisne promjene ukupnog broja stanovnika i prirodnog kretanja, iako se ta razdoblja ne podudaraju u potpunosti, kao što je već ranije opisano. Bjelovarsko-bilogorska županija prema popisu stanovništva 2011. godine imala je 13.320 stanovnika manje nego 2001. godine, a prema prirodnoj promjeni u razdoblju od početka 2001. do kraja 2010. umrlo je 6.681 osoba više nego što je rođeno. Iz toga proizlazi da je migracijska bilanca u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji u razdoblju od 2001. do 2011. godine negativna, preciznije da se 6.639 stanovnika više iselilo nego što se doselilo u županiju. Druga metoda prikaza migracija je prikaz razdoblja od 1. siječnja 2002. do 31. prosinca 2011. godine, prema godišnjim priopćenjima. Za svaku godinu ovog razdoblja karakteristična je negativna migracijska bilanca, te ona za cijelo razdoblje iznosi -4.335 osoba. Broj godišnje doseljenih osoba kroz ovo razdoblje polagano se smanjuje, dok broj godišnje odseljenih osoba ostaje na približno jednakim vrijednostima.

Tabela:

3.3. - 7 - t

Migracije stanovništva 2002. - 2011. na području BBŽ

	Ukupno 2002.- 2011.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Doseljeni	8511	1095	1024	909	834	868	859	889	738	591	704
Odseljeni	12846	1327	1314	1297	1259	1296	1382	1160	1100	1236	1475
Migracijska bilanca	-4335	-232	-290	-388	-425	-428	-523	-271	-362	-645	-771

Izvor podataka:

Priopćenja 7.1.2., DZS

Dobno-spolna struktura

Sastavi stanovništva prema spolu i dobi čine biološki sastav stanovništva. Iako je biološki sastav izravno uvjetovan prirodnim kretanjem stanovništva, u njemu se ogledaju brojni društveni i gospodarski procesi. Iz sastava prema dobi i spolu očitavaju se proizlaze ključni kontingenti stanovništva za biološku reprodukciju i formiranje radne snage te starosni i brojni drugi pokazatelji. Od ukupno 119.764 stanovnika na području Bjelovarsko-bilogorske županije 51,46%, odnosno 61.631, čine žene, a 48,54% muškarci, odnosno 58.133. Na razini Republike Hrvatske vrlo je sličan omjer, sa 51,78% žena i 48,22% muškaraca. Općine Đulovac i Velika Trnovitica imaju najmanji udio žena u ukupnom stanovništvu, 48,07% i 48,98%, a gradovi Bjelovar i Daruvar najveći s 52,36% i 52,14%. Promatrano kroz velike dobne skupine, u skupini mladog stanovništva (do 19 godina starosti)

3 Ovako je razlika između intervala podataka popisa i priopćenja 3 mjeseca, odnosno 90 dana, a kada bi se prema godišnjim priopćenjima uzeo interval od 2002. do 2011. godine, tada bi razlika iznosila 9 mjeseci, odnosno 275 dana.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.

I. POLAZIŠTA

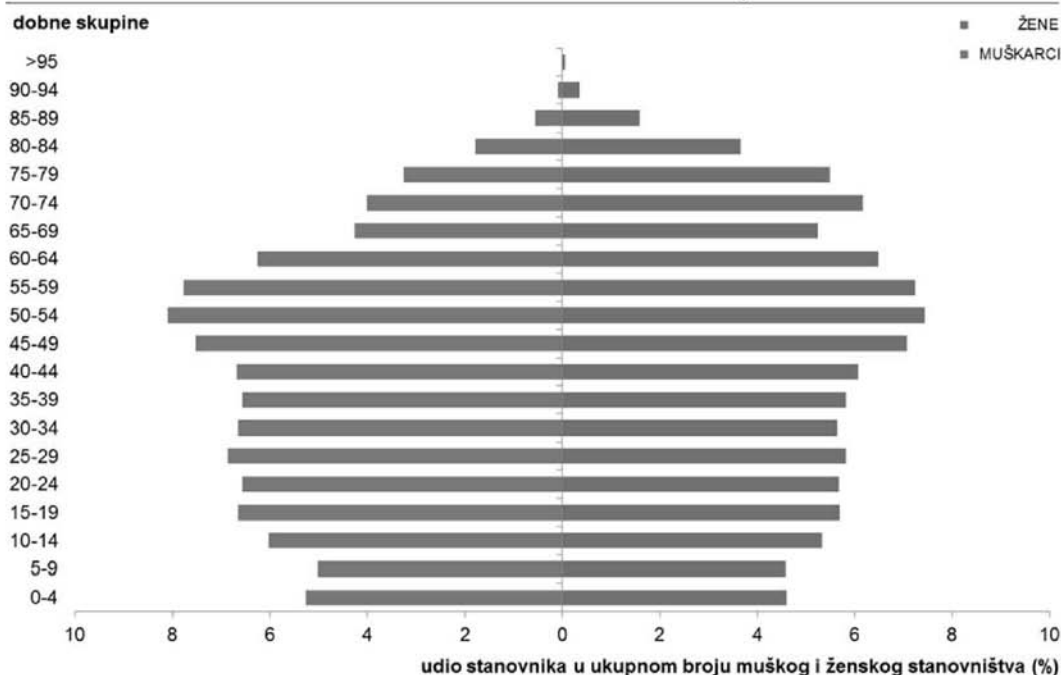
3. Osnovna prostorna obilježja BBŽ

Bjelovarsko-bilogorske županije ima više muškog stanovništva nego ženskog (51,76%-48,24%), u skupini zrelog približno isto tako (51,32%-48,68%), dok u skupini stanovništva starijeg od 60 godina ima znatno manje muškog (39,70%-60,30%).

Tabela:

3.3. - 8 - t

Dobno spolna struktura stanovništva

Izvor podataka:

Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011., DZS

Dobna struktura jedan je od najvažnijih pokazatelja vitalnosti i potencijala stanovništva. Prema popisu stanovništva Bjelovarsko-bilogorska županija imala je 2011. godine prosječnu starost od 42 godine, što je malo iznad prosjeka Republike Hrvatske (41,7 godina). Najmlađe stanovništvo imaju općine Đulovac i Rovišće, s prosječnom starosti od 37,1 i 38,3 godina, a najstarije općine Končanica i Velika Pisanica s prosječnom starosti od 45 i 44,4 godine. Indeks starenja (broj starih stanovnika na 100 mladih) za Bjelovarsko-bilogorsku županiju 2011. godine iznosio je 114,9, dok je za cijelu Hrvatsku iznosio 115, dakle gotovo jednako⁴. Najmanju vrijednost indeksa starenja imaju općine Đulovac i Rovišće, 66,5 i 77,3, a najveću općine Končanica i Severin, s vrijednostima 165,2 i 145,5.

Tabela:

3.3. - 9 - t

Dobna struktura stanovništva 2001. i 2011 u BBŽ i RH

	Mlodo (0-19)		Zrelo (20-59)		Staro (60+)	
	2001.	2011.	2001.	2011.	2001.	2011.
Bjelovarsko-bilogorska županija	23,92 %	21,55 %	52,70 %	53,70 %	23,38 %	24,75 %
Republika Hrvatska	23,74 %	20,92 %	54,73 %	55,01 %	21,53 %	24,07 %

Izvor podataka:

Popisi stanovništva, kućanstava i stanova 2001. i 2011., DZS

4 Prema Nejašmiću (2005.) kritičnom vrijednošću indeksa starenja smatra se 40 (starih na 100 mladih stanovnika), a sve preko toga smatra se starijim stanovništvom. Dakle, Bjelovarsko-bilogorska županija, kao i Republika Hrvatska u cjelini imaju izrazito staro stanovništvo prema ovom pokazatelju.

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
I. POLAZIŠTA
3. Osnovna prostorna obilježja BBŽ

Tabela:
3.3. - 10 - t

Prosječna dob stanovništva i indeks starenja u BBŽ 2011.

JLS	Mlado (0-19) (%)	Zrelo (20-59) (%)	Staro (60+) (%)	Prosječna starost	Indeks starenja
BJELOVAR	21,24	54,92	23,85	41,7	112,3
ČAZMA	21,31	54,03	24,66	42,2	115,7
DARUVAR	19,80	54,25	25,95	43,0	131,1
GAREŠNICA	21,47	55,98	22,56	41,4	105,1
GRUBIŠNO POLJE	20,42	52,70	26,88	43,3	131,6
BEREK	22,52	51,00	26,47	42,4	117,5
DEŽANOVAC	22,21	51,53	26,26	42,3	118,2
ĐULOVAC	31,65	47,30	21,05	37,1	66,5
HERCEGOVAC	20,90	53,55	25,56	42,8	122,3
IVANSKA	21,50	50,94	27,55	43,3	128,1
KAPELA	22,05	51,78	26,17	42,1	118,7
KONČANICA	17,54	53,47	28,98	45,0	165,2
NOVA RAČA	21,64	53,74	24,61	42,1	113,7
ROVIŠĆE	26,79	52,49	20,72	38,3	77,3
SEVERIN	19,38	52,79	27,82	43,6	145,5
SIRAČ	19,39	53,79	26,83	43,8	138,4
ŠANDROVAC	22,80	51,75	25,45	41,6	111,6
ŠTEFANJE	22,61	50,30	27,09	42,6	119,8
VELIKA PISANICA	20,94	48,74	30,32	44,4	144,8
VELIKA TRNOVITICA	21,90	53,58	24,53	42,1	112,0
VELIKI GRĐEVAC	21,17	52,54	26,29	42,8	124,2
VELIKO TROJSTVO	19,19	53,70	27,11	44,0	141,3
ZRINSKI TOPOLOVAC	23,48	51,69	24,83	41,1	105,7
ŽUPANIJA UKUPNO	21,55	53,70	24,75	42,0	114,9

Izvor podataka:

Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, DZS

Projekcija kretanja stanovništva od 2011. do 2041. godine

Predviđanja budućeg demografskog razvoja prostora izuzetno su važna komponenta u planiranju društveno-gospodarskog razvoja. U užem smislu, projekcija se može definirati kao prikaz hipotetičnog kretanja broja (i sastava) stanovništva za neko buduće razdoblje, utemeljen na eksplicitnim pretpostavkama nastavka demografskih trendova iz prošlosti. Potrebno je istaknuti da projekcije, kao ni ostale metode i tehnike koje upućuju na buduće kretanje broja stanovnika, ne daju posve pouzdan odgovor o budućnosti populacije. Ipak, sigurno je da uspješnost prognoze uvelike ovisi o poznavanju prostornih (regionalnih) značajki i odnosa te o prihvaćanju svih relevantnih čimbenika. Pouzdanost projekcija obično je uvjetovana veličinom populacije i promatranog područja, pa tako u pravilu ispada da su najtočnije prognoze na državnoj razini, zatim na makroregionalnoj, te najmanje točne na razini manjih područja, primjerice naselja. Osnovni razlog tome je što su manje populacije više podložne utjecajima gospodarskih i mnogih drugih čimbenika. Također, kada se radi o budućem demografskom razvitku, obično se razlikuju pojmovi projekcija, perspektiva i prognoza⁵. Demografska

5 Iako neki stručnjaci u spomenutom kontekstu koriste i pojam procjena, Nejašmić (2005.) smatra da taj pojam nije preporučljivo koristiti jer on označava određivanje, odnosno utvrđivanje vrijednosti nečega, pa se tako spomenuti pojam može koristiti za prošlost i sadašnjost, ali ne i za budućnost. Tako se u demografskim analizama pojam procjena koristi prilikom utvrđivanja broja stanovnika u godinama između dvaju popisa, ili za razdoblje od posljednjeg popisa do danas.

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.**I. POLAZIŠTA****3. Osnovna prostorna obilježja BBŽ**

projekcija na temelju istraživanja i ozbiljnih hipoteza metodom proračuna pokazuje kakav će biti budući razvitak stanovništva, demografska perspektiva temelji se na izboru vjerojatnih pretpostavki, a demografska prognoza razumijeva izbor jedne hipoteze koja se u trenutku izrade proračuna čini vjerojatnom (Nejašmić, 2005). Može se reći da je projekcija najširi pojam koji obuhvaća i druga dva, te će se kao takav koristiti i u ovom radu.

Izbor metoda u izradi demografskih projekcija ovisi ponajprije o sljedećim čimbenicima: veličini populacije, tipu stanovništva (migracijski "zatvorenom" i "otvorenom"), razdoblju projekcije (kratkoročne, srednjoročne i dugoročne), o tome jeli posrijedi ukupno stanovništvo ili njegovi dijelovi, te o potrebnom stupnju pouzdanosti. U izradi projekcija najčešće se rabe dvije skupine metoda: "matematičke" i "analitičke"⁶. Matematičke metode temelje se na kretanju ukupnog broja stanovnika u prošlosti i osnovni su im izvor podataka popisi stanovništva (podaci dvaju ili više popisa). S obzirom da ove metode ne uključuju utjecaje bioloških, društveno-gospodarskih i psiholoških čimbenika, najčešće nisu dovoljno precizne za dugoročne projekcije (više od 10 godina), ali kod kratkoročnih i srednjoročnih projekcija obično daju precizne rezultate. Najčešće se koriste aritmetički, geometrijski, eksponencijalni i logistički model progresije. Analitičke metode temelje se na proučavanju dotadašnjih promjena i iznošenju hipoteza o budućim promjenama komponenata stanovništva – rodnosti, smrtnosti i migracije. Uglavnom se temelje na sljedećim elementima: podacima o sastavu stanovništva prema spolu i dobi iz posljednjeg popisa stanovništva, longitudinalnim sintetičkim pokazateljima o starenju stanovništva, podacima o višedesetljetnom prirodnom kretanju (posebice stopama fertiliteta), hipotezi (ili autorskoj prognozi) kretanja stope fertiliteta, stopama doživljenja te detaljnim analizama i studijama razmatranog područja/populacije (Nejašmić, 2005).

Teškoće u izboru metode projiciranja demografskih resursa područja unutar države mnogo su veće nego pri projekciji stanovništva države u cjelini, te obično imaju neka ograničenja:

- izbor treba ograničiti na one metode koje se primjenjuju u slučaju tzv. otvorene populacije (čiji rast ovisi i o mehaničkim komponentama, odnosno imigraciji i emigraciji), te je uz to važno spomenuti da nedemografski čimbenici, posebice gospodarski, jače utječu na promjene demografskih resursa što je prostorna jedinica manja;
- dolaze u obzir samo one projekcije koje se mogu primijeniti na različite kontingente stanovništva;
- projekcije stanovništva moraju uzeti u obzir i međupopisne promjene u administrativno-teritorijalnim podjelama i/ili u klasifikacijama ruralnih/urbanih naselja;
- projekcije treba raditi za kraća razdoblja od onih za stanovništvo cijele države (populacijski trendovi su nepravilniji, a procjene su nepouzdanije što je manje stanovništvo), što upućuje na potrebu čestih revizija projekcija za manja geografska područja (Nejašmić, 2005).

U ovom radu korištena je analitička, odnosno kohortno-komponentna metoda projekcije. Projekcija je izrađena za razdoblje od 2011. do 2031. godine, pri čemu su polazni podaci za 2011. godinu prikupljeni iz popisa stanovništva. Vremenski interval projekcije bio je razdoblje od 5 godina, pa je tako projekcija izrađena za 2016., 2021., 2026., 2031., 2036. i 2041. godinu. U projekciju su uključene komponente prirodnog i prostornog kretanja stanovništva.

Komponenta prostornog kretanja prikazana je kroz unutarnju međužupanijsku i vanjsku migracijsku bilancu. S obzirom da je migracija najteže predvidiva komponenta koja ovisi o brojnim drugim čimbenicima, a u ovom slučaju se još radi o "otvorenom" području koje nije omeđeno granicama, odabrane su postojeće vrijednosti unutarnje međužupanijske i vanjske migracije u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji u razdoblju od početka 2006. do kraja 2010. godine, te su njihove relativne vrijednosti korištene u sljedećim petogodišnjim razdobljima. Dakle, zbog male predvidivosti i pouzdanosti nije izrađena nikakva dinamička stopa migracije (koja se mijenja kroz vrijeme), već su korištene fiksne vrijednosti zadnjeg postojećeg razdoblja. Migracija stanovništva s drugim županijama zahvaća veći broj i udio stanovnika Bjelovarsko-bilogorske županije od migracije s drugim državama. U petogodišnjem razdoblju od 2006. do 2010. godine, u odnosu na broj stanovnika Bjelovarsko-bilogorske županije na početku razdoblja⁷, iz drugih županija doselilo se 2,46% (3144 st.), a u druge

⁶ Za analitičke se još koriste nazivi komponentne i kohortno-komponentne.

⁷ Prema procjeni Državnog zavoda za statistiku u Statističkom ljetopisu 2008., Bjelovarsko-bilogorska županija 2006. godine imala je 127.800 stanovnika, od čega 61900 muškaraca i 65900 žena.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.**I. POLAZIŠTA****3. Osnovna prostorna obilježja BBŽ**

županije odselilo 3,86% (4936 st.) stanovništva. Ovi udjeli korišteni su za projekciju međužupanijske migracije u svim sljedećim razdobljima. Nastale vrijednosti broja unutarnjih imigranata i emigranata raspoređene su po dobno-spolnim skupinama prema omjeru u dobno-spolnoj strukturi sudionika unutarnje međužupanijske migracije u Republici Hrvatskoj 2011. godine. U istom petogodišnjem razdoblju, u odnosu na broj stanovnika na početku razdoblja, u Bjelovarsko-bilogorsku županiju iz drugih država doselilo se 0,63% (801 st.), a u druge države iselilo se 0,97% (1238 st.) stanovništva. Ovi udjeli korišteni su za projekciju vanjske migracije u svim sljedećim razdobljima. Nastale vrijednosti raspoređene su po dobno-spolnim skupinama prema omjeru u dobno-spolnoj strukturi sudionika vanjske migracije u Republici Hrvatskoj 2011. godine, za imigrante i emigrante posebno. Potrebno je napomenuti da je najstarija dobna skupina u prikazu dobno-spolne strukture migracijskog stanovništva Republike Hrvatske "75 i više", pa je stoga broj migranata te dobne skupine u radu podijeljen po dobnim skupinama "75-79" i "80-84" (66,7% stanovništva u prvu i 33,3% u drugu skupinu) i spolu, dok je za ostale dobne skupine oba spola ("85-89", "90-94" i "95 i više") pretpostavljeno da u njima nema migracije, te za njih koeficijent migracije iznosi 0.

Komponenta prirodnog kretanja prikazana je kroz broj umrlih i rođenih stanovnika. Broj rođenih stanovnika u određenom razdoblju procijenjen je na temelju izračunate opće stope fertiliteta u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji za 2011. godinu, koja je iznosila 41,66 rođeno dijete na 1000 žena u fertilnoj dobi⁸. Nakon svakog petogodišnjeg razdoblja dobni kontingent stanovništva od 0 do 5 godina starosti izračunat je umnoškom broja žena u fertilnoj dobi u početnom trenutku razdoblja s petogodišnjim koeficijentom općeg fertiliteta (peterostruka vrijednost jednogodišnjeg koeficijenta). S obzirom na nejednak broj rođene muške i ženske djece, dobivena vrijednost raspoređena je na muško i žensko stanovništvo prema prosječnoj vrijednosti diferencijalnog rađanja na razini Republike Hrvatske u razdoblju od 2001. do 2010. godine, koja je iznosila 105,9 rođene muške djece na 100 ženske. Smrtnost je izračunata tako da je svaka dobno-spolna skupina na početku petogodišnjeg razdoblja pomnožena s vjerojatnošću doživljenja sljedećeg petogodišnjeg razdoblja. Ta vjerojatnost korištena u ovom radu izračunata je kao prosječna vrijednost vjerojatnosti doživljenja korištena u "Projekciji stanovništva Republike Hrvatske 2004.-2051." koju je Državni zavod za statistiku objavio 2006. godine. Potrebno je napomenuti da spomenuta projekcija koristi dobnu skupinu "90 i više", dok su u ovom radu korištene skupine "90-94" i "95 i više", pa je stoga vrijednost vjerojatnosti doživljenja za dobnu skupinu do 90 do 95 godina starosti izračunata iz postojećeg kretanja stanovništva Bjelovarsko-bilogorske županije u razdoblju od 2001. do 2011. godine. Za dobnu skupinu "95 i više" korištena je proizvoljno odabrana vjerojatnost preživljavanja 0 jer nije bilo moguće pronaći ikakav relevantan izvor podataka, a i radi se o zanemarivo malom udjelu u ukupnom stanovništvu, iako je u praksi vrlo vjerojatno da neki stanovnici spomenute dobne skupine dožive sljedeće petogodišnje razdoblje.

8 U Republici Hrvatskoj stopa općeg fertiliteta za 2011. godinu iznosila je 42,34, što je približno slična vrijednost kao i u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.

I. POLAZIŠTA

3. Osnovna prostorna obilježja BBŽ

Tabela:
3.3. - 11 - t

Projekcija kretanja stanovništva BBŽ od 2011. do 2041.

DOB	SPOL	2011.	2016.	2021.	2026.	2031.	2036.	2041.
0-4	M	3.067	2.688	2.501	2.340	2.205	2.068	1.922
	Ž	2.836	2.538	2.361	2.209	2.082	1.952	1.815
5-9	M	2.921	3.000	2.624	2.439	2.282	2.150	2.016
	Ž	2.825	2.783	2.486	2.311	2.162	2.037	1.910
10-14	M	3.505	2.889	2.970	2.595	2.412	2.255	2.125
	Ž	3.287	2.791	2.750	2.455	2.282	2.134	2.011
15-19	M	3.866	3.473	2.859	2.941	2.568	2.386	2.231
	Ž	3.503	3.257	2.763	2.723	2.430	2.257	2.111
20-24	M	3.823	3.822	3.431	2.821	2.903	2.533	2.354
	Ž	3.496	3.461	3.217	2.725	2.687	2.396	2.226
25-29	M	3.992	3.741	3.742	3.356	2.751	2.836	2.471
	Ž	3.589	3.388	3.357	3.118	2.631	2.598	2.312
30-34	M	3.867	3.845	3.599	3.606	3.227	2.631	2.723
	Ž	3.479	3.403	3.209	3.185	2.954	2.477	2.452
35-39	M	3.823	3.717	3.700	3.461	3.473	3.103	2.517
	Ž	3.586	3.343	3.272	3.083	3.066	2.842	2.371
40-44	M	3.891	3.684	3.583	3.570	3.338	3.355	2.993
	Ž	3.742	3.482	3.243	3.176	2.992	2.979	2.760
45-49	M	4.375	3.746	3.545	3.449	3.440	3.216	3.237
	Ž	4.364	3.648	3.391	3.157	3.093	2.914	2.905
50-54	M	4.712	4.189	3.579	3.386	3.296	3.291	3.076
	Ž	4.586	4.265	3.557	3.306	3.077	3.016	2.842
55-59	M	4.523	4.460	3.960	3.376	3.195	3.111	3.109
	Ž	4.460	4.455	4.140	3.447	3.203	2.980	2.923
60-64	M	3.640	4.189	4.131	3.664	3.120	2.952	2.876
	Ž	3.993	4.290	4.287	3.983	3.310	3.075	2.860
65-69	M	2.476	3.240	3.738	3.689	3.269	2.778	2.629
	Ž	3.232	3.757	4.043	4.042	3.755	3.115	2.893
70-74	M	2.336	2.070	2.721	3.146	3.105	2.750	2.335
	Ž	3.797	2.945	3.430	3.695	3.696	3.432	2.844
75-79	M	1.890	1.788	1.583	2.088	2.419	2.388	2.114
	Ž	3.387	3.227	2.498	2.915	3.143	3.145	2.921
80-84	M	1.040	1.236	1.169	1.034	1.369	1.588	1.568
	Ž	2.253	2.500	2.382	1.840	2.151	2.322	2.325
85-89	M	325	507	604	571	505	670	778
	Ž	975	1.282	1.424	1.357	1.046	1.225	1.324
90-94	M	50	120	187	222	210	186	247
	Ž	212	436	573	637	606	468	548
95+	M	11	6	15	24	28	27	24
	Ž	29	24	49	64	71	68	52
UKUPNO		119.764	115.685	110.673	105.206	99.552	93.706	87.750

Izvor podataka:

Dokumentacija ZPU BBŽ

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
I. POLAZIŠTA
3. Osnovna prostorna obilježja BBŽ

Tabela:
3.3. - 12 - t

Kretanje broja stanovnika u BBŽ sa projekcijom do 2041.

Izvor podataka:

Naselja i stanovništvo RH 1857. - 2001. DZS, PSKIS 2011., DZS i dokumentacija ZPU BBŽ

BROJ STANOVNIKA

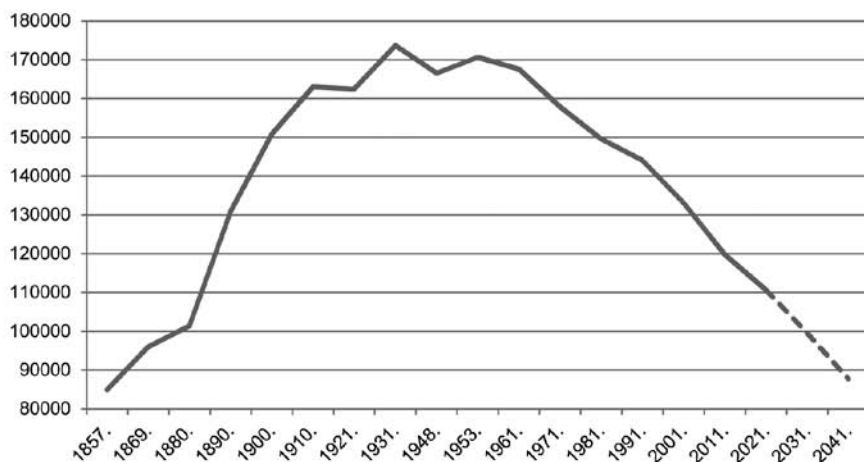

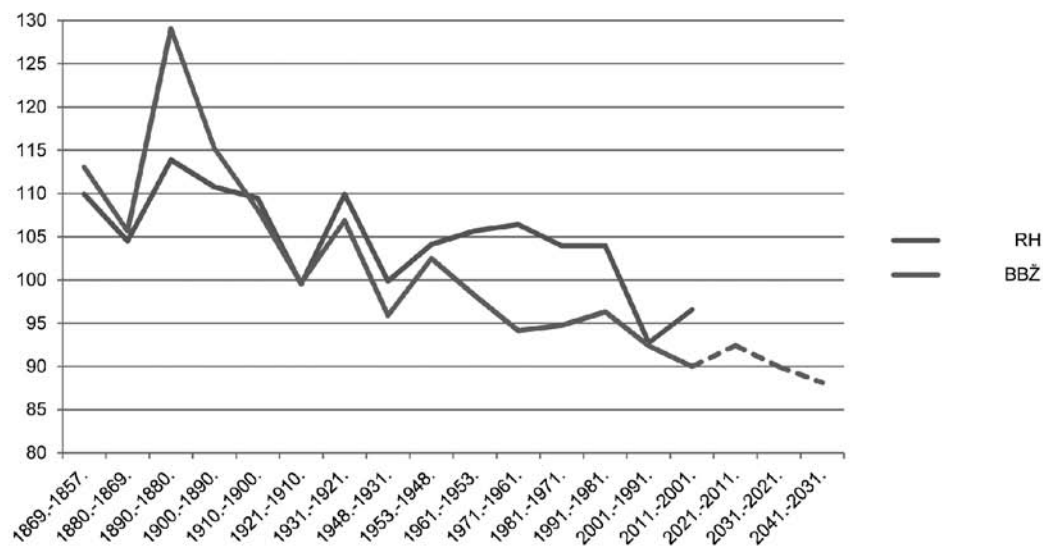
Tabela:
3.3. - 13 - t

Kretanje indeksa promjene broja stanovnika u BBŽ sa projekcijom do 2041.

Izvor podataka:

Naselja i stanovništvo RH 1857. - 2001. DZS, PSKIS 2011., DZS i dokumentacija ZPU BBŽ

INDEKS PROMJENE

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.

I. POLAZIŠTA

3. Osnovna prostorna obilježja BBŽ

Gustoća naseljenosti

Prosječna gustoća naseljenosti za Bjelovarsko-bilogorsku županiju 2011. godine iznosila je 45,38 stanovnika po km², što je znatno manje od prosječne gustoće Republike Hrvatske koja je u istom trenutku iznosila 75,71. Najgušće naseljen bio je grad Bjelovar, te nešto manje grad Daruvar, a najrjeđe općine Berek, Sirač, Veliki Grđevac i Đulovac.

Tabela:

3.3. - 13 - t

Broj stanovnika, površina i gustoća naseljenosti 2011. po JLS u BBŽ

JLS	Broj stanovnika	Površina	Gustoća naseljenosti (st./km ²)
BJELOVAR	40.276	187,752	214,52
ČAZMA	8.077	240,046	33,65
DARUVAR	11.633	64,172	181,28
GAREŠNICA	10.472	226,450	46,24
GRUBIŠNO POLJE	6.478	265,382	24,41
BEREK	1.443	111,201	12,98
DEŽANOVAC	2.715	102,535	26,48
ĐULOVAC	3.245	187,566	17,30
HERCEGOVAC	2.383	50,702	47,00
IVANSKA	2.911	131,220	22,18
KAPELA	2.984	104,121	28,66
KONČANICA	2.360	84,186	28,03
NOVA RAČA	3.433	93,240	36,82
ROVIŠĆE	4.822	78,706	61,27
SEVERIN	877	26,313	33,33
SIRAČ	2.218	145,382	15,26
ŠANDROVAC	1.776	62,935	28,22
ŠTEFANJE	2.030	68,863	29,48
VELIKA PISANICA	1.781	82,198	21,67
VELIKA TRNOVITICA	1.370	60,777	22,54
VELIKI GRĐEVAC	2.849	169,528	16,81
VELIKO TROJSTVO	2.741	65,425	41,90
ZRINSKI TOPOLOVAC	890	30,438	29,24
ŽUPANIJA UKUPNO	119.764	2639,138	45,38

Izvor podataka:

Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011., DZS i Središnji registar prostornih jedinica, DGU

Izvjешće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.

I. POLAZIŠTA

3. Osnovna prostorna obilježja BBŽ

Kartografski prikaz:

3.3. - 14 - k

Gustoća naseljenosti (st./km²) 2011. po JLS u BBŽ

Izvor podataka:

Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011., DZS i Središnji registar prostornih jedinica, DGU

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.

I. POLAZIŠTA

3. Osnovna prostorna obilježja BBŽ

Kućanstva

Skup osoba koje zajedno stanuju i zajednički troše dio svojih prihoda nazivamo kućanstvom. Kućanstvo se može sastojati od jedne ili više uži obitelji, ali može uključivati i članove koji ne pripadaju nijednoj uži obitelji u kućanstvu. Razlikuju se dva tipa kućanstava: privatna i institucionalna. U ovoj analizi pod pojmom kućanstva korištena su privatna kućanstva, a institucionalna nisu uključena.

Tabela:

3.3. - 15 - t

Kućanstva 2001. - 2011. u BBŽ.

JLS	BROJ KUĆANSTAVA 2011.	BROJ KUĆANSTAVA 2001.	INDEKS BROJA KUĆANSTAVA 2011./2001.	PROSJEČAN BROJ ČLANOVA 2011.
BJELOVAR	13.686	13.686	100,00	2,88
ČAZMA	2.784	2.979	93,45	2,89
DARUVAR	4.472	4.770	93,75	2,59
GAREŠNICA	3.610	3.920	92,09	2,89
GRUBIŠNO POLJE	2.354	2.708	86,93	2,73
BEREK	521	613	84,99	2,77
DEŽANOVAC	926	1.110	83,42	2,93
ĐULOVAC	959	1.072	89,46	3,36
HERCEGOVAC	811	935	86,74	2,94
IVANSKA	954	1.117	85,41	3,05
KAPELA	1.023	1.142	89,58	2,92
KONČANICA	850	986	86,21	2,77
NOVA RAČA	1.102	1.263	87,25	3,12
ROVIŠĆE	1.349	1.418	95,13	3,56
SEVERIN	305	361	84,49	2,88
SIRAČ	870	970	89,69	2,55
ŠANDROVAC	585	662	88,37	3,04
ŠTEFANJE	673	758	88,79	3,02
VELIKA PISANICA	611	747	81,79	2,91
VELIKA TRNOVITICA	452	559	80,86	3,02
VELIKI GRĐEVAC	983	1.157	84,96	2,90
VELIKO TROJSTVO	988	1.053	93,83	2,76
ZRINSKI TOPOLOVAC	260	283	91,87	3,42

Izvor podataka:

Popisi stanovništva, kućanstava i stanova 2001. i 2011. godine, DZS

U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji prema popisu stanovništva 2011. godine nalazilo se 41.128 kućanstava, odnosno 2,71% kućanstava u Republici Hrvatskoj. U odnosu na 2001. godinu broj kućanstava u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji smanjio se za 3.141, odnosno indeks promjene za isto razdoblje iznosi 92,90, dok se na području Republike Hrvatske broj kućanstava povećao te indeks promjene iznosi 102,82. Prosječan broj članova kućanstava u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji 2011. iznosio je 2,88, malo više od prosjeka Republike Hrvatske koji je iznosio 2,80. Od jedinica lokalne samouprave 2011. godine najviše članova u kućanstvu u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji imale su općine Rovišće, Zrinski Topolovac i Đulovac, a najmanje općina Sirač i grad Daruvar. Najviši indeks promjene broja kućanstava od 2001. do 2011. godine imao je grad Bjelovar (100, dakle nije bilo nikakve promjene), a najmanji općine Velika Trnovitica i Velika Pisanica, s vrijednostima tek nešto većim od 80.

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.

I. POLAZIŠTA

3. Osnovna prostorna obilježja BBŽ

3.4. SOCIJALNO – GOSPODARSKA STRUKTURA

Vrlo važan pokazatelj ukupnog stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave je ocjenjivanje i razvrstavanje jedinica lokalne, odnosno područne samouprave prema stupnju razvijenosti. Sukladno Odluci o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti ("Narodne novine", broj 89/10), koju je donijela Vlada Republike Hrvatske, jedinice lokalne samouprave razvrstane su, prema indeksu razvijenosti, u stupnjeve razvijenosti I., II., III., IV. i V. skupine⁹, a jedinice područne (regionalne) samouprave u stupnjeve razvijenosti I., II., III. i IV. skupine¹⁰, također prema indeksu razvijenosti. Indeks razvijenosti, sukladno Uredbi o indeksu razvijenosti ("Narodne novine", broj 63/10) izračunava se na temelju sljedećih pokazatelja: stope nezaposlenosti, dohotka po zaposleniku, proračunskih prihoda jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, općeg kretanja stanovništva i stope obrazovanosti.

Tabela:

3.4. - 1 - t

Stupanj razvijenosti JP(R)S u RH 2010.

Županija	Indeks razvijenosti	Prema prosjeku RH	Skupina
Virovitičko-podravskaa	20,51%	<75%	I.
Vukovarsko-srijemska	20,57%	<75%	I.
Brodsko-posavska	33,36%	<75%	I.
Bjelovarsko-bilogorska	35,17%	<75%	I.
Požeško-slavonska	43,95%	<75%	I.
Sisačko-moslavačka	48,50%	<75%	I.
Osječko-baranjska	52,88%	<75%	I.
Karlovačka	54,52%	<75%	I.
Ličko-senjska	55,48%	<75%	I.
Šibensko-kninska	63,30%	<75%	I.
Koprivničko-križevačka	64,32%	<75%	I.
Međimurska	75,11%	75-100%	II.
Zadarska	75,59%	75-100%	II.
Krapinsko-zagorska	87,72%	75-100%	II.
Splitsko-dalmatinska	89,09%	75-100%	II.
Varaždinska	96,30%	75-100%	II.
Dubrovačko-neretvanska	107,93%	100-125%	III.
Zagrebačka	123,22%	100-125%	III.
Primorsko-goranska	142,32%	>125%	IV.
Istarska	156,13%	>125%	IV.
Grad Zagreb	187,54%	>125%	IV.

Izvor podataka:

Odluka o razvrstavanju JLiP(R)S ("NN", 89/10)

Iz prikazanih podataka proizlazi da je Bjelovarsko-bilogorska županija jedna od gospodarski najslabije razvijenih županija u Republici Hrvatskoj. Bjelovarsko-bilogorska županija ima indeks razvijenosti od 35,17% državnog prosjeka, te tako spada u I. skupinu razvijenosti. Samo tri županije imaju manji indeks razvijenosti od Bjelovarsko-bilogorske.

9 Stupnjevi razvijenosti jedinica lokalne samouprave prema prosjeku Države: I. skupina <50%, II. skupina 50-75%, III. skupina 75-100%, IV. skupina 100-125%, V. skupina >125%.

10 Stupnjevi razvijenosti jedinica područne (regionalne) samouprave prema prosjeku Države: I. skupina <75%, II. skupina 75-100%, III. skupina 100-125%, IV. skupina >125%.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.

I. POLAZIŠTA

3. Osnovna prostorna obilježja BBŽ

Podaci o stupnju razvijenosti jedinica lokalne samouprave Bjelovarsko-bilogorske županije ukazuju na velike razlike među njima. Najviši indeks razvijenosti imaju gradovi Bjelovar i Daruvar, te jedino oni pripadaju u III. skupinu, ali važno je napomenuti da su i oni ispod prosjeka Republike Hrvatske. Većina se ostalih jedinica lokalne samouprave prema indeksu razvijenosti nalazi u II. skupini, a tri se općine nalaze u I. skupini, te je stoga važno i spomenuti da su općine Zrinski Topolovac i Đulovac četvrta i šesta jedinica lokalne samouprave s najlošijim indeksom razvijenosti u Republici Hrvatskoj. Općenito, vidljive su izražene razlike između gradova i općina.

Tabela:

3.4. - 2 - t

Stupanj razvijenosti JLS u BBŽ 2010.

JLS	Indeks razvijenosti	Prema prosjeku RH	Skupina
BJELOVAR	92,55%	75-100%	III.
ČAZMA	73,12%	50-75%	II.
DARUVAR	88,23%	75-100%	III.
GAREŠNICA	72,42%	50-75%	II.
GRUBIŠNO POLJE	60,93%	50-75%	II.
BEREK	46,46%	<50%	I.
DEŽANOVAC	54,77%	50-75%	II.
ĐULOVAC	36,66%	<50%	I.
HERCEGOVAC	69,67%	50-75%	II.
IVANSKA	57,04%	50-75%	II.
KAPELA	52,05%	50-75%	II.
KONČANICA	62,16%	50-75%	II.
NOVA RAČA	53,35%	50-75%	II.
ROVIŠĆE	55,90%	50-75%	II.
SEVERIN	64,02%	50-75%	II.
SIRAČ	71,18%	50-75%	II.
ŠANDROVAC	59,14%	50-75%	II.
ŠTEFANJE	51,06%	50-75%	II.
VELIKA PISANICA	52,06%	50-75%	II.
VELIKA TRNOVITICA	52,68%	50-75%	II.
VELIKI GRĐEVAC	53,22%	50-75%	II.
VELIKO TROJSTVO	65,37%	50-75%	II.
ZRINSKI TOPOLOVAC	34,22%	<50%	I.

Izvor podataka:

Odluka o razvrstavanju JLiP(R)S ("NN", 89/10)

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.

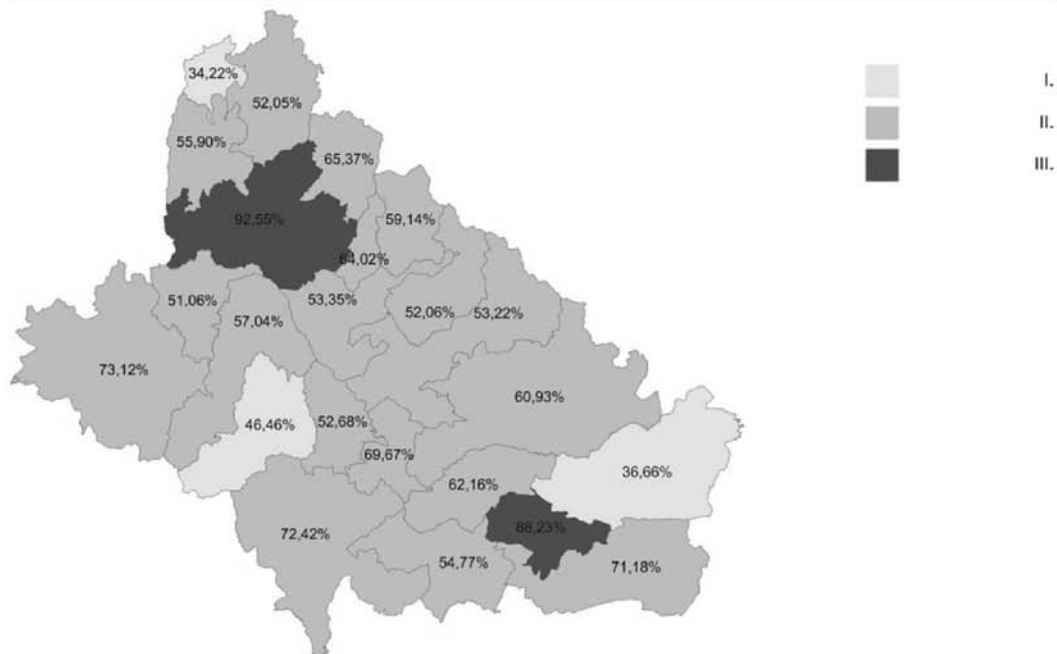
I. POLAZIŠTA

3. Osnovna prostorna obilježja BBŽ

Kartografski prikaz:

3.4. - 3 - k

Stupanj i indeks razvijenosti JLS u BBŽ

Izvor podataka:

Odluka o razvrstavanju JLIP(R)S ("NN", 89/10)

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.**I. POLAZIŠTA****4. BBŽ u okviru prostornog uređenja RH****4. BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA U OKVIRU
PROSTORNOG UREĐENJA RH**

Sukladno Zakonu o prostornom uređenju i gradnji Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije osnovan 1. rujna 2008. godine kao javna ustanova. Obavljanje poslova Zavod je preuzeo od Županijskog zavoda za prostorno uređenje i zaštitu okoliša Bjelovarsko-bilogorske županije, ustrojenog kao upravno tijelo Bjelovarsko-bilogorske županije, koji je prestao s radom danom početka rada ovog Zavoda. Temeljem Zakona o prostornom uređenju i gradnji, Zavod izrađuje i prati provedbu Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije, izrađuje izvješće o stanju u prostoru Županije, vodi registre podataka u okviru informacijskog sustava prostornog uređenja, priprema polazišta za izradu, odnosno stavljanje izvan snage prostornih planova užih područja, izdaje mišljenja u postupku izrade i donošenja dokumenata prostornog uređenja u skladu sa Zakonom. Zavod može izrađivati i prostorni plan područja posebnih obilježja, prostorni plan uređenja grada i općine i provedbeni dokument prostornog uređenja od strateškog interesa za državu, odnosno županiju, te obavljati stručno-analitičke poslove iz područja prostornog uređenja, ako mu izradu tih planova i dokumenata, odnosno obavljanje poslova, povjeri Ministarstvo ili Župan.

Temeljne prostorno planske jedinice za provođenje Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije su Općine i Gradovi. Plan se provodi kroz Prostorne planove uređenja općina i gradova, a iznimno se provodi i neposredno za zahvate u prostoru od važnosti za Državu. Sukladno smjernicama dokumenata prostornog uređenja Države, temeljna načela organizacije prostora Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije za izradu planova užeg područja, su sljedeća:

- Racionalno korištenje prostora i održivi razvitak - Prostor Bjelovarsko-bilogorske županije odlikuje se očuvanošću, velikom biološkom raznolikošću, vrijednim poljoprivrednim i šumskim površinama, te prirodnim i kulturnim vrijednostima. Ovakav je prostor najvredniji resurs ove Županije, pa se nameće potreba njegovog racionalnog korištenja i zaštite kod svih zahvata u prostoru. Dispozicijom sadržaja u prostoru i izborom razvojnih programa i tehnologija treba očuvati kvalitetu prostora i okoliša, te planirati razvoj u granicama prihvatljivog opterećenja prostora, na načelima održivog razvitka, uz održanje ravnoteže ekoloških sustava. Održivi razvitak označava onaj razvitak pri kojem su opseg i dinamika čovjekovih proizvodnih i potrošnih aktivnosti dugoročno usklađeni s opsegom i dinamikom procesa koji se odvijaju u prirodi, a koji ne isključuje ekonomski rast;
- Zaštita prostora - U organiziranju prostora, uz racionalno i svrhovito korištenje prostora, treba se pridržavati načela kompatibilnosti namjena u prostoru, održivog opterećivanja prostora (nosivost prostora), preferiranja korištenja obnovljivih resursa, i konačno, načela koja se odnose na zaštitu i unaprjeđenje prirodnog i kulturno-povijesnog bogatstva;
- Unapređivanje infrastrukturnih sustava (naročito prometne infrastrukture i vodoopskrbe), te povezivanje Županije sa širim prostorom Države i Europe;
- Unapređivanje društvene infrastrukture kao uvjeta kvalitetnijeg načina života i sprečavanja emigracije (depopulacije);
- Uređivanje prostora (naselja i stanovanja) uz jačanje prostorne i gospodarske strukture.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.

II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU

II.

ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
1. Prostorna struktura korištenja i namjene površina BBŽ

**1. PROSTORNA STRUKTURA KORIŠTENJA I NAMJENE POVRŠINA
BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE**

Pravilnikom o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (Narodne novine, br. 106/98, 39/04, 45/04 i 163/04) utvrđen je obvezni iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina pri izradi dokumenta prostornog uređenja za prostor svake jedinice lokalne samouprave. Takvim ujednačenim prikazom na razini pojedine jedinice lokalne samouprave omogućen je i zbirni prikaz na županijskoj razini. Analizom tih pokazatelja iz prostornih planova uređenja gradova i općina, utvrđena je tablica prostorne strukture korištenja površina na području Bjelovarsko-bilogorske županije.

Iz tablice prostorne strukture navodimo ukupne površine za prostor Bjelovarsko-bilogorske županije: od ukupno 263.914 ha površine Županije građevinska područja naselja zauzimaju 16.679,69 ha (6,3%), građevinska područja za izdvojene namjene (gospodarska, ugostiteljsko-turistička, sportsko-rekreacijska namjena i groblja) zauzimaju 981,24 ha (0,37%), a ostale gradive površine (posebna namjena, infrastrukturni sustavi i dr.) 78,07 ha (0,03%). Ukupno, gradive površine u prostornim planovima na području Bjelovarsko-bilogorske županije zauzimaju 6,7% površine, dok za negradivi prostor preostaje 93,3% površine. Negradivi prostor obuhvaća: poljoprivredno zemljište (94.403,69 ha ili 35,9%), šume (141.228,41 ha ili 53,41%) i vodne površine (10.542,90 ha ili 3,99%).

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
2. Sustav naselja

2. SUSTAV NASELJA

2.1. NASELJA I PROSTORNI / RAZVOJNI KORIDORI

Naselja i prostorni koridori obuhvaćaju područja više gustoće naseljenosti i ubrajaju se u prostore dinamičkog karaktera. Oni povezuju aglomeracijske prostore s najboljom i najučinkovitijom infrastrukturom, koja ih približava međusobno, a čime se povećavaju i njihove gospodarske prednosti.

Jedan od temeljnih ciljeva razvitka na području Županije jest osigurati održivi razvoj koji podrazumijeva, uz daljnji razvoj gradova, razvoj seoskih naselja, posebice općinskih središta. U svim naseljima cilj je optimalno korištenje prostora i povećanje gustoće naseljenosti, zaštita i očuvanje prirodne i graditeljske baštine unutar naselja, kao i očuvanje povijesne matrice naselja. Opremljenost infrastrukturom uvjet je funkcionalnog korištenja prostora, a dobri infrastrukturni sadržaji su važna pretpostavka za ujednačene razvojne mogućnosti i gospodarsku kompetitivnost.

Razvoj naselja i prometa međusobno se isprepliću u razvojnom procesu. Razvoj prometa i opremanje infrastrukturom razmjerni su sa zgušnjavanjem stanovništva i radnih mjesta, a veće količine prometa uslijed urbanizacije stanovništva i radnih mjesta zahtijevaju dogradnju prometne infrastrukture kao i infrastrukture za opskrbu.

Prostorno-funkcionalno gledano, Bjelovarsko-bilogorska županija nalazi se u istočnom dijelu grupe Županija Središnje Hrvatske, najrazvijenijeg područja Hrvatske i ključnog čvorišta europskih i regionalnih prometnih pravaca. Međutim, obzirom na rubni položaj (prema grupi županija istočne Hrvatske), te smještaj upravo između najznačajnijih prometnih pravaca (Posavskog i Podravskog koridora, te poprečnih koridora Srednja Europa - Jadran i Podunavlje - Jadran), dijelom je ostala izvan interesa dosadašnjih prometnih razvojnih usmjerenja.

2.2 SUSTAV SREDIŠNJIH NASELJA

Sustav središnjih naselja bitna je odrednica kvalitetnog prostornog uređenja i razvitka svake države. Time se usmjerava i/ili kontrolira prostorna raspodjela stanovništva, potiče razvitak optimalne mreže naselja u svim dijelovima države usmjeravanjem gospodarskih djelatnosti i urbanotvornih funkcija, te podržava razvoj ostalih gradskih i ruralnih naselja koja imaju nužne preduvjete. Opremljenost za policentričan razvitak RH, prema Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske iz 1997. godine, zasnivalo se na postojećoj strukturi i sustavu naselja. Politika policentričnog razvoja znači zalaganje za obzirni razmještaj stanovnika, djelatnosti, središnjih i drugih funkcija i infrastrukturnih sustava. Prema tome, određena središta trebala bi se razvijati zajednički, međusobno povezano i usklađeno unutar metropolitanskih odnosno aglomeracijskih područja, gradskih regija ili kao konurbacija, dijeleći međusobno funkcije svojstvene za odgovarajuće kategorije središnjih naselja. Polazeći od smjernica iz Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske, sustav središnjih naselja i razvojnih središta za prostor Bjelovarsko-bilogorske županije utvrđen je Prostornim planom Županije.

U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji nalazi se 5 gradova i 18 općina, koji ukupno obuhvaćaju 323 naselja. Najviše naselja nalazi se u gradovima Čazmi i Bjelovaru, a najmanje u općini Severin. Gustoća naselja, odnosno broj naselja na površini od 1.000 km², za cijelu županiju iznosi 122,39, dok za Republiku Hrvatsku iznosi 119,38. Najveću gustoću naselja u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji ima općina Kapela, a najmanju općine Sirač i Veliki Grđevac.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
2. Sustav naselja

Tabela:
2.2. - 1 - t

Gustoća naselja po JLS u BBŽ

JLS	Broj naselja	Površina (km ²)	Gustoća naselja (n/1000 km ²)
BJELOVAR	31	187,752	165,11
ČAZMA	36	240,046	149,97
DARUVAR	9	64,172	140,25
GAREŠNICA	23	226,450	101,57
GRUBIŠNO POLJE	24	265,382	90,44
BEREK	13	111,201	116,91
DEŽANOVAC	12	102,535	117,03
ĐULOVAC	29	187,566	154,61
HERCEGOVAC	5	50,702	98,62
IVANSKA	13	131,220	99,07
KAPELA	26	104,121	249,71
KONČANICA	9	84,186	106,91
NOVA RAČA	13	93,240	139,43
ROVIŠĆE	12	78,706	152,47
SEVERIN	2	26,313	76,01
SIRAČ	9	145,382	61,91
ŠANDROVAC	7	62,935	111,23
ŠTEFANJE	9	68,863	130,69
VELIKA PISANICA	8	82,198	97,33
VELIKA TRNOVITICA	8	60,777	131,63
VELIKI GRĐEVAC	11	169,528	64,89
VELIKO TROJSTVO	11	65,425	168,13
ZRINSKI TOPOLOVAC	3	30,438	98,56
ŽUPANIJA UKUPNO	323	2.639,138	122,39

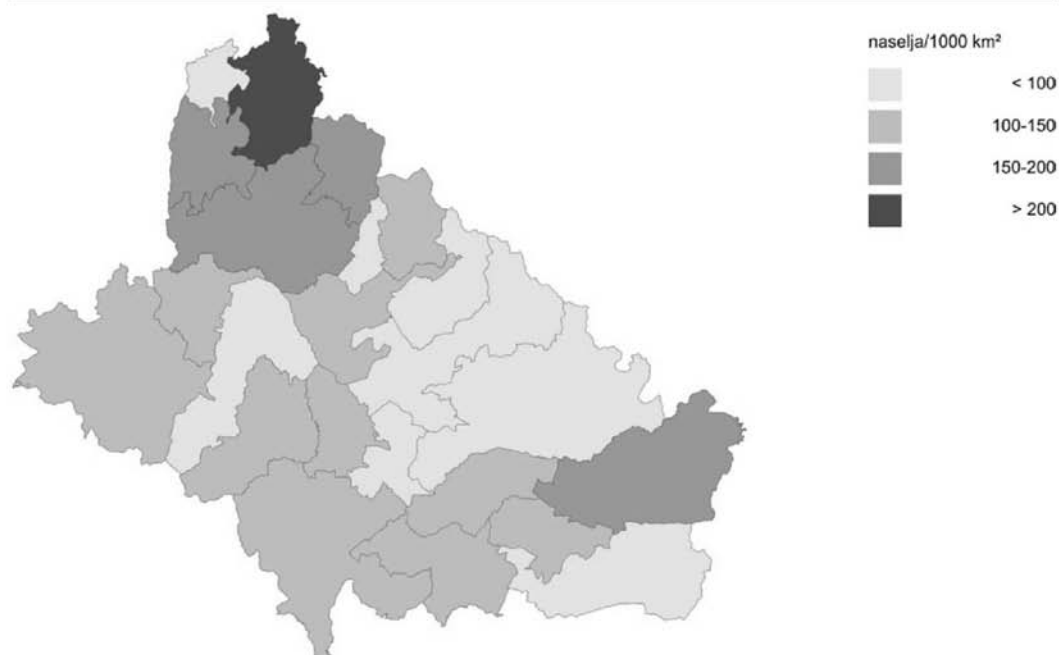
Izvor podataka:

Središnji registar prostornih jedinica, DGU

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
2. Sustav naselja

Kartografski prikaz:
2.2. - 2 - k

Gustoća naselja po JLS u BBŽ

Izvor podataka:

Središnji registar prostornih jedinica, DGU

Ako analiziramo sadašnju mrežu naselja sa ciljem prepoznavanja pojedinih naselja kao sadašnjih i potencijalnih središnjih naselja-žarišta razvitka, a temeljem kriterija postavljenih Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske, možemo konstatirati da je u Županiji od ukupno 323 naselja moguće razlikovati i izdvojiti samo 32 naselja (10%) s uočljivim žarišnim funkcijama. Obzirom da su kriteriji već Strategijom prilagođeni Hrvatskim uvjetima (zemlja malih naselja), već nakon prve analize možemo reći da su na području Županije ustvari samo 2 prava razvojna središta (Bjelovar-veće regionalno središte i Daruvar-manje regionalno središte), 3 područna središta (Garešnica, Grubišno Polje i Čazma) i osam većih lokalnih središta, a ostala su u stvari manja lokalna središta (jako su sjedišta općina), odnosno prostori potencijalnog okupljanja i forsiranog planskog ulaganja. Jedan od najvažnijih "resursa" i prostorno-razvojna prednost Županije je u stvari uravnotežena, bipolarno organizirana mreža gradova (Bjelovar-Čazma i Daruvar-Garešnica-Grubišno Polje).

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
2. Sustav naselja

Tabela:
2.2. - 3 - t

Središnja naselja u BBŽ

VRSTA RAZVOJNOG SREDIŠTA	NAZIV NASELJA
VEĆE REGIONALNO SREDIŠTE	Bjelovar
REGIONALNO SREDIŠTE	
MANJE REGIONALNO SREDIŠTE	Daruvar
PODRUČNO SREDIŠTE	Garešnica
- II -	Grubišno Polje
- II -	Čazma
VEĆE LOKALNO SREDIŠTE	Sirač
- II -	Veliki Grđevac
- II -	Velika Pisanica
- II -	Hercegovac
- II -	Veliko Trojstvo
- II -	Rovišće
- II -	Končanica
- II -	Dežanovac
MANJE LOKALNO SREDIŠTE	Veliki Zdenci
- II -	Garešnički Brestovac
- II -	Šandrovac
- II -	Ivanska
- II -	Velika Trnovitica
- II -	Zrinski Topolovac
- II -	Severin
- II -	Dulovac
- II -	Nova Rača
- II -	Kapela
- II -	Berek
- II -	Štefanje
- II -	Daruvarski Brestovac
- II -	Pavlovac
- II -	Narta
- II -	Velika Bana
- II -	Bedenik
- II -	Lasovac
- II -	Palešnik

Izvor podataka:

Dokumentacija ZPU BBŽ

Sagledavši raspodjelu manjih žarišnih tipova, uočava se relativno nepovoljan raspored na pojedinim područjima (monocentrični razvoj pa i funkcionalne praznine) što je najvećim dijelom rezultat urbane tranzicije, ali jednim dijelom ipak i povijesnih okolnosti (na području Grada Čazme niti jedno naselje osim same Čazme nije nikada imalo više od 1000 stanovnika). Kako je Županija u cjelini rijetko, a pojedini dijelovi izuzetno rijetko naseljeni, za koliko-toliko ravnomjeran razvoj (i kontroliranje demografskih tokova i racionalno korištenje raspoloživog ljudskog kontingenta) izuzetno će važan biti upravo dobar odabir i uspješno stimuliranje razvoja lokalnih središta i drugih manjih naselja s realnim izgledima za opstanak s jedne strane, te prepoznavanje i racionalno rješavanje problema naselja duboko u procesu izrazite depopulacije i izumiranja s druge. Shodno utvrđenom pravcu preobrazbe i razvoja treba definirati i optimalni nivo opremanja komunalnom i društvenom infrastrukturom, veličinu građevinskih područja (prostornim planovima gradova i općina) i druge elemente uređenja naselja, a u čemu jedinice lokalne samouprave u prethodnim razdobljima i nisu bile baš uspješne.

2.3. PROSTOR ZA RAZVOJ NASELJA

Građevinska područja naselja

Prema podacima iz „Izvjешća o stanju u prostoru Republike Hrvatske 2008-2012“, „problematika urbaniziranih prostora ili prostora za razvoj naselja i drugih urbanih djelatnosti izvan naselja odnosno građevinskih područja naselja najvažnija je tema prostornih (Prostorni plan županije i Prostorni plan uređenja gradova/općina) i urbanističkih planova (Generalni urbanistički plan, Urbanistički plan uređenja). Iako se radi o svega nekoliko postotaka površine neke planske cjeline (države, županije, jedinica lokalne samouprave grada i općine, grada i naselja) ovaj najbitniji sadržaj (i najskuplja namjena prostora) određuje sve druge planske sadržaje (namjene) i/ili ovaj je sadržaj (sve

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
2. Sustav naselja

vrste građevinskih područja) posljedica uvažavanja svih prirodnih i kulturnih datosti prostora i optimalno je rješenje za prostorni razvoj neke društvene zajednice u nekom planskom razdoblju.

Građevinsko područje kao instrument prostornog uređenja u Republici Hrvatskoj utvrđuje se oko tridesetak godina (Zakon iz 1973. i osobito Zakon iz 1980. godine), a uspostavom državnog ustroja iz 1992. godine gradovi i općine dobivaju znatne ovlasti u pogledu kreiranja politike prostornog uređenja svojih područja. Stoga su bile dužne temeljiti svoju politiku upravo na načelu racionalnog korištenja prostora, kako je to pored ostalog obvezivao i Zakon o prostornom uređenju iz 1994. godine, shvaćanjem vlastitog prostora temeljnim i često najvrednijim resursom.

Međutim, u brojnim izmjenama i dopunama prostornih planova (bivših) općina, također i izradom novih prostornih planova osobito do 2000., uočljiv je trend nekritičkog povećanja GP. Razlog tome je u želji za ubrzanim razvojem i rezervacijom dovoljnog prostora za graditeljske aktivnosti. Istodobno nisu uzete u obzir posljedice koje donosi neracionalno širenje građevinskih područja. Prvenstveno se to odnosi na uređenje zemljišta (priprema zemljišta te izgradnja komunalnih objekata i uređaja), koje iziskuje znatna materijalna sredstva u često vrlo malim proračunima jedinica lokalnih samouprava.

Do donošenja druge generacije planova, postojeća GP, osim pojedinih iznimaka, činile su višestruko prevelike površine namijenjene izgradnji naselja, stihijski proširena često na najvrednija poljoprivredna ili šumska zemljišta, vodozaštitna područja, obale mora, rijeka i jezera, zemljišta uz državne i županijske ceste, zaštićene dijelove prirode i sl., ali i na nepodobna i nesigurna zemljišta, kao što su to klizišta, plavljenja ili vrlo strma zemljišta, zagađena zemljišta ili na tektonskim rasjedima, zemljišta u blizini trajnih ili potencijalnih izvora opasnosti, zemljišta koja je neracionalno opreмати komunalnom infrastrukturom.

Iako se GP u novim Prostornim planovima uređenja gradova i općina znatno smanjuju (zbog odredbi utvrđenim PPŽ, a u JLS uz morsku obalu i Uredbom o zaštićenom obalnom području) te znajući tehnološko-civilizacijska kretanja da se tijekom vremena (do planskih godina 2015. ili 2020.) potrošnja prostora po stanovniku stalno povećava (...) realno je iznositi tvrdnju da su GP još uvijek znatno prevelika jer i takva kakva jesu omogućuju urbani život za oko 6 - 6,5 milijuna ljudi (naših državljana, ali i državljana EU koji će se stalno ili povremeno nastanjivati u Hrvatskoj)."

Nakon ovog kratkog izvoda iz detaljne analize građevinskih područja naselja, koja je provedena u Izvešću o stanju u prostoru Republike Hrvatske na državnoj razini, u nastavku dajemo analizu građevinskih područja naselja planiranih dokumentima prostornog uređenja na području Bjelovarsko-bilogorske županije. Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije, koji je donesen u travnju 2001. godine, utvrđeni su osnovni uvjeti za formiranje građevinskih područja naselja u prostornim planovima uređenja gradova i općina. Racionalnim korištenjem i zaštitom prostora mora se postići učinkovitija funkcionalna organizacija i štednja resursa (i čuvanje za slijedeće naraštaje). Sa stanovišta temeljnih odrednica prostornog planiranja to se prvenstveno odnosi na zaustavljanje nepotrebnog zauzimanja prostora za izgradnju naselja, ali i planiranje građenja izvan građevinskih područja, vođenja infrastrukture i gospodarskih djelatnosti u prostoru. Treba reći da su uvjeti utvrđeni racionalno, poštujući načelo iz dokumenata prostornog uređenja Republike Hrvatske o racionalnom korištenju prostora, kao i da su temeljeni na detaljnoj analizi svih do tada donesenih prostornih planova (bivših) općina.

Analizom građevinskih područja određenih Prostornim planovima (bivših) općina utvrđeno je da je u Županiji planirano ukupno 22.599,10 ha od čega je stvarno izgrađeno tek oko 12.888,30 ha ili samo 57%. Ako isto razmotrimo po naseljima te usporedimo sa rezultatima projekcija demografskih kretanja može se zaključiti da praktično ne postoji naselje za koje građevinsko područje nije predimenzionirano, a što ima višestruko negativne posljedice po ukupni prostor.

Zbog toga su Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije utvrđene odredbe kojima se ograničava daljnje širenje građevinskih područja u ukupnom iznosu na razini jedinice lokalne samouprave, u odnosu na njihovu površinu u važećim prostornim planovima na dan donošenja ovog Plana. Kasnijim su izmjenama i dopunama Prostornog plana Županije utvrđene određene iznimke u kojima je to povećanje dopušteno, a koje se temelje na postocima izgrađenosti postojećih

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
2. Sustav naselja

građevinskih područja. No, unatoč ovim iznimkama, možemo utvrditi da su, nakon desetak godina provođenja Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije, građevinska područja naselja dimenzionirana racionalno i da su u velikom postotku smanjena u odnosu na ranije važeće prostorne planove (bivših) općina. O tome svjedoče podaci o površinama građevinskih područja i njihovoj izgrađenosti iz danas važećih prostornih planova koji se daju u nastavku. Kada usporedimo ukupnu površinu građevinskih područja naselja danas, koja iznosi 16.679,69 ha s površinom građevinskih područja prostornih planova (bivših) općina, koja je iznosila 22.599,10 ha, vidimo da se ukupna površina smanjila za 5.919,41 ha. Također, izgrađeni dio građevinskih područja naselja znatno se povećao i danas iznosi preko 85%. dok je prije 2002. godine bilo izgrađeno svega 57% građevinskih područja naselja na području Županije.

Osnovni podaci i pokazatelji o prostorima za razvoj naselja

U nastavku se tabelarno prikazuju podaci o površinama građevinskih područja iz važećih prostornih planova uređenja gradova i općina na području Bjelovarsko-bilogorske županije. Podatke je analizom utvrdio Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije. No, i unatoč detaljnim analizama provedenim u Zavodu, ovaj iskaz površina, a osobito iskaz izgrađenog i neizgrađenog dijela, ima isključivo informativni karakter i služi za izradu daljnjih analiza stanja u prostoru. Kao što je naprijed navedeno, ukupna površina građevinskih područja naselja iznosi 16.679,69 ha, od čega izgrađeni dio iznosi 14.287,87 ha (85,7%), a neizgrađeni dio 2.391,82 ha (14,3%). U odnosu na prostorne planove starije generacije, građevinska područja naselja planirana su znatno racionalnije.

Izgrađene strukture izvan građevinskih područja naselja

Izgrađene strukture izvan građevinskih područja namijenjene su obavljanju djelatnosti koje po specifičnim prostornim zahtjevima nisu sukladne temeljnim funkcijama naselja ili uvjetuju specifično uređivanje prostora. Iako će kasnije u ovom Izvešću biti tabelarno prikazani svi oblici korištenja županijskog prostora, pa i površine građevinskih područja izvan naselja, u ovom se poglavlju one tabelarno iskazuju zbog usporedbe s građevinskim područjima naselja. Riječ je o građevinskim područjima namijenjenim za gospodarsku namjenu (proizvodnu i poslovnu), ugostiteljsko - turističku namjenu, sportsko-rekreacijsku namjenu, odlagalište otpada i groblja. Iz tablice je vidljivo da ukupna površina ovih građevinskih područja na prostoru Županije iznosi 981,24 ha, što, zbog različite metodologije nije izravno usporedivo s površinom iz prostornih planova prije 2002. godine. Planiranju novih i širenju postojećih građevinskih područja i nadalje treba pristupiti s velikom pažnjom i oprezom kako bi se u najvećoj mjeri ostvarili ciljevi racionalnog upravljanja prostorom iz Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije.

Izveštje o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
2. Sustav naselja

Tablica:
2.3. - 3 - t

Struktura površina infrastrukturne namjene po JLS u BBŽ

R. br.	MB	Naziv gradsko/općine (JLS)	ŽUPANIJA												SVEUKUPNO OIE													
			ZRAČNE LUKE			PROMET					INFRASTRUKTURA																	
			OSTALE ZRAČNE PRISTANIŠTA (Izjela)		CESTOVNI PROMET					ENERGETSKI KORIDORI				PODRUČJA ZA OIE														
			Medunarodne zračne luke	Ostale zračne pristaništa	Auto ceste	Brze ceste	Državne ceste	Županijske ceste	Lokalne ceste	Cestovna gustoća (km/1000km ²)	ŽELJEZNIČKE PRUGE		ELEKTROENERGETSKO-KOMUNIKACIJE		Naponski	Produktivni	Kondenzatorski	Distributivni	Planirane	Postojeće	Planirane	Postojeće	Planirane	Postojeće	Planirane	Postojeće		
											Gustoća željezničkih pruga (sva)		Zatekne lokacije u prostoru														Planirane el.kom. zone	
			broj	ha	km	km	km	km	km	km	km	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj	broj		
1	183	BEREK																										
2	248	BIJELOVAR			7.921	30.275	27.91	594.32																				
3	839	ČADMA			54.201	49.896	75.659	1020.55																				
4	871	DARUVAR			39.823	35.666	54.918	543.20																				
5	710	BEZANOVAC			8.782	17.867	19.288	14.781	605.14																			
6	1098	BIJELOVAC			5.788	13.382	24.9	22.137	645.36																			
7	1198	GAREŠNICA			26.907	2.854	34.355	341.27																				
8	1392	GRUBISNO POLJE			12.771	35.451	49.241	41.351	608.34																			
9	1449	HERCEGOVAC			14.863	31.312	32.73	51.231	460.06																			
10	1819	IVANŠKA			8.109	18.662	3.955	604.35																				
11	1767	KAPELA			6.888	28.157	42.395	566.75																				
12	1996	KORANICA			1.693	30.078	42.218	710.39																				
13	2879	NOVA RUČA			6.991	13.266	19.926	670.06																				
14	3751	POVIŠĆE			5.257	39.315	16.948	726.31																				
15	5622	SEPIŠAR			12.051	23.623	24.315	762.06																				
16	5625	SEPIŠAR			3.059	6.996		467.75																				
17	5649	BAJCOVAC			2.779	21.782	6.265	241.13																				
18	4782	ŠTEFANJC			13.886	13.301	15.233	655.34																				
19	5627	VIŠKA			6.925	19.975	28.031	739.91																				
20	5657	VIŠKA TRNOVIĆKA			10.857																							
21	4854	VELIKI GREBANJAC			24.32	33.009	427.15																					
22	4839	VELIKI GREBANJAC			15.939	39.639	30.065	477.15																				
23	5665	VELIKI TOPOLOVAC			1.328	22.553	21.166	688.37																				
24		ŽRNSKI TOPOLOVAC			18.464	1.054																						
25																												
26																												
27																												
28																												
29																												
30																												
31																												
32																												
33																												
34																												
35																												
36																												
37																												
38																												
39																												
40																												
41																												
42																												
			ŽUPANIJA UKUPNO			10	94.600	43.320	61.177	507.021	574.833	593.800	596.481	72.447	27.445	28	40	193.227	1479.222	96.332	1908.28							

Izvor podataka:

PPUG/PPUO na području BBŽ

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
2. Sustav naselja

Tablica:
2.3. - 4 - t

Struktura poljoprivrednih, šumskih, vodnih i drugih površina po JLS u BBŽ

R. br.	MB	ŽUPANIJA BJELOVARSKO - BILOGORSKA	POLJOPRIVREDNO TLO										ŠUME				PODRUČJA ZA SANCJU (napuštena odgajna otpad i eksplo. polja)			VODNE PLOVINE		PODRUČJA UZGAJALISTA		Popis PPUO i PPUG iz kojih su preuzeti podaci (datum i mjesto objave u javnom glasilu)										
			P1			P2			P3			UKUPNO			u% pol. ta / površina JLS			Ostale površine		Zastne šume		Sume s posebnom namjenom			u% podruća za sanaciju / površina JLS		akumulacija, jezera, vodotoči		u% podruća uzgajalita / površina JLS					
			na	ha	%	na	ha	%	na	ha	%	na	ha	%	na	ha	%	na	ha	%	na	ha	%		na	ha	%	na	ha	%	na	ha	%	
1	183	BEREK	1002,66	2648,74	3742,62	33,65	5702,45	1294,50	6998,95	62,82	102,26	0,92	313,00	1,67	102,26	0,92																SI: glavnica O. Berek br. 03006		
2	248	BJELOVAR	1136,92	6973,00	8111,92	43,19	3962,00	131,00	52,00	3015,00	6760,00	35,99	313,00	1,67	313,00	1,67																SI: glavnica G. Bjelovara br. 11033, 01609		
3	829	ČADMA	1656,61	4183,32	5839,93	24,33	1351,27	4303,13	15718,40	65,48	404,36	1,69	404,36	1,69	404,36	1,69																SI: glavnica G. Čadma br. 28033, 19306, 30111, 18172		
4	821	DARUVAR	1318,35	3318,55	20,33	1371,35	112,00	40,34	2533,19	4553,88	63,13	200,01	1,96	200,01	1,96																	SI: glavnica G. Daruvara br. 08004, 07710, 05912		
5	770	DEČANOVAC	1523,00	2926,00	4691,00	43,69	4273,00	389,00	4962,00	45,44	200,01	1,96	200,01	1,96																		SI: glavnica O. Dečanovač br. 10005, 03011		
6	1058	BOLONIC	154,78	1472,51	1627,29	8,67	9386,14	6583,16	16244,32	89,54	590,36	3,61	590,36	3,61																		SI: glavnica O. Bolonice br. 05004, 03009, 01712		
7	1198	ČABAR	2777,91	6503,00	11797,14	49,35	8955,45	42,16	3098,16	9959,34	50,02	149,70	1,41	149,70	1,41																		SI: glavnica G. Čabar br. 01014, 01015, 02111	
8	1198	ČABAR	1823,79	3623,74	3623,74	27,46	314,17	103,10	1467,76	6,22	482,71	2,21	482,71	2,21																		SI: glavnica G. Čabarcica br. 01014, 01015, 05111		
9	1448	HERCEGOVAC	1602,66	2648,74	3742,62	28,51	5702,45	2719,66	6423,11	64,16	532,99	4,08	532,99	4,08																		SI: glavnica O. Hercegovac br. 05008, 03111		
10	1819	KAPPA	159,00	5565,98	6264,98	60,26	3010,00	13,00	317,00	1451,00	17,23	271,00	2,64	271,00	2,64																	SI: glavnica O. Kappa br. 02008, 03111		
11	1797	KAPPA	159,00	5565,98	6264,98	60,26	3010,00	13,00	317,00	1451,00	17,23	271,00	2,64	271,00	2,64																	SI: glavnica O. Kappa br. 02008, 03111		
12	1996	KONČANICA	360,00	6628,00	7008,00	63,20	1061,00	1549,68	3051,91	32,72	202,84	2,17	202,84	2,17																			SI: glavnica O. Končanica 05006, 03012	
13	2878	NOVA RAČA	1750,27	3075,00	5423,27	58,16	1502,23	140,00	1271,00	3644,00	46,30	351,00	4,47	351,00	4,47																		SI: glavnica O. Nova Rača br. 02006	
14	3251	NOVA RAČA	1750,27	3075,00	5423,27	58,16	1502,23	140,00	1271,00	3644,00	46,30	351,00	4,47	351,00	4,47																		SI: glavnica O. Nova Rača br. 02006	
15	5822	SEVERN	676,50	257,85	1234,35	46,80	517,67	1,00	423,20	641,87	35,79	162,36	6,17	162,36	6,17																		SI: glavnica O. Severn br. 02006	
16	3902	SIRAČ	154,24	676,81	771,05	5,33	939,28	2520,07	12677,69	87,14	454,45	3,12	454,45	3,12																			SI: glavnica O. Sirač br. 10008	
17	6649	SANDROVAC	159,30	1356,30	1509,60	23,07	2438,70	1590,20	4028,90	63,68	388,00	6,18	388,00	6,18																				SI: glavnica O. Sandrovac br. 23005
18	4502	ŠTEFANJE	121,20	2973,30	2794,50	40,37	2041,10	811,30	2852,40	41,41	798,30	11,81	798,30	11,81																				SI: glavnica O. Stefanje br. 05006
19	4782	VELIKA PISANICA	2061,07	377,50	3326,57	40,47	3078,84	1394,70	4473,54	54,40	328,36	5,40	328,36	5,40																			SI: glavnica O. V. Trnovica br. 02003, 12005	
20	5857	VELIKA TRNOVITICA	155,89	3096,17	3292,06	53,46	1658,16	630,51	2279,27	37,49	1162,70	6,85	1162,70	6,85																			SI: glavnica O. V. Trnovica br. 03005	
21	4894	VELIKO GROBEVAC	1447,51	4020,42	5467,93	33,24	6923,76	277,94	9551,70	56,31	387,45	5,81	387,45	5,81																			SI: glavnica O. V. Trnovica br. 03005	
22	4839	VELIKO TROJSTVO	1394,58	1394,58	2220,08	21,21	2913,77	195,00	1430,24	4238,01	64,77	387,45	5,81	387,45	5,81																		SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111	
23	5895	ŽRINSKI TOPOLOVAC	2220,08	2220,08	2220,08	72,81	615,25	615,25	615,25	20,21	387,45	5,81	387,45	5,81																			SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111	
24																																SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111		
25																																SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111		
26																																SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111		
27																																SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111		
28																																SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111		
29																																SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111		
30																																SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111		
31																																SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111		
32																																SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111		
33																																SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111		
34																																SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111		
35																																SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111		
36																																SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111		
37																																SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111		
38																																SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111		
39																																SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111		
40																																SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111		
41																																SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111		
42																																SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111		
																																SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111		
																																SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111		
																																SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111		
																																SI: glavnica O. V. Trojstvo br. 03111		

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
2. Sustav naselja

2.4. RURALNI RAZVOJ

Ruralna područja su, za razliku od urbanih prostora ili prostora velike gustoće naseljenosti, razmjerno rijetko naseljena područja. Zbog socijalno-gospodarske promjene struktura i napredujuće suburbanizacije postalo je teško razgraničiti ovu prostornu kategoriju, jer se urbane i ruralne strukture naselja miješaju, a izračuni klasifikacije se razlikuju po metodologijama primjene.

U administrativne svrhe u Republici Hrvatskoj razlika između ruralnih i urbanih područja temelji se na teritorijalnoj podjeli gdje se općine smatraju ruralnim, dok se gradovi smatraju urbanim područjima. Na temelju takvog administrativnog kriterija, 62,72% površine županije (18 općina) klasificira se kao ruralno područje, a 37,28% (pet gradova) kao urbano područje. Od ukupnog stanovništva županije od 119.764 (DZS, Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011.), 35,76% (42.828) stanovnika smatra se ruralnim stanovništvom, a 64,24% (76.936) smatra se urbanim stanovništvom.

Strategija ruralnog razvoja Hrvatske 2008.-2013. koristi OECD definiciju za razlikovanje ruralnog od urbanih područja na temelju gustoće naseljenosti. Primjenjujući kriterij OECD-a, koji definira ruralna područja kao područja koja imaju gustoću naseljenosti manju od 150 stanovnika po km², možemo zaključiti da se 90,45% područja županije klasificira kao ruralno područje (sve općine i gradovi Čazma, Garešnica i Grubišno Polje), a 9,55% kao urbano područje (samo gradovi Bjelovar i Daruvar). Također, temeljem ovog kriterija 56,66% stanovništva živi u ruralnim područjima, a 43,34% stanovništva u urbanim područjima.

Bjelovarsko-bilogorska županija je tipična poljoprivredna županija u kojoj se svaki treći stanovnik bavi poljoprivredom budući da ima velike poljoprivredne resurse i dobro očuvan okoliš. No, poljoprivredna proizvodnja je tradicijski orijentirana, s dosta nerazvijenih poljoprivrednih grana, te malim brojem navodnjavanih površina. Seoskih naselja sa izrazito agrarnim karakterom u Županiji još uvijek ima čak 228 odnosno 70,5% i u njima živi 33,9% stanovništva. Ona nisu doživjela značajnije preobrazbe i u njima će procesi vjerojatno biti najizrazitiji, ali i najrazličitiji. Jedan relativno veliki dio će se tokom vremena jednostavno ugasiti, neka će se urbanizirati, a neka jačati svoj agrarni karakter uz adekvatnu modernizaciju života i rada u njima. U županiji gradovi imaju naglašenu polarizacijsku ulogu, a porast stanovništva gradova je više posljedica preseljavanja selo - grad nego prirodnog prirasta. Takav tok urbanizacije i dalje će pojačavati probleme u ruralnim krajevima (depopulacija, starenje stanovništva,...). Može se očekivati da će se ovaj proces i dalje nastaviti pa se ovu veliku skupinu naselja mora dugoročno ciljano i usmjeravano revitalizirati, pri čemu je moguće razlikovati više tipova prioritetne revitalizacije s obzirom na čimbenike koji u njoj sudjeluju:

- revitalizacija važnijih naselja i sela za koje postoji nedvosmisleni javni interes zbog njihove uloge u prostornoj organizaciji,
- revitalizacija sela gdje je javni interes ograničen samo na potporu u izgradnji minimalne tehničke infrastrukture,
- revitalizacija gdje nije moguće identificirati javni interes i koja ovisi isključivo o autonomnoj motivaciji i vrijednostima lokalnih i privatnih sudionika,
- revitalizacija malih seoskih naselja koja će u budućnosti ostati bez stalnog stanovništva kroz funkciju sekundarnog stanovanja, seoskog turizma i rekreacije.

Planovima uređenja prostora utvrđuje se namjena kao i uvjeti uređenja i korištenja ovih ruralnih cjelina, ovisno o prostornim i razvojnim značajkama područja. Određivanje namjene korištenja tla u poljoprivredne svrhe mora uzeti u obzir aspekte zaštite okoliša, demografsku i gospodarsku problematiku, te nužno donijeti propise i adekvatne poticajne mjere kako bi se provelo osmišljeno održivo korištenje i upravljanje zemljištem u predmetnom okružju.

2.5. DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

Razvitak društvenih djelatnosti - javne službe (uprava, pravosuđe, prosvjeta, visoko školstvo i znanost, kultura, zdravstvo, socijalna skrb i sport), te udruge građana, političkih stranaka, vjerskih zajednica i drugih organizacija u svezi s njihovim glavnim obilježjima i svojstvima, rezultat je prirodnih,

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
2. Sustav naselja

gospodarskih, društvenih i kulturnih polazišta i njihovih strateških ciljeva u prostoru. Razvitak javnih službi, tj. njihova struktura, razmještaj i dimenzioniranje, moraju slijediti razvoj i razmještaj njihovih korisnika, i ujedno podizati i poboljšavati standard i kvalitetu života stanovništva.

Mreža i sadržaji društvenih djelatnosti razmatrani su analizom važećeg zakonodavstva, prostorno planske dokumentacije, prostornih standarda, procjena, planova i odluka te pitanja važnih za dimenzioniranje pojedinih segmenata mreža. Analiza stanja je dana za glavne skupine pojedinih djelatnosti, iako se unutar tih skupina razlikuju brojne podskupine i još brojnije institucije raznih razina, nadležnosti i uslužnosti te njihov utjecaj u prostoru.

Ustanove javnih službi

Mreža javnih službi osigurava, u skladu s propisima za sadržaje državne uprave, područne (regionalne) i lokalne samouprave te ostale upravne službe i institucije, prostorne uvjete rada i razvoja. Na isti način obuhvaćene su i potrebe za pravosudne funkcije (sudovi, odvjetništvo, pravobraniteljstvo, javno bilježničke službe i dr.).

Upravne funkcije odgovaraju novom političko-teritorijalnom ustroju u zemlji, odnosno organizaciji lokalne uprave i samouprave, a raspoređene su prema zakonskim i podzakonskim aktima od razine države, županije, preko gradova i općina do pojedinih naselja. Na razini županije obavljaju se poslovi državne uprave i poslovi iz samoupravnog djelokruga koji su propisani odgovarajućim zakonima. Za obavljanje poslova državne uprave i regionalne samouprave na području Bjelovarsko-bilogorske županije ustrojeni su županijski upravni odjeli i ispostave u središtima gradova.

Pravosudne funkcije organizirane su i razmještene u skladu s uspostavljanjem pravosuđa, kao jednog od tri samostalna segmenta hrvatske vlasti, također na temelju zakona i podzakonskih akata i na razini županije, gradova i općina. Prema podacima Ministarstva pravosuđa iz 2013. godine, na području Bjelovarsko-bilogorske županije uspostavljena je mreža pravosudnih tijela koja obuhvaća Županijski sud i Županijsko državno odvjetništvo u Bjelovaru, Općinske sudove u Bjelovaru i Daruvaru i Općinsko državno odvjetništvo u Bjelovaru, Trgovački sud u Bjelovaru i Prekršajne sudove u Bjelovaru i Daruvaru.

Osnovne škole

Na području Bjelovarsko-bilogorske županije djeluje 26 osnovnih škola i Centar Rudolf Steiner u Daruvaru. Bjelovarsko-bilogorska županija osnivač je 21 osnovne škole, 5 škola koje su smještene na području grada Bjelovara osnivač je Grad Bjelovar, a Centru Rudolf Steiner u Daruvaru osnivač je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi.

Prema podacima Ureda državne uprave u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, u školskoj godini 2013./2014. osnovnoškolsko obrazovanje na području Bjelovarsko-bilogorske županije provodi se u 26 osnovnih škola (26 matičnih i 81 područnoj školi), sa ukupno 9344 učenika. Mreža osnovnih škola obuhvaća sve gradove i općine Bjelovarsko-bilogorske županije na način da svaka jedinica lokalne samouprave ima barem jednu osnovnu školu, a najveći broj osnovnih škola nalazi se u gradovima Bjelovaru (5) i Daruvaru (2). Osim redovitih osnovnih škola, na području Županije nalazi se i osnovna škola s posebnim programom u Bjelovaru i osnovne glazbene škole u Bjelovaru, s područnim odjelom u Čazmi, te Daruvaru, s područnim odjelom u Grubišnom Polju, i osnovna glazbena škola pri osnovnoj školi u Garešnici.

Obzirom na sadašnju demografsku situaciju i prognozirani daljnji pad broja stanovnika, hitno bi trebalo provjeriti i vjerojatno izmjeniti mrežu osnovnih škola na području BBŽ.

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
2. Sustav naselja

Srednje škole

Na području Bjelovarsko-bilogorske županije djeluje 15 srednjih škola, od toga 2 gimnazije, 2 tehničke škole, 1 medicinska škola, 1 ekonomska i birotehnička škola, 1 ekonomska i turistička škola, 1 turističko-ugostiteljska i prehrambena škola, 1 komercijalna i trgovačka škola, 1 obrtnička škola i 3 srednje škole s raznovrsnim obrazovnim programima. Osim općih i strukovnih srednjoškolskih programa, nastava je organizirana i u 2 glazbene škole (Bjelovar i Daruvar). Mreža srednjih škola obuhvaća sve gradove na području Bjelovarsko-bilogorske županije.

Učenički domovi

Na području Bjelovarsko-bilogorske županije djeluju dva doma za smještaj i prehranu učenika srednjih škola. Učenički dom srednjih škola u Bjelovaru djeluje kao samostalna ustanova, a učenički dom Srednje škole „August Šenoa“ u Garešnici djeluje u sastavu istoimene škole.

Ustanove visokog školstva, znanosti i tehnologije

Na području Bjelovarsko-bilogorske županije danas djeluje jedna visokoškolska ustanova, Visoka tehnička škola u Bjelovaru, koja u svom ustroju ima Stručni studij Sestrinstvo i Stručni studij Mehatronika. Ekonomski fakultet Rijeka – nastavni centar Bjelovar i Ekonomski fakultet Zagreb – Sveučilišni studij „Poduzetništvo“ više ne izvode studijske programe u nastavnom centru u Bjelovaru. Kao što se navodi u Izvješću o stanju u prostoru Republike Hrvatske 2008.-2012., mrežu visokog školstva potrebno je preispitati, u cilju bolje dostupnosti visokoškolskog obrazovanja i znanstvenog stvaralaštva sveukupnom stanovništvu zemlje.

Ustanove kulture i sporta

Mreža ustanova za kulturu, informiranje i tjelesnu kulturu obuhvaća biblioteke, kazalište, muzej, javne glazbene ustanove, otvorena ili pučka učilišta, arhiv, javna glasila - televizijske i radio postaje, izdavačke ustanove, umjetničke organizacije, informativne službe, zajednice i udruge tehničke kulture i dr. Na području Županije u funkciji su 2 centra za kulturu, 2 pučka otvorena učilišta, 5 knjižnica i čitaonica, te muzej i likovne galerije. Svojom djelatnošću potiču širenje općeg obrazovanja, stručnog i znanstvenog rada, te zadovoljavaju kulturne potrebe stanovnika na području cijele županije. Bjelovarsko-bilogorska županija brojnim projektima potiče programe u kulturi, s ciljem razvoja i obogaćivanja kulturne ponude na svom području.

Županija, također, potiče razvoj javnih potreba u sportu te izgradnju i održavanje sportskih objekata i drugih sadržaja i nekretnina za potrebe sporta, rekreacije, zabave i odmora stanovnika i drugih korisnika. Kroz Program javnih potreba u tehničkoj kulturi Bjelovarsko-bilogorske županije potiče se rad zajednica i udruga tehničke kulture, te nabavka i održavanje opreme i objekata tehničke kulture od interesa za Županiju, gradove i općine.

Zdravstvene ustanove

Od zdravstvenih ustanova u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji djeluje Dom zdravlja Bjelovarsko-bilogorske županije, Ljekarna Bjelovar, Opća bolnica Bjelovar, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju „Daruvarske toplice“, Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije, Zavod za hitnu medicinu Bjelovarsko-bilogorske županije.

Dom zdravlja Bjelovarsko-bilogorske županije temeljni je nositelj zdravstvene zaštite na primarnoj razini zdravstvene djelatnosti. Dom zdravlja u svom sastavu ima: obiteljsku (opću) medicinu, stomatološku zdravstvenu zaštitu, zdravstvenu zaštitu žena, zdravstvenu zaštitu dojenčadi i predškolske djece, medicinu rada, laboratorijsku, radiološku i drugu dijagnostiku, sanitetski prijevoz,

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
2. Sustav naselja

fizikalnu medicinu i patronažu. Dom zdravlja ima 5 ispostava u gradovima na području Bjelovarsko-bilogorske županije.

Ljekarna Bjelovar jedina je ljekarnička ustanova u vlasništvu Bjelovarsko-bilogorske županije, a čine ju četiri ljekarničke jedinice: tri u Bjelovaru i jedna u Novoj Rači. Osnovna djelatnost ustanove je opskrba lijekovima pučanstva, zdravstvenih i drugih ustanova i organizacija te zdravstvenih djelatnika koji obavljaju privatnu praksu. Osim lijekovima, ustanova opskrbljuje s medicinskim, dijetetskim i homeopatskim proizvodima, dječjom hranom, kozmetičkim i drugim sredstvima za zaštitu zdravlja, savjetuje u svezi propisivanja odnosno pravilne primjene lijekova te pruža dodatne ljekarničke usluge (provjera krvnog tlaka, provjera interakcija lijekova, savjetovanje u svezi pravilne prehrane i sl.).

Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju „Daruvarske toplice“ nalazi se u Daruvaru. Djelatnost ustanove je medicinska rehabilitacija, fizikalna medicina, rehabilitacija sportaša, liječenje neplodnosti, rekreacija i wellness.

Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije svoju djelatnost obavlja u Bjelovaru i kroz četiri ispostave u četiri grada u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Zavod se sastoji od nekoliko službi koje svaka obavlja djelatnosti u svojoj domeni: službe za epidemiologiju, ekologiju, mikrobiologiju, školsku medicinu, za javno zdravstvo i socijalnu medicinu i stručna služba. Zavod za javno zdravstvo je ujedno nositelj većine preventivnih programa na području županije.

Zavod za hitnu medicinu Bjelovarsko-bilogorske županije organiziran je kroz pet ispostava, u pet gradova, i radi u prostorima Doma zdravlja.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
3. Gospodarske djelatnosti

3. GOSPODARSKE DJELATNOSTI

3.1. POLJOPRIVREDA

Prema Zakonu o poljoprivrednom zemljištu („Narodne novine“, broj 39/13) poljoprivredno zemljište je dobro od interesa za Republiku Hrvatsku i ima njezinu osobitu zaštitu. Poljoprivrednim zemljištem se, prema navedenom Zakonu, smatraju sljedeće površine: oranice, vrtovi, livade, pašnjaci, voćnjaci, maslinici, vinogradi, ribnjaci, trstici i močvare, kao i drugo zemljište koje se uz gospodarski opravdane troškove može privesti poljoprivrednoj proizvodnji.

Poljoprivredno zemljište

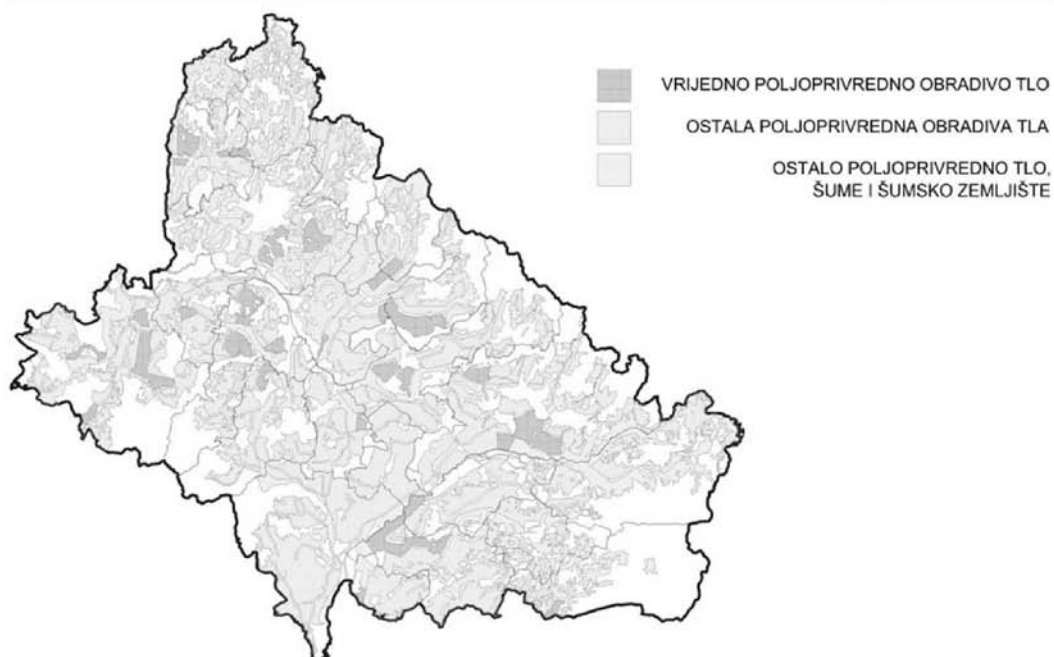
Poljoprivredno zemljište se u prostornim planovima određuje na temelju pedoloških studija te u skladu sa Pravilnikom o mjerilima za utvrđivanje osobito vrijednog (P1) i vrijednog obradivog (P2) poljoprivrednog zemljišta („Narodne novine“, broj 39/13), kao osobito vrijedno obradivo tlo (P1), vrijedno obradivo tlo (P2) i ostalo obradivo tlo (P3).

Poljoprivredno tlo različitih karakteristika zauzima najveći dio Županije (oko 58%). Obzirom da bonitetna karta Županije nikada nije uspostavljena, podjela na planske grupe je napravljena temeljem analiza postojeće prostorno-planske dokumentacije, namjenske pedološke karte Hrvatske, katastarskih podloga i obilaska terena.

Kartografski prikaz:

3.1. - 1 - k

Poljoprivredno tlo

Izvor podataka:

dokumentacija ZPU BBZ

Najkvalitetnija tla Županije razvrstana su u plansku grupu P2, "vrijedna obradiva tla", a ima ih 5,33% od ukupnih poljoprivrednih površina. Zbog relativno lošijih pedoloških karakteristika tla u dolinama rijeka i na pleistocenskom ravnjaku, najrasprostranjenija vrijedna obradiva tla su na blažim ocjeditim obroncima Bilogore i Moslavačke gore, a jedan manji dio je dobiven i melioracijom poplavnih dolina Ilove i Česme. Ta su tla većinom bila u korištenju PIK-ova i služila za intenzivnu ratarsku

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske ųupanije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
3. Gospodarske djelatnosti

proizvodnju. Vodoprivrednim studijama su analizirane i preporučivane daljnje melioracije, ali iste ovim Planom nisu planirane obzirom na diskutabilnu potrebu i rentabilnost, kao ni komasacije i preparcelacije čiju potrebu i prioritete treba utvrditi posebnim elaboratom. Prenamjena je predviđena samo zbog potrebe izgradnje nove infrastrukture.

Najveći dio poljoprivrednog tla ųupanije, odnosno 43% tala, razvrstano je u plansku skupinu P3, "ostala obradiva tla". Obzirom na relativno blage nagibe najvećeg dijela Bilogore i obronaka Moslavačke gore rasprostranjeno je praktički u svim dijelovima ųupanije. U nižim područjima koristi se većinom za ratarstvo (vlažniji dijelovi kao livade za stočarstvo), a u višim za ratarstvo, stočarstvo, voćarstvo, te manjim dijelom vinogradarstvo.

U višim područjima ųupanije poljoprivredno tlo je rascjepkano manjim šumama. U nižim područjima, poljoprivredno tlo rascjepkano je gotovo posvuda, zbog preteųito nizinskih karakteristika vodotoka i vlažnijim (pa i močvarnim) površinama uz vodotoke, koji su jednim dijelom obrasli kvalitetnim šumama, a jednim dijelom se koriste (ili su se koristile) kao livadne površine. Tla tih poljoprivrednih površina, uz nešto poljoprivrednog tla na nagibima većim od 15%, čine najveći dio tala razvrstanog u plansku skupinu "ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište".

Kao posljedica izumiranja stanovništva (i Domovinskog rata), te nerentabilnosti ekstenzivne poljoprivrede u pojedinim dijelovima ųupanije, primjetno je u zadnje vrijeme čak i intenzivno zapuštanje i zarastanje poljoprivrednog tla. Planom nije predviđeno organizirano pošumljavanje (ili određivanje eventualne druge namjene), koje se međutim mora provoditi planski (kvalitetnim vrstama) u Prostornim planovima gradova i općina.

Korištenje poljoprivrednih površina

Većinu agrarne strukture čine obiteljska poljoprivredna gospodarstva s različitim demografskim, proizvodnim i gospodarskim značajkama. Obiteljska poljoprivredna gospodarstva posjeduju dvije trećine (67%) ukupnog poljoprivrednog zemljišta, a preostala trećina je u vlasništvu države.

Svojom površinom od 263.667 ha Bjelovarsko-bilogorska ųupanija sudjeluje sa 4,7% u ukupnoj površini Republike Hrvatske. Najveći prostorni udio ųupanije (57,8%) otpada na poljoprivredno zemljište koje se prostire na površini 152.290 ha, od čega je veliki postotak obradivih površina (95,0% ili 144.725 ha). Na oranice i vrtove otpada 70,1% obradivih površina, a 26,2 % na livade.

Budući je relativno veliki postotak ųupanijske površine pod šumom (36,79% ili 97.013,03 ha), razumljivo da su temeljna gospodarska obilježja ųupaniji proizvodnja hrane i drvoprerađivačka industrija.

U Bjelovarsko-bilogorskoj ųupaniji od 101.484 ha oraničkih površina koristi se 72.585 ha i to 65.869 ha u vlasništvu obiteljskih poljoprivrednih gospodarstva, a 6.716 ha posjeduju poslovni subjekti.

Poslovnih subjekata s poljoprivrednim zemljištem na području ųupanije ima ukupno 91 od kojih samo deset raspolaųe s posjedom većim od 100 ha, dok ih je jedanaest s posjedom 50–100 ha. Samo subjekti s posjedom većim od 100 ha koriste 5.064 ha, odnosno preko 70% ukupno korištenih površina i sudjeluju s 80% u korištenju zakupljenog zemljišta.

Podaci popisa poljoprivrede u odnosu na registrirano stanje u službenoj statistici pokazuju da se na području ųupanije koristi samo 62% poljoprivrednog zemljišta. Oranica se koristi 65,5%, livada 57%, pašnjaci 55%. Vinograda je iskazano 37% i voćnjaka 30% u odnosu na stanje u statistici, a od toga plantaųnih vinograda u kućanstvima je 131 ha, a voćnjaka 277 ha.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
 II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
 3. Gospodarske djelatnosti

3.2. ŠUMARSTVO

Sukladno Zakonu o šumama („Narodne novine“, broj 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12 68/12, 148/13) šume i šumska zemljišta dobra su od interesa za Republiku Hrvatsku i imaju njezinu osobitu zaštitu. Šume i šumska zemljišta specifično su prirodno bogatstvo te s opće korisnim funkcijama šuma uvjetuju poseban način upravljanja i gospodarenja.

Gospodarenje šumama obuhvaća uzgoj, zaštitu i korištenje šuma te izgradnju i održavanje šumskih prometnica sukladno sveeuropskim kriterijima za održivo gospodarenja šumama, s ciljem ispunjavanja njihove gospodarske, ekološke i socijalne funkcije i pozitivnog utjecaja na kvalitetu života.

Šumama u vlasništvu države gospodari poduzeće „Hrvatske šume“ d.o.o., odnosno na području Bjelovarsko-bilogorske županije Uprava šuma podružnica Bjelovar, a privatnim šumama njihovi vlasnici.

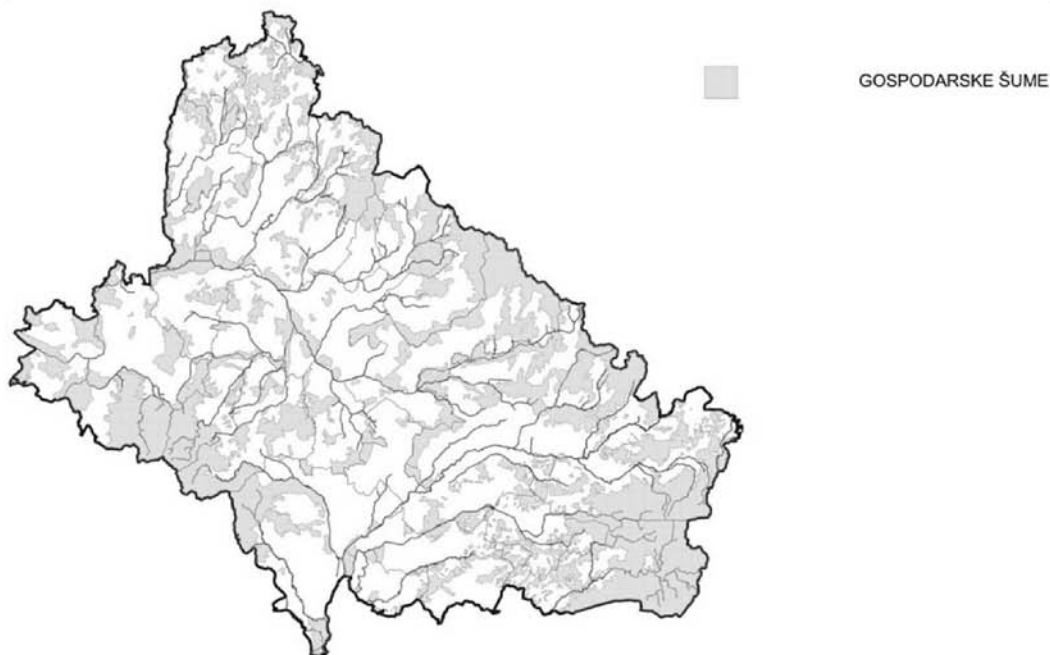
Bjelovarsko-bilogorska županija uravnotežena je odnosom površine, kvalitete i zdravstvenog stanja šuma i šumskog zemljišta, pa čak i njihovim ravnomjernim prostornim rasporedom tako da praktično svaki grad i veće naselje u neposrednoj okolici ima šumske površine na koje se mogu povezati koridori urbanog zelenila, a sačuvane su i relativno velike površine nizinskih šuma.

Najveće šumske površine Županije su na masivima i obroncima Moslavačke gore, Papuka i Bilogore (iznad 220 m nadmorske visine, gotovo potpuno obrasla područja) sa najzastupljenijim šumskim vrstama: običnom bukvom, hrastom kitnjakom, javorom, gorskim jasenom i jelom (na Papuku). Zonalno se nadovezuju šume pobrđa (između 160 i 220 m nadmorske visine) sa najzastupljenijim vrstama: običnom bukvom, običnim grabom, hrastom kitnjakom i ponegdje u depresijama hrastom lužnjakom. Šume nizinskih ekosistema prostiru se uz riječne doline Česme, Ilove i pritoka (između 105 i 160 m nadmorske visine) sa najzastupljenijim vrstama: crnom johom, poljskim jasenom, hrastom lužnjakom i običnim grabom.

Kartografski prikaz:

3.2. - 1 - k

Gospodarske šume u BBŽ

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
3. Gospodarske djelatnosti

Prema podacima Uprave šuma podružnice Bjelovar iz 2013. godine šume različitih vrsta sa neobraslim i neplodnim šumskim zemljištima zauzimaju 97 013,03 ha što je 37% površine Bjelovarsko-bilogorske županije.

Tabela:
3.2. - 2 - t

Šumsko zemljište obuhvaćeno osnovama gospodarenja

OBRASLO ŠUMSKO ZEMLJIŠTE (ha)	NEOBRASLO ŠUMSKO ZEMLJIŠTE (ha)		NEPLODNO ŠUMSKO ZEMLJIŠTE (ha)	UKUPNO ŠUMSKO ZEMLJIŠTE (ha)
	produktivno	neproduktivno		
92 460,38	1 696,43	1 591,37	1 381,59	97 013,03

Izvor podataka:

Hrvatske šume, Uprava šuma podružnice Bjelovar

Podatak o površini šumskog zemljišta Uprave šuma podružnice Bjelovar vrlo se malo razlikuje od prostornoplanerskog (96 164,55 ha) koji je izračunat drugom metodologijom a izražen u Tablici 2.3. - 4 - t Struktura poljoprivrednih, šumskih, vodnih i drugih površina po JLS u BBŽ.

Hrvatske šume d.o.o. gospodare šumama u državnom vlasništvu, a koje čine veći dio šuma ovog prostora. FSC certifikat međunarodne nevladine organizacije dodijeljen šumama u državnom vlasništvu potvrđuje da se njima gospodari organizirano na gospodarski održiv način, poštujući pritom biološku i društvenu funkciju šume te uvažavajući interese svih zainteresiranih skupina, što znači da se šumama i šumskim zemljištem gospodari po načelu o trajnosti gospodarenja, u šumama se održava biološka raznolikost, sposobnost obnavljanja, vitalnost i potencijal u svrhu što kvalitetnijeg ispunjavanja gospodarske, ekološke i socijalne funkcije šuma, odnosno općekorisnih funkcija šuma na lokalnoj i globalnoj razini.

Šume u privatnom vlasništvu su većinom rascjepkani šumski posjedi manje veličine. Vlasnici privatnih šuma u najvećem broju slučajeva pripadaju starijoj populaciji seoskog stanovništva, mnogi ne vode brigu o svom šumskom posjedu, ili više nemaju prebivalište u mjestu gdje im je šuma.

Prema namjeni šume mogu biti gospodarske, zaštitne i šume s posebnom namjenom. Gospodarske šume koriste se prije svega za proizvodnju drva i drugih šumskih proizvoda. Zaštitne šume služe kao zaštita vodenih tokova, naselja i drugih gospodarskih objekata od erozije i ostalih vremenskih nepogoda. Šume s posebnom namjenom su šumske površine koje su registrirane kao objekti za proizvodnju šumskog sjemena, zatim šume namijenjene znanstvenim istraživanjima, nastavi i potrebama obrane te šume koje se koriste za odmor i rekreaciju.

Šume su na području Županije najvećim dijelom gospodarske šume, a ima samo približno 0,39% zaštitnih šuma i šuma posebne namjene (iako u stvari najveći dio šuma iznad 160 m nadmorske visine ima i zaštitnu funkciju obzirom da se radi o pretežito nestabilnim terenima sa velikim brojem aktivnih i potencijalnih klizišta te eroziji izloženih područja). Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije predviđeno je njihovo povećanje na približno 0,5%.

3.3. RIBARSTVO

Ribnjaci su prema Zakonu o poljoprivrednom zemljištu („Narodne novine“, br. 39/13) poljoprivredno zemljište. Ribnjaci su proizvodni objekti koji su okruženi prirodnim ili umjetnim nasipima i hidrotehničkim objektima (upusti, ispusti, dovodno-odvodni kanali, izlovne jame i sl.) pomoću kojih se obavlja manipulacija vodom, ovisno o proizvodno-tehnološkim potrebama.

Uzgoj slatkovodnih vrsta riba (slatkovodna akvakultura) u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji obavlja se kao uzgoj toplovodnih vrsta (ciprinidnih, šaranskih). Šaran (*Cyprinus carpio*) je osnovna uzgojna vrsta u monokulturi, dok se u polikulturi uzgaja s drugim vrstama riba, najčešće amurom (*Ctenopharyngodon idella*), bijelim glavašom (tolstolobik-*Hipophthalmichthys molitrix*), somom (*Silurus glanis*), smuđem (*Stizosteidon lucioperca*) štukum (*Esox lucius*) i linjakom (*Tinca tinca*). Proizvodnja je većinom poluintenzivna, a proizvodni ciklus traje u pravilu 3 godine.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
3. Gospodarske djelatnosti

Korištenje voda za uzgoj slatkovodnih riba u akvakulturi, odnosno ribnjačarstvo, kao gospodarska grana na području Bjelovarsko-bilogorske županije ima dugu tradiciju. Ukupna površina koju pokrivaju privredni ribnjaci u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji je 3181 ha, pa ta veličina površine Županiju izdvaja u odnosu na ostale županije, čineći je najbogatijom ovim privrednim resursom u Hrvatskoj.

Privredni ribnjaci na slivnom području rijeka Česme i Glogovnice u BBŽ:

- „Blatnica“	290 ha,
- „Narta“	670 ha,
- „Siščani“	386 ha.
Ukupno	1346 ha.

Privredni ribnjaci na slivnom području rijeka Ilove i Pakre u BBŽ:

- „Garešnica“	527 ha,
- „Končanica“	1093 ha,
- „Hrastovac“	155 ha,
- „Blagorodovac“	60 ha.
Ukupno	1935 ha.

Zadnjih godina izražen je trend smanjenja površina pod privrednim ribnjacima zbog brojnih teškoća s kojima se suočava ova grana gospodarstva u Hrvatskoj. U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji situacija je ista. Ribnjaci „Narta“, zbog propalog ribnjačarstva koje je gospodarilo njima, kao i zbog nekoliko propalih pokušaja revitalizacije od strane privatnih ulagača, gotovo su u potpunosti uništeni. Površine ribnjaka su potpuno zapuštene, bez vode i prepuštene prirodnim procesima obrastanja u šikare.

Kartografski prikaz:
3.3. - 1 - k

Stanje akvakultura u BBŽ

Izvor podataka:

dokumentacija ZPU BBŽ

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
3. Gospodarske djelatnosti

Za ostale navedene ribnjake problemi su vrlo slični i u osnovi se svode na nedovoljne količine vode u odnosu na potrebe ribnjaka, stalno pogoršanje kakvoće voda na pripadnom slivu, loše stanje objekata za zahvat i upravljanje vodama. Stanje kakvoće voda nije zadovoljavajuće, obzirom da otpadne vode naselja i izgrađenih proizvodnih objekata, upotreba zaštitnih sredstava u poljoprivredi i šumarstvu, te upotreba umjetnih gnojiva, intenzivno zagađuju vode potoka koji se koriste za vodoopskrbu ribnjaka.

Tabela:
3.3. - 2 - t

Stanje akvakulture u BBŽ

SLATKOVODNA AKVAKULTURA (LOKACIJA)	TRENUTNO KORIŠTENE POVRŠINE ZA UZGOJ	OVLAŠTENICI
Blatnica (Štefanje)	285 ha	Ribnjačarstvo Štefanje d.o.o.
Narta	-	-
Siščani	386 ha	Ribnjak 1961. d.o.o.
Garešnica	406 ha	Riba d.d. ribnjak Garešnica Kaniška Iva, Garešnica
Končanica	943 ha	Ribnjačarstvo Končanica d.d.
Hrastovac	155 ha	Riba d.d. ribnjak Garešnica Kaniška Iva, Garešnica
Blagorodovac	80 ha	Poljodar tim d.o.o.

Izvor podataka:

dokumentacija ZPU BBŽ

Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije planirana je i izgradnja ribnjačkih površina na novim lokalitetima, predviđenih za izgradnju po Vodoprivrednim osnovama slivova Česme i Glogovnice i Ilove i Pakre. Površine tih planiranih ribnjačkih površina predočene su u kartografskom prikazu 1. Korištenje i namjena površina. Zbog nedovoljne iskorištenosti potencijala postojećih ribnjaka ribnjaci predviđeni za izgradnju po Vodoprivrednim osnovama slivova nisu planirani u Prostornim planovima gradova i općina. Planirana je izgradnja ribnjaka samo u svrhu daljnjeg jačanja postojećih lokaliteta.

3.4. VODNOGOSPODARSKI SUSTAVI

Vodni resursi

Na temelju odredbi Zakona o vodama, donesena je Strategija upravljanja vodama („Narodne novine“, broj 91/2008), kao dugoročni planski dokument kojim se utvrđuju vizija, misija, ciljevi i zadaće državne politike u upravljanju vodama.

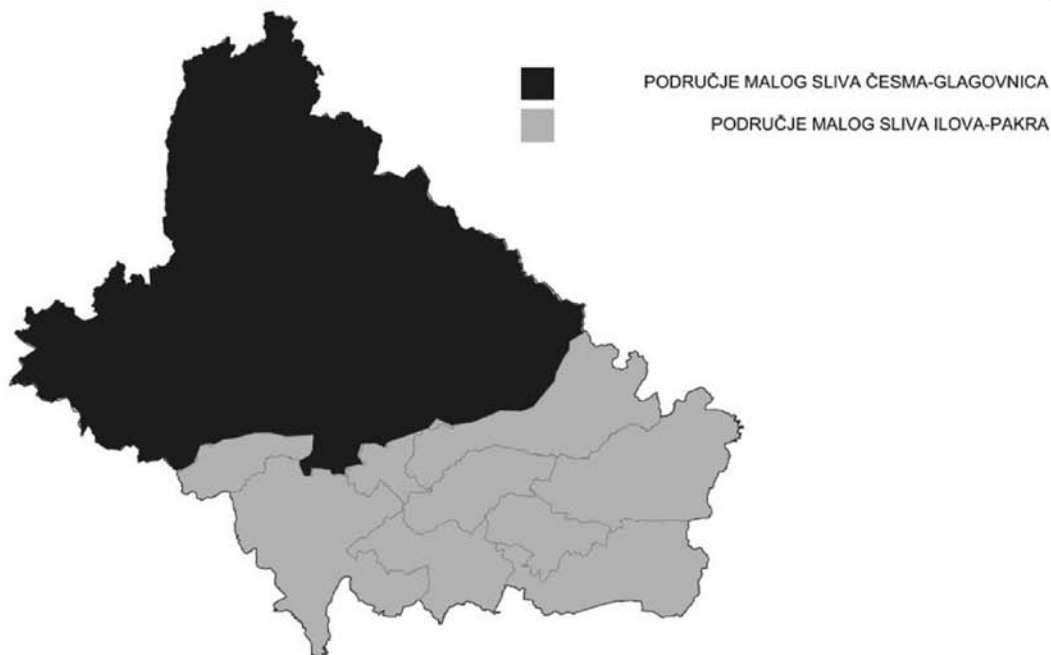
Na temelju odredbi Zakona o vodama („Narodne novine“, br. 153/09, 63/11, 130/11 i 56/13) i Zakona o Vladi Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 150/11), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 26. lipnja 2013. godine donijela Odluku o donošenju Plana upravljanja vodnim područjima („Narodne novine“, br. 82/13) s Planom upravljanja vodnim područjima (sastavni dio Odluke) u kojem su za svako vodno područje posebne provedene analize njegovih značajki, pregled utjecaja ljudskog djelovanja na stanje površinskih voda, uključivo prijelaznih i priobalnih voda, te podzemnih voda, kao i ekonomska analiza korištenja voda. Cilj koji se planira postići Planom upravljanja vodnim područjima je postizanje i očuvanje dobrog stanja voda radi zaštite zdravlja ljudi, zaštite njihove imovine te zaštite vodnih i o vodi ovisnih ekosustava.

Temeljem Odluke o granicama vodnih područja („Narodne novine“, broj 79/10), područje Bjelovarsko-bilogorske županije rasprostire se djelomično dva sliva koji su prirodno vezani i za područja susjednih županija. Sliv rijeka Česme i Glogovnice prostorno je vezan i za Zagrebačku županiju te Koprivničko-Križevačku županiju, dok se sliv rijeka Ilove i Pakre širi na Sisačko-moslavačku županiju.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
 II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
 3. Gospodarske djelatnosti

Kartografski prikaz:
 3.4. - 1 - k

Područja slivova u BBŽ

Izvor podataka:

Hrvarske vode, VGI za mali sliv „Česme i Glogovnice“

Sliv rijeka Česme i Glogovnice

Sliv se nalazi između planinskih vijenaca Moslavačke gore, Bilogore, i Kalnika unutar kojih dominira prostrana bjelovarska depresija. U morfološkom pogledu teren ove depresije ispresijecan je brojnim površinskim tokovima. Rijeke Česma i Glogovnica kao glavni tokovi su lijeve pritoke Save, koje su regulacijskim radovima spojene u jedinstven sliv.

Sliv Česme i Glogovnice u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji obuhvaća slijedeća područja:

- Gradove: Bjelovar i Čazmu, te dio grada Grubišno polje.
- Općine: Ivanska, Rovišće, Kapela, Veliko Trojstvo, Štefanje, Nova Rača, Velika Pisanica, Severin, Šandrovac, Velika Trnovitica, Zrinski Topolovac, i Veliki Grđevac, te dijelove općina Berek i Hercegovac.

Izvorišni dio sliva rijeke Glogovnice je na Kalničkom gorju, sa pravcem toka od sjevera prema jugu. Tok rijeke Glogovnice kod Poljanskog Luga prihvaća vode rijeke Lonje i Zeline koje se spojnim kanalom dovode, a potom zajedno sa vodama rijeke Glogovnice skreću prema rijeci Česmi, u koju se ulijevaju u blizini Čazme. Slivne površine vodotoka Česme i Glogovnice iznose 2500 km².

Sliv rijeka Ilove i Pakre

Sliv se nalazi u tzv. savsko-dravskom međuriječju, zahvaćajući teritorij Bjelovarsko-bilogorske, Požeško-slavonske i Sisačko-moslavačke županije. Površina sliva je oko 1600 km². Na području Bjelovarsko-bilogorske županije sliv Ilove zahvaća oko 950 km², dok ostatak (općina Sirač) zahvaća sliv Pakre, odnosno njene glavne pritoke Bijele. U dosadašnjoj vodno-gospodarskoj praksi sliv je tretiran kao cjelina, bez obzira na administrativno-teritorijalno ustrojstvo, pa su podaci približni.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
3. Gospodarske djelatnosti

Sliv Ilove i Pakre u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji obuhvaća slijedeća područja:

- Gradove: Daruvar, Garešnica i dio Grubišnog Polja,
- Općine: Berek (dio), Hercegovac (dio), Končanica, Dežanovac, Đulovac i Sirač.

Osnovni elementi morfologije sliva su brdsko-planinski tereni Papuka, Bilogore i Moslavačke Gore, te ravničarski tereni u dolinama rijeke Ilove i njenih pritoka. Nadmorska visina brdsko-planinskog dijela sliva je od 200 do 860 m.n.m., a srednja visina ravničarskog dijela je oko 120 m.n.m.

Veći broj pritoka rijeke Ilove dolazi sa desne strane (gledajući nizvodno), a glavne su: Dišnica, Bršljanica, Garešnica, Tomašica, Šovarnica, Peratovica i Rastovac. Značajnije lijeve pritoke Ilove su: Čavlovica, Toplica i Rijeka.

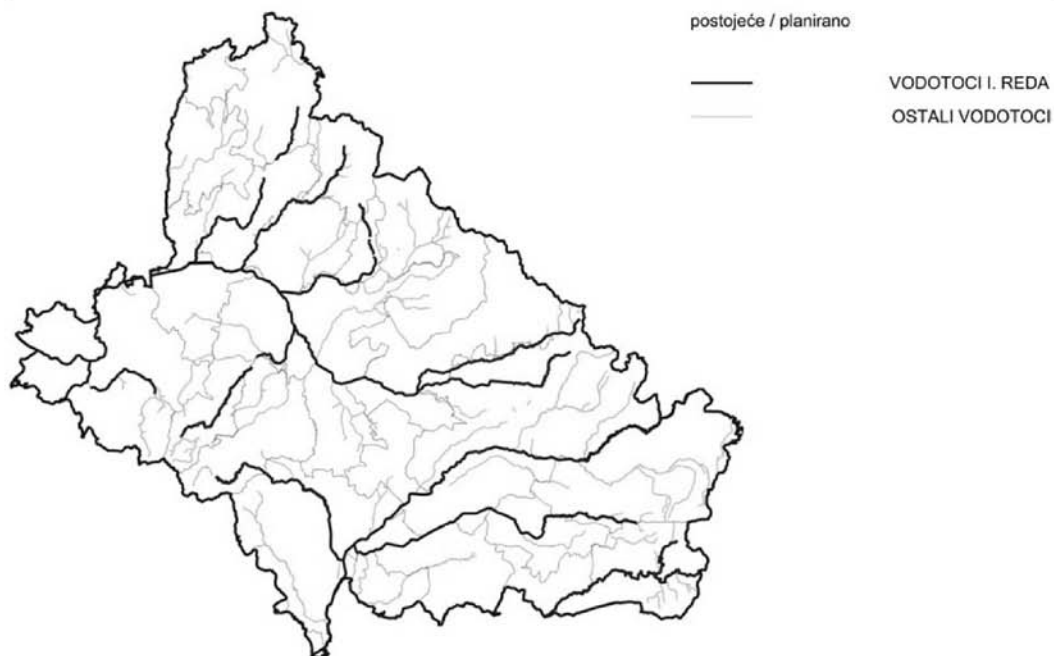
Rijeka Bijela je najznačajnija pritoka rijeke Pakre u koju utječe izvan područja Županije. Od izvora do Sirača to je bujični vodotok sa znatnom erozijom toka i velikim pomicanjem nanosa. Nizvodno od Sirača, odnosno od Badljevine (izvan Županije), Bijela je ravničarski vodotok.

Površinskim i podzemnim vodama upravlja se jedinstveno. Površinske vode dijele se na vode I. reda i vode II. reda. Popis voda I. reda, koji uključuje međudržavne vode, priobalne vode, druge veće vode i kanale te bujične vode veće snage, utvrđuje Vlada Republike Hrvatske. Ostale površinske vode su vode II. reda.

Odlukom o popisu voda I. reda („Narodne novine“, broj 153/2009) obuhvaćene su i vode na prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije.

Kartografski prikaz:
3.4. - 2 - k

Vodotoci I. i II. reda u BBŽ

Izvor podataka:

Odluka o popisu voda I. reda („NN“, broj 153/2009) i dokumentacija ZPU BBŽ

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
3. Gospodarske djelatnosti

Korištenje voda za navodnjavanje

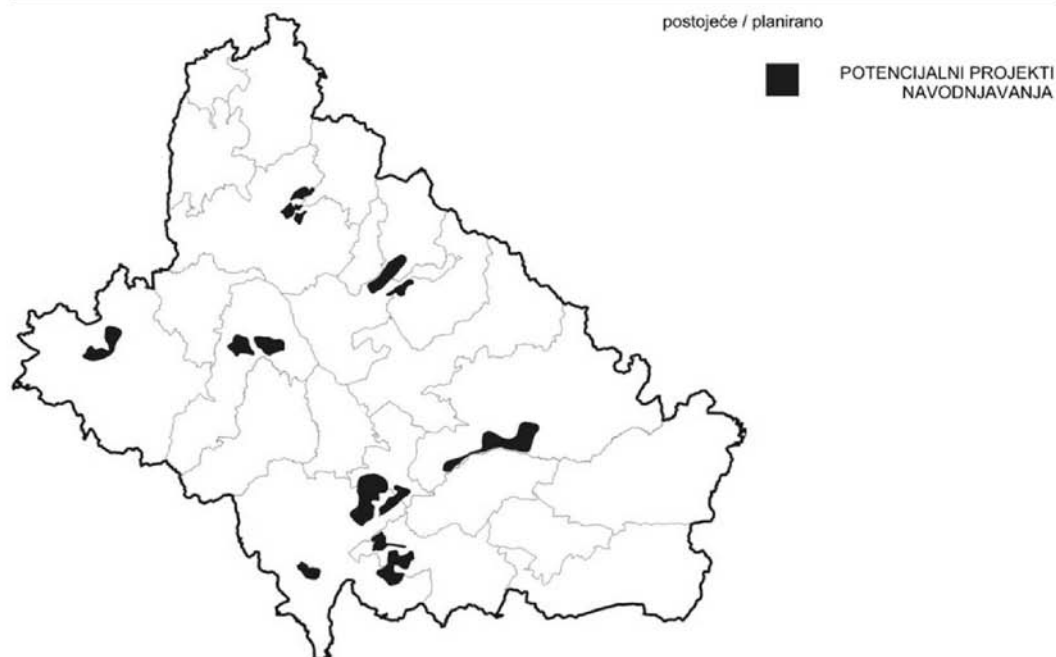
Navodnjavanje kao vodnogospodarska djelatnost zahvaćanja podzemnih i površinskih voda i njihova isporuka radi natapanja poljoprivrednog zemljišta, sportskih terena ili drugoga zemljišta je u vlasništvu i upravljanju jedinica regionalne samouprave. Pravo na korištenje voda za potrebe navodnjavanja ostvaruje se sukladno Zakonu o vodama, a radi ostvarenja ciljeva Nacionalnoga projekta navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama u Republici Hrvatskoj, planova i programa navodnjavanja jedinica područne (regionalne) samouprave te za zadovoljenje potreba za navodnjavanjem različitih korisnika za razne namjene.

Poslovi Hrvatskih voda u navodnjavanju su upravljanje projektima i sufinanciranje gradnje građevina za navodnjavanje u vlasništvu jedinica područne (regionalne) samouprave sukladno nacionalnim programima i projektima.

Podloga za izradu Programa je Nacionalni projekt navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama u RH (srpanj 2005.g.), te županijski planovi navodnjavanje (izrađeni u periodu 2003-2012.g.). Plan navodnjavanja Bjelovarsko-bilogorske županije donesen je 2009. godine (izrađivač: IGH d.d.).

Kartografski prikaz: 3.4. - 3 - k

Potencijalni projekti navodnjavanja u BBŽ

Izvor podataka:

Plan navodnjavanja BBŽ

S obzirom na prirodne potencijale Republike Hrvatske, a to su kvalitetna tla i bogati vodni resursi uz klimatske pogodnosti, navodnjavanje se ne provodi u onolikoj mjeri kolike su stvarne mogućnosti, važnost i potrebe. Prema veličini navodnjavanih površina od oko 9000 ha, Hrvatska se nalazi na jednom od posljednjih mjesta u Europi.

Nekonkurentnost današnje poljoprivrede posljedica je niske tehnološke razine proizvodnje, usitjenosti proizvodnih parcela, nizak stupanj izgrađenosti i održavanja melioracijskih sustava i niskih prinosa. Učestale su pojave suša, zbog čega se štete u poljoprivredi procjenjuju u milijardama kuna, a

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
3. Gospodarske djelatnosti

istovremeno se nedovoljno navodnjavaju poljoprivredne površine i pri tome koristi zanemariv dio vodnog potencijala.

Dio problema koji su povezani s neadekvatnim gospodarenjem prirodnim resursima potrebno je i moguće sustavno riješiti. Stoga je Vlada RH pokrenula Projekt navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama u Republici Hrvatskoj.

Potencijalni projekti prema Planu navodnjavanja Bjelovarsko-bilogorske županije do 2020. godine

Navodnjavanje kao melioracijska mjera ima za cilj nadoknaditi nedostatke vode koji se javljaju pri uzgoju poljoprivrednih kultura, a koji su ograničavajući faktor za postizanje njihovog punog biološkog potencijala. U proteklom razdoblju donesen je Plan navodnjavanja Bjelovarsko-bilogorske županije (izrađivač: IGH d.d., 2009. godina) koji ulazi u razred strateških županijskih dokumenata, koji moraju dati kvalitetnu osnovu za operativne projekte i programe. Stručne podloge i rezultati sveobuhvatnih analiza tla, klime, izvora voda i postojeće poljoprivrede daju mogućnost za određivanje mogućnosti i prioriteta navodnjavanja radi razvitka postojeće ili uvođenja nove poljoprivredne proizvodnje.

Planom navodnjavanja, kao daljnja aktivnost, predložen je odabir pilot-projekta navodnjavanja odnosno odabir lokacije na kojima je moguće organizirati sustav za navodnjavanje na području Bjelovarsko-bilogorske županije. Izgradnjom sustava navodnjavanja poljoprivrednih površina stvoriti će se preduvjeti za brži razvitak poljoprivredne proizvodnje a ujedno i gospodarstva na području Bjelovarsko-bilogorske županije. Na temelju analize raspoložive vode za navodnjavanje određena su potencijalna područja za navodnjavanje na području Bjelovarsko-bilogorske županije.

Sustavima navodnjavanja kao mjerama povećanja i unapređenja poljoprivredne proizvodnje, danas je pokriven vrlo mali dio poljoprivrednih površina, a mogućnosti su vrlo velike s obzirom na velike vodne kapacitete ovog područja. Na području Županije postoje samo manji sistemi za navodnjavanje koji se napajaju vodom iz lokalnih vodotoka. Prema podacima iz NAPNAV-a, u Republici Hrvatskoj se 2004. navodnjavalo svega 0,86% obradivih površina, dok se u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji navodnjavalo svega 31.52 ha, najvećim dijelom u vlasništvu obiteljskih gospodarstava, što čini svega 0,03% od ukupnih obradivih površina.

Tabela:
3.4. - 4 - t

Navodnjavane površine u RH i BBŽ

	RH	BBŽ
Obiteljska gospodarstva	9.265 ha	27.52 ha
Poslovni subjekti	4.275 ha	4 ha
Ukupno navodnjavano	9.265 ha	31.52 ha
Ukupno obrađeno	1.077.403 ha	91.449 ha
Postotak navodnjavanja	0.86%	0.03%

Izvor podataka:

Plan navodnjavanja BBŽ

S obzirom da je financijsko sudjelovanje Republike Hrvatske neophodno za razvoj navodnjavanja u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, ukupne površine za navodnjavanje koje realno mogu biti uključene u plansko razdoblje do 2020. godine ovise o planiranoj dinamici izgradnje sustava za navodnjavanje na području Republike Hrvatske. Prema NAPNAV-u, do 2020. se planira izgradnja sustava za navodnjavanje na 65.000 ha površina, što iznosi oko 6,5% od ukupnih korištenih površina od oko 1.000.000 ha.

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
3. Gospodarske djelatnosti

Primjenjujući isti postotak na ukupne korištene površine u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, dobiva se 5.000 ha. Međutim, s obzirom na značaj poljoprivrede na gospodarstvo u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji i općenito povoljne uvjete za uvođenje navodnjavanja predlaže se uvođenje navodnjavanja na oko 50% većim površinama od nacionalnog prosjeka, što daje ukupnu površinu od oko 7.500 ha za planiranje izgradnje sustava za navodnjavanje u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji do 2020. god.

U ovom planskom razdoblju predlaže se planirati sustave navodnjavanja s zahvatom vode iz rijeke Česme na oko 600 ha u području Čazme.

Nadalje se predlaže, prvih šest potencijalnih projekta s akumulacijama (Križic, Tomašica, Miletinac/Končanica, Martinac Trojstveni, Bedenička i Kapelica-Kaniška Iva) koji bi obuhvatili ukupno oko 5.400 ha. U slučaju Miletinac/Končanica odabrana je alternativa bolje ocjenjenoj akumulaciji Lončarica prema prethodno navedenim razlozima.

U suradnji Županije, Hrvatskih voda i korisnika, identificiran je projekt Blagorodovac na istoimenoj lokaciji. Projekt se uvrštava u Plan na temelju iskazanog interesa korisnika i podrške Županije. Za projekt Blagorodovac koji je nominiran kao pilot-projekt navodnjavanja predlaže se navodnjavanje oko 800 ha sjemenskog kukuruza.

Navedeni projekti se predlažu za uključivanje u Plan navodnjavanja Bjelovarsko-bilogorske županije do 2020. godine.

Uz ove projekte, treba predvidjeti i određen broj manjih projekata navodnjavanja s korištenjem podzemnih voda. Za plansko razdoblje do 2020. godine pretpostavlja se oko 1.000 ha ovakvih projekata navodnjavanja. Pregled prijedloga projekata Plana navodnjavanja za razdoblje do 2020. godine vidljiv je u tablici Plana navodnjavanja u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji do 2020. godine.

Tabela:
3.4. - 5 - t

Plan navodnjavanja u BBŽ

	Projekt	Izvor	Poljoprivredna površina
			ihai
1	Blagorodovac	akumulacija	800
2	Česma-Čazma	Česma	600
3	Križic	akumulacija	800
4	Martinac Trojstveni	akumulacija	500
5	Tomašica	akumulacija	1400
6	Miletinac/Končanica	akumulacija	1300
7	Bedenička	akumulacija	800
8	Kapelica-Kaniška Iva	akumulacija	300
9	Podzemne vode		1000
	Ukupno		7500

Izvor podataka:

Plan navodnjavanja BBŽ)

Uz odgovarajuće prateće aktivnosti, kvalitetna izrada i uspješna provedba Plan navodnjavanja Bjelovarsko-bilogorske županije utjecati će na više trendova, od kojih izdvajamo slijedeće:

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
3. Gospodarske djelatnosti

- podizanje kvalitete odlučivanja na razini lokalne uprave temeljem kvalitetnog planskog dokumenta,
- razvitak tehnologije poljoprivredne proizvodnje i promjena strukture sjetve prema dohodovnijim kulturama,
- povećanje atraktivnosti poljoprivredne proizvodnje na područjima pogodnim za navodnjavanje.

Poštivanje principa održivog korištenja prirodnih resursa nesumnjivo predstavlja imperativ i u pogledu planiranja razvoja navodnjavanja na području Bjelovarsko-bilogorske županije.

Sve planirane strukturalne zahvate koji bi trebali osigurati preraspodjelu voda iz prirodnog ciklusa nužno je projektirati vodeći računa o osiguranju ekološki prihvatljivog protoka u površinskim vodotocima. Za to je potrebno definirati kontrolno-upravljačke mehanizme kao npr. primjereni monitoring prirodnih značajki vodnih resursa, definiranje i kontrola režima korištenja voda, te mjere učinkovitog nadzora nad tim aktivnostima od strane nadležnih županijskih i državnih službi u domeni njihovih obaveza i ovlasti.

U Plan navodnjavanja Bjelovarsko-bilogorske županije uvrštene su sve pozitivne smjernice iz Nacionalnog projekta navodnjavanja. Za realizaciju Plana navodnjavanja moraju se zadovoljiti propisani uvjeti, odnosno osigurati:

- legalno i nadzirano korištenje izvora (zahvata) vode,
- organizaciju, informiranje i obučavanje proizvođača i
- primjenu tehnologija proizvodnje koje minimalno zagađuju okoliš.

Ista će se pravila primjenjivati i na detaljnije projekte koji će se odobravati temeljem Plana navodnjavanja Bjelovarsko-bilogorske županije. U skladu sa NAPNAV-om (Nacionalni projekt navodnjavanja) krajnji je cilj da se do kraja 2020. godine na području Županije izgradi infrastruktura i primjeni uzgojna mjera navodnjavanja na prioritetnim područjima za navodnjavanje.

Potencijalni projekti prema Nacrtu prijedloga Višegodišnjeg programa gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije 2013.-2023.

Višegodišnji programi gradnje vodnih građevina izrađuju se temeljem odredbi Zakona o vodama („Narodne novine“, broj 153/09, 130/11 i 56/13), članci 35. - 37. Programe izrađuju Hrvatske vode u formi prijedloga, sukladno Strategiji upravljanja vodama („Narodne novine“, broj 91/08) i Planu upravljanja vodnim područjima („Narodne novine“, broj 82/13), a donosi ih Vlada Republike Hrvatske nakon provedene strateške procjene utjecaja na okoliš. Višegodišnji programi gradnje kroz investicijske mjere objedinjuju obveze iz brojnih direktiva Europske unije, naročito Direktive o procjeni i upravljanju poplavnim rizicima (2007/60/EC), Direktive o kakvoći vode namijenjenoj za ljudsku potrošnju (98/83/EC) i Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda (91/271/EEC).

Programima se utvrđuju: pojedinačni projekti, način i razdoblje njihove provedbe, sudionici u provedbi, iznosi ulaganja i izvori sredstava, red prvenstva u provedbi te praćenje provedbe.

Nacrt prijedloga Višegodišnjeg programa gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije 2013.-2023. (propisan člankom 37. Zakona o vodama) identificirao je samo jedan projekt navodnjavanja u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, područje predloženo od strane Jedinice za provedbu NAPNAV-a, projekt Kapelica – Kaniška Iva.

Višenamjenski sustavi

Višenamjenski sustavi uređenja i korištenja voda i zemljišta gospodarski su povoljni i sukladno prethodno prihvaćenim ocjenama utjecaja na okoliš i prirodu, ekološki prihvatljivi vodnogospodarski sustavi. Koriste se za opskrbu vodom, proizvodnju električne energije, navodnjavanje, plovidbu, zaštitu od poplava, melioracijsku odvodnju, uzgoj riba, šport i rekreaciju, ali isto tako i za smanjenje onečišćenja voda nizvodnim oplemenjivanjem malih voda, te za prihranjivanje podzemnih voda. Za svaki pojedini lokalitet na kojemu se planira uređenje i/ili izgradnja višenamjenskih sustava provodit će

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
3. Gospodarske djelatnosti

se ocjena prihvatljivosti zahvata za prirodu i utvrđivanje mjera i uvjeta zaštite prirode te utvrđivanje prihvatljivosti zahvata za okoliš sukladno pozitivnim propisima.

Izgradnjom višenamjenskih sustava poboljšavaju se opći uvjeti korištenja voda. Gotovo u svim takvim sustavima dominantnu ulogu imaju akumulacijska jezera, kojima se najviše utječe na režim voda i povećava stupanj iskoristivosti otjecanja.

Nositelj ovih aktivnosti su Hrvatske vode sukladno Zakonu o vodama. U slučaju da su županije investitori, odnosi se usklađuju a Hrvatskim vodama se dodjeljuje uloga komisionara.

Na području Bjelovarsko-bilogorske županije Vodoprivrednim osnovama slivova, Česme i Glogovnice (knjiga 17: Akumulacije, 1990.) i Ilove i Pakre (knjiga 16: Akumulacije, 1996.), predviđena je izgradnja 54 višenamjenskih akumulacija, uz 4 postojeće, koje su kao planirani (potencijalni) objekti izvrštene u Prostorni plan Bjelovarsko-bilogorske županije.

Akumulacije su vodnogospodarske građevine predviđene kao višenamjenski objekti. Prvenstvena je uloga vodoprivredna, zaštita od poplava, gospodarenje vodnim količinama i korištenje voda. Moguće je i korištenje hidroenergetskog potencijala, a akumulacije će usput zadržavati nanos sa brdskih i bujičnih tokova slivova. Uz primjenu ostalih biološko-tehničkih radova i mjera djelovat će stabilizirajuće na procese erozije. Ostale namjene akumulacija su korištenje hidroenergije vode, vodoopskrba, navodnjavanje zemljišta, turizam, rekreacija, ribolov i dr.

U slivu rijeka Ilove i Pakre izgrađene su manje akumulacije "Toplica" na vodotoku Toplica u Daruvaru, "Podgarić" na vodotoku Garešnica u Podgariću, i veća "Popovac" na vodotoku Garešnica u Trnovitičkom Popovcu.

U slivu rijeka Česme i Glogovnice na području županije nalazi se izgrađena jedna manja akumulacija na vodotoku Mlinska, "Pleterac" kod Mikleuša.

Potencijalne akumulacije za navodnjavanje prema Planu navodnjavanja Bjelovarsko-bilogorske županije do 2020 godine

Za projekte navodnjavanja srednje veličine s izvorom vode iz manjih vodotoka s akumulacijama provedena je detaljna analiza potencijalnih akumulacija i pripadajućih potencijalnih površina za navodnjavanje. Ovi potencijalni projekti su zatim rangirani na temelju ekonomskih faktora iz čega su identificirani ekonomski najpovoljniji projekti koji su onda uključeni u Plan navodnjavanja za plansko razdoblje do 2020. godine.

Analiza potencijalnih projekata navodnjavanja u Planu navodnjavanja Bjelovarsko-bilogorske županije razmatra sve 54 potencijalne akumulacije predviđene za razne namjene koje su izvrštene u Prostorni plan Bjelovarsko-bilogorske županije. Od te 54 potencijalne akumulacije za 8 akumulacija je ustanovljeno da nisu prikladne za navodnjavanje. U obzir nisu uzete potencijalne akumulacije Lazarevac, M. Trnovitica, V. Trnovitica, Šimljana, Utiskani, Miklouš I i Jelinac iz sliva rijeka Česme i Glogovnice. Potencijalne akumulacije koje nisu uzete u obzir iz sliva rijeka Ilove i Pakre su Šiljkovac, Zajile, Velika R., Sloboština i Dabinac.

Analiza akumulacija uključuje određivanje volumena objekata, faktora brane i modificiranog faktora brane koji omogućuju rangiranje projekata. Rangiranje daje pregled najboljih projekata s aspekta investicije u izgradnju brane i dovod vode do parcele. Iz hidroloških uvjeta na slivu te zadane lokacije pregrade, određuje se maksimalni volumen akumulacije i maksimalna ili teoretska poljoprivredna površina. Na osnovi ovih odnosa izvršeno je rangiranje projekata.

U razradi projektne dokumentacije za konkretnu lokaciju poljoprivredne površine potrebno je najprije, uvažavajući rangiranje projekta, odabrati odgovarajuću lokaciju akumulacije. Nadalje će se prema stvarnoj potrebi za vodom koju određuje veličina poljoprivredne površine koju posjeduje korisnik i stvaran plodored (raspon norme navodnjavanja je od 915 do 3.460 m³/ha), definirati volumen akumulacije. Konačan volumen akumulacije može biti i manji, ukoliko se radi o manjoj poljoprivrednoj površini ili najviše jednak maksimalnom koji je dat u ovom planu.

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
3. Gospodarske djelatnosti

U dimenzioniranju potencijalnih akumulacija razmatrale su se maksimalne kote preljeva, odnosno maksimalne visine brane. Visinu brane ograničavaju sljedeći utjecaji:

- raspoloživi dotoci.
- maksimalna visina do 10 m,
- utjecaji na naselja, infrastrukturu i okoliš.

Maksimalna visina brane je ograničena na 10,0 m, što nije nužno ali je poželjno zbog kompleksnosti tehničkog rješenja, tehničke dokumentacije i upravnog postupka za veće brane. Brana visine do 10,0 m uključuje akumulacijski prostor za potrebe navodnjavanja te prostor za prihvat vodnog vala i prostor za valovanje. Kota preljeva nalazi se 1,5 m ispod kote krune brane, što uključuje 1,0 m poplavnog prostora za prelijevanje velikih voda i dodatnih 0,5 m do krune brane za valovanje.

Za daljnje analize koristi se netto norma navodnjavanja za reprezentativni plodored. Netto norma navodnjavanja od 162.5 mm (1.625 m³/ha) se umanjuje za veličinu potreba biljaka koje se ne će navodnjavati (kukuruz zrno, pšenica, ozimi ječam, uljana repica) što rezultira netto normom od 64 mm (640 m³/ha).

Tablice prikazuju konačno odabrane volumene, kote preljeva i maksimalne površine za navodnjavanje iz potencijalnih akumulacija za bruto norme navodnjavanja od 915 do 3.460 m³/ha uzimajući u obzir i gubitke vode u transportu otvorenim vodotokom do mjesta zahvata. Zbroj površina koje bi se mogle navodnjavati iz 46 razmatrane potencijalne akumulacije u Bjelovarsko-bilogorske županije za bruto normu navodnjavanja od 915 m³/ha uz navedena ograničenja (visina, utjecaji na infrastrukturu i okoliš, gubici u transportu) je 51.417 ha.

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
3. Gospodarske djelatnosti

Tabela:

3.4. - 6 - t Tehničke karakteristika građevina za navodnjavanje u slivu rijeka Česma i Glogovnica

Naziv objekta	Vodotok	Volumen akumulacije prema raspoloživom dotoku	Kriterij: max.kota akumulacije (k) ili raspoloživi dotok (d)	Volumen akumulacije prema mjerodavnom kriteriju	Kota preljeva	Kota krune pregrade	Max.površina	
							Brutto norma:	Brutto norma:
							rep. plod. 915 m ³ /ha	voćnjak 3.460 m ³ /ha
		mil. m ³	d ; k	mil. m ³	m n.m.	m n.m.	ha	ha
Rovišće	Rijeka	0.75	d	0.75	128.9	130.4	817	216
Kakinac	Čavlovica	0.31	d	0.31	132.9	134.4	300	79
Domanjku	Konjska r.	0.96	d	0.96	137	138.5	889	235
Kobasičari	Švastica	0.84	d	0.84	134.5	136	779	206
Starčevlja	Plavnica	1.19	d	1.19	131.4	132.9	1186	314
MartinacT	Dobrovita	0.64	d	0.64	141.0	142.5	643	170
Tomaš	Tomaška	0.60	d	0.60	127.6	129.1	600	159
Ciglana	Ciglenska	0.55	d	0.55	132.8	134.3	595	157
Severin	Severinska	0.42	d	0.42	137	138.5	405	107
Kašljavac	Miklas	0.76	d	0.76	133.6	135.1	827	219
Ravneš	Ravneška	0.50	d	0.50	136.8	138.3	547	145
Šandrovac	Šandrovač	2.42	k	1.41	133.5	135	1449	383
Bedenička	Bedenička	1.03	d	1.03	132.8	134.3	1101	291
Bačkovica	Bačkovica	0.97	d	0.97	133	134.5	1055	279
G. Kovačić	Kovačica	1.34	d	1.34	134.8	136.3	1426	377
Čadavac	Čadavić	0.37	d	0.37	150.6	152.1	285	75
Buban	Grebenska	1.34	d	1.34	147.5	149	1190	315
Zrinska	Zrinska	0.96	d	0.96	137.6	139.1	1050	278
Cremušina	Cremušina	0.58	d	0.58	144.9	146.4	861	228
Topolovic	Grđevica	0.82	d	0.82	147.5	149	688	182
Barna	Barna	2.03	d	2.03	132.5	134	1645	435
Kreševine	Injatica	0.95	d	0.95	132.5	134	753	199
Grbavac	Grbavac	1.24	d	1.24	125	126.5	1271	336
Krnjača	Krnjača	0.65	d	0.65	127.2	128.7	589	156
Ruškovac	Šimljana	2.52	k	0.32	121	122.5	311	82
Krivaja	Krivaja	0.85	k	0.36	123.5	125	304	80
Križić	Martinska	2.73	d	2.73	127.5	129	2745	726
Samarica	Sredska	2.03		2.03	143.3	144.8	1737	459
Laminac	Ivanska	0.63	d	0.63	165.9	167.4	654	173
Miklouš II	Srednja	0.84	d	0.84	145	146.5	858	227
Miklouš III	Mlinska r.	1.25	d,k	1.25	138.5	140	1331	352
UKUPNO							29 580	7 822

Izvor podataka:

Plan navodnjavanja BBŽ

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
3. Gospodarske djelatnosti

Tabela:
3.4. - 7 - t Tehničke karakteristika građevina za navodnjavanje u slivu rijeka Ilove i Pakre

Naziv objekta	Vodotok	Volumen akumulacije prema raspoloživom dotoku	Kriterij: max. kota akumulacije (k) ili raspoloživi dotok (d)	Volumen akumulacije prema mjerodavnom kriteriju	Kota preljeva	Kota krune pregrade	Max. površina	
							Brutto norma:	
							rep. plod. 915 m ³ /ha	voćnjak 3.460 m ³ /ha
		mil. m ³	v ; k	mil. m ³	m.n.m.	m.n.m.	ha	ha
Garešnica	Garešnica	3.39	d	3.39	131.2	132.7	3207	848
Tomašica	Tomašica	3.41	d	0.65	116	117.5	707	187
Stupovača	Stupovača	1.31	d	1.31	121.8	123.3	1425	377
Peratovica	Peratovica	1.26	d	1.26	143.8	145.3	1247	330
Lončarica	Lončarica	0.80	d	0.80	151.3	152.8	710	188
Dapčevica	Dapčevica	1.10	k	0.83	148.5	150	735	194
Munije	Rastovac	1.75	d	1.75	150.8	152.3	1865	493
Miletinac	Ilova	7.31	k	4.97	150	151.5	5189	1372
ŠupljaLipa	Đurđička	1.59	d	1.59	143.4	144.9	1492	395
DobraKuća	Toplica	2.09	k	2.09	268.5	270	1777	470
D. Borki	Stančevac	2.12	k	0.58	318.5	320	38	10
Manastir	Bijela	12.51	k	1.47	258.5	260	269	71
Purnica	Purnica	0.90	k	0.23	268.5	270	0	0
Orašje	Željnjak	1.07	k	0.15	218.5	220	112	30
Dežanovac	Čavlovica	2.94	d	2.94	130.4	131.9	3136	829
UKUPNO							21909	5794

Izvor podataka:

Plan navodnjavanja BBŽ

Postojeće akumulacije i retencije, te one u realizaciji daju početnu prednost odabiru projekata navodnjavanja. U Županiji je izgrađeno nekoliko retencija-akumulacija koje u potpunosti ispunjavaju date funkcije i imaju reducirane volumene zbog zapunjavanja prostora nanosom.

Na slivu Česme priprema se izgradnja akumulacije Martinac Trojstveni na vodotoku Dobrovita. Provedenom analizom ekonomske isplativosti pokazalo se da je akumulacija Martinac Trojstveni visoko rangirana. Uzimajući u obzir njenu ekonomsku isplativost, stupanj realizacije te pogodnost tla za navodnjavanje, akumulacija se uvrštava u plan navodnjavanja kao izvor vode za potencijalni projekt navodnjavanja do 2020.god.

Na slivu Ilove, u gornjem dijelu toka rijeke Ilove priprema se izgradnja retencije Miletinac. Obzirom da prilikom projektiranja objekta nisu bili utvrđeni potencijalni poljoprivredni korisnici, objekt je projektiran kao retencija s mogućnošću prenamjene.

Razmatrana akumulacija Miletinac visoko je rangirana u Planu navodnjavanja Bjelovarsko-bilogorske županije, te se zbog više faze realizacije, svrstava u prijedlog Plana.

Potencijalne akumulacije za izgradnju prema Nacrtu prijedloga Višegodišnjeg programa gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije 2013.-2023.

Nacrt prijedloga Višegodišnjeg programa gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije 2013.-2023. identificirao je, kao projekt zaštite od štetnog djelovanja voda, akumulaciju Martinac Trojstveni u općini Veliko Trojstvo i retenciju Miletinac u općini Đulovac.

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
3. Gospodarske djelatnosti

Korištenje voda za sport i rekreaciju

Na području Bjelovarsko-bilogorske županije za potrebe sportsko-rekreativnih ribolovnih aktivnosti iskopano je i uređeno 40 ribnjaka. Ribnjacima momentalno gospodare 32 sportsko-ribolovna društva i udruge. Površina koju ti ribnjaci zauzimaju je oko 50 ha.

Usprkos bogatstvu velikim ribnjačkim površinama, zapuštenim i gospodarski iskorištenim kao ribogojilišta, manjim ribnjacima izgrađenim za sportsko-ribolovnu namjenu i rijekama Česmom i Ilovom s pritocima, osjeća nedostatak raznolikosti sportsko-rekreativnih sadržaja vezanih uz korištenje voda.

Zaštita voda

Zaštita voda provodi se na temelju Zakona o vodama i niza ostalih propisa iz područja zaštite voda od onečišćenja, uz uvažavanje i drugih zakona, propisa i dokumenata, kao i potpisanih međunarodnih sporazuma. Poslovi zaštite voda namjenski se financiraju iz naknade za zaštitu voda, koja se plaća prema količini ispuštene otpadne vode i stupnju utjecaja na pogoršanje kakvoće i uporabljivosti vode. Jedna od najdjelotvornijih mjera zaštite vode jest ekonomska mjera, odnosno primjena načela "onečišćivač plaća". Temeljem Zakona o vodama i posebnih propisa određena su zaštićena područja na kojima je radi zaštite voda i vodnog okoliša potrebno provesti dodatne mjere zaštite voda.

Odlukom o određivanju ranjivih područja u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj 130/12) ranjivih na nitrate, ranjiva područja proglašena su na slivovima vodnih tijela opterećenih nitratima poljoprivrednog porijekla. Gradovi i općine na području Bjelovarsko-bilogorske županije ne nalaze se unutar ranjivih područja.

U skladu s Odlukom o određivanju osjetljivih područja („Narodne novine“, broj 81/10), vodno područje rijeke Dunav, odnosno područje Bjelovarsko-bilogorske županije, u cijelosti je određeno kao sliv osjetljivog područja. Osjetljiva područja su područja na kojima je zbog postizanja ciljeva kakvoće voda potrebno provesti višu razinu ili viši stupanj pročišćavanja komunalnih otpadnih voda od propisanog Pravilnikom o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda (II ili III stupanj pročišćavanja otpadnih voda ovisno o veličini aglomeracije).

Zaštita od štetnog djelovanja voda

Upravljanje rizicima od štetnog djelovanja voda obuhvaća:

- izradu planova obrane od poplava,
- provedbu redovite i izvanredne obrane od poplava, provedbu obrane od leda na vodotocima,
- provedbu ograničenja prava vlasnika i drugih posjednika zemljišta,
- uređenje voda, zaštitu od erozija i bujica i osnovnu melioracijsku odvodnju.

Za vodno područje i po potrebi za dijelove vodnog područja i podslivove, na osnovi karata opasnosti od poplava i karata rizika od poplava, Hrvatske vode donose planove upravljanja rizicima od poplava. Planovi sadrže: ciljeve upravljanja rizicima od poplava, mjere za ostvarenje tih ciljeva, uključujući preventivne mjere, zaštitu, pripravnost, prognozu poplava i sustave za obavješćavanje i upozoravanje. Plan upravljanja rizicima od poplava sastavni je dio Plana upravljanja vodnim područjima.

Za potrebe operativnoga upravljanja rizicima od poplava Vlada Republike Hrvatske donosi Državni plan obrane od poplava („Narodne novine“, broj 84/10). Obrana od poplava provodi se po vodnim područjima, branjenim područjima, sektorima i dionicama.

Državni plan obrane od poplava sadrži: ciljeve upravljanja rizicima od poplava, teritorijalne jedinice za obranu od poplava, nositelje obrane od poplava, stadije obrane od poplava, mjere obrane od poplava, uključivo i preventivne mjere, odredbe o sadržaju provedbenih planova obrane od poplava

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
3. Gospodarske djelatnosti

koje donose Hrvatske vode (provedbeni planovi), odredbe o donositelju i sadržaju logističkih planova za slučaj poplava koji određuju mjere sklanjanja i spašavanja, rad hitnih službi i drugih bitnih službi u uvjetima poplava, opskrba vodom, hranom i sl. (logistički planovi), odredbe o upravljanju obranom od poplava, s obvezama i pravima rukovoditelja obrane i poplava, odredbe o sustavu za obavješćivanje i upozoravanje i odredbe o sustavu veza. Državni plan obrane od poplava sadrži i mjere za obranu od leda na vodotocima.

Stupnjevi obrane od poplava su preventivna, redovita i izvanredna. Preventivnu obranu od poplava čine radovi održavanja voda, dočim redovitu i izvanrednu obranu od poplava čine mjere koje se poduzimaju neposredno pred nastup opasnosti plavljenja, tijekom trajanja opasnosti i neposredno nakon prestanka te opasnosti u svrhu uspostave neškodljivog protoka voda. Poslovi redovite i izvanredne obrane od poplava, obrane od leda i zaštita od erozija i bujica hitna su služba kojom upravljaju Hrvatske vode.

U Hrvatskim vodama ustrojen je Glavni centar obrane od poplava kao središnja ustrojbeni jedinica za upravljanje obranom od poplava sukladno Državnom planu obrane od poplava (NN 84/2010).

U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji rasprostiru se djelomično dva sliva koji su prirodno vezani i za područja susjednih županija. Sliv rijeka Česme i Glogovnice prostorno je vezan i za Zagrebačku županiju te Koprivničko-križevačku županiju, dok se sliv rijeka Ilove i Pakre širi na Sisačko-moslavačku županiju.

Uređenje režima voda sliva rijeka Česme i Glogovnice

Vodne zajednice osnovana je 1954. godine. Dvije godine kasnije ulazi intenzivno u radove na regulaciji Česme. Taj intenzivniji tempo izgradnje trajao je 10 godina i u to su vrijeme provedeni radovi gotovo duž cijelog toka od cca. 100 km. Zbog pomanjkanja novčanih sredstava, regulacijski radovi, općenito uzevši, nigdje nisu izvedeni u potpunosti.

U razdoblju poslije 1979. godine napravljene su određene izmjene u koncepciji i kriterijima zaštite područja od velikih voda, što je uvjetovano uklapanjem zaštitnog sustava u slivu rijeke Česme na rješenje zaštite Srednjeg Posavlja i prilagođavanjem stupnja zaštite namjeni i načinu korištenja priobalnih površina. Tu se može govoriti o izdvajanju iz poplavnog pojasa, ponajprije površina koje se sada rabe kao ribnjaci, te potom manje površine kod Međurače i Čazme, ili one koje su branjene u sklopu radova motiviranih zaštitom od velikih voda komunalnih objekata na najnižem dijelu toka Česme (autocesta, željeznička pruga i sl.).

Projektnim rješenjima predviđeni su slijedeći kriteriji zaštite:

- naselja, industrijske zone i važne prometnice štite se od 100-godišnjih velikih voda;
- poljoprivredne površine i ribnjaci štite se od 50-godišnjih velikih voda;
- šumski areali štite se od 25-godišnjih velikih voda.

U slivu rijeka Česme i Glogovnice na području Županije nalazi se izgrađena jedna manja akumulacija kod Mikleuša.

Kao što je već rečeno, rijeka Česma regulirana je cijelim tokom. Zbog dugog razdoblja izvođenja radova, različitih kriterija i hidroloških elemenata koji su primjenjivani tijekom projektiranja regulacijskih radova, kao i načina održavanja vodotoka, realiziran je neujednačen stupanj izgrađenosti.

Uređenje režima voda sliva rijeka Ilove i Pakre

Početak vodno-gospodarskih aktivnosti na slivu Ilove i Pakre seže u 1897. godinu, kada je kod Pakračke Poljane (izvan Županije) izvršena regulacija korita za tzv. srednju vodu.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
3. Gospodarske djelatnosti

Organizirana i sustavna aktivnost na uređenju riječnih korita i odvodnji zemljišta sliva počinje tek 1956. godine, osnivanjem Vodne zajednice. Usvojena rješenja stupnja zaštite zaobalja (na 25, 50 i 100-godišnju veliku vodu) su identična onima na slivu Česme i Glogovnice, što je i normalno, budući da im je i autor isti. Cilj radova je:

- obrana od poplava područja (izlivanja iz korita vodotoka traju prosječno 21 dan godišnje), dimenzioniranjem proticajnih profila za protok velikih voda i formiranjem niveleta dna koje će spriječiti eroziju korita,
- stvaranje uvjeta za melioraciju zemljišta i intenzivnije gospodarsko korištenje zaobalja.

Do sada su na slivu Ilove i Pakre u Županiji izgrađene tri manje akumulacije, kod Daruvara, Podgarića, i Popovaca.

Usprkos značajnim radovima uređenja korita vodotoka i iskopa melioracijskih kanala u prošlosti, stupanj izgrađenosti vodnogospodarskih objekata na slivu je oko 6 m uređenog vodotoka ili melioracijskog kanala na 1 ha slivne površine i jedan je od manjih na vodnom području sliva Save.

Posljednja događanja su potvrdila da je uslijed nedovoljne izgrađenosti zaštitnih sustava Hrvatska ranjiva od bujičnih poplava na malim slivovima. Značajna ulaganja potrebna su na svim vodnim područjima, u izgradnju akumulacija, retencija, lateralnih kanala i odvodnih tunela za zaštitu od poplava na malim slivovima.

Identificirani i za realizaciju predloženi projekti zaštite od štetnog djelovanja voda prema Nacrtu prijedloga Višegodišnjeg programa gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije 2013.-2023. su

na slivu Česme i Glogovnice:

- Uređenje potoka Bjelovarska od km 5+300 do 10+000 na području grada Bjelovara (Grad Bjelovar);
- Uređenje potoka Radničko naselje od km 0+000 do km 0+700 na području grada Bjelovara u cilju obrane od poplava (Grad Bjelovar);
- Izgradnja kanala DK-026-1u mjestu Općevac u dužini od 0.15 km (Općina Čazma);
- Zaštita naselja Donji Miklouš u slivu potoka Pećni Jarak od velikih voda (Općina Čazma);
- Izgradnja pragova u koritu Česme, Severinske i Lipove u cilju stabilizacije koita i regulacije režima malih voda (Općine N. Rača i V. Grđevac);
- Uređenje korita rijeke Česme i izgradnja obostranih nasipa na dionici od rkm 38+850 do rkm 46+591, dionica Siščani-Narta (Općina Štefanje);
- Izgradnja akumulacije Martinac Trojstveni, brane s pratećim građevinama na vodotoku Dobrovita, desnom pritoku Bjelovarske, u cilju obrane od poplava, oplemenjivanja malih voda nizvodno i navodnjavanja (Općina Veliko trojstvo);
- Rekonstrukcija nasipa na potoku Črnc i potoku Glogovnica na potezu južno od želj.pruge Vrbovec-Križevci (Općina Čazma);

na slivu Ilove i Pakre:

- Izgradnja retencije Miletinac, brane s pratećim građevinama, na rijeci Ilovi kod naselja Mali Miletinac, u cilju obrane od poplava, oplemenjivanja malih voda nizvodno i Navodnjavanja (Općina Đulovac);
- Regulacija vodotoka Bijela s izgradnjom oteretnog kanala za veliku vodu i regulacijom postojećeg korita od km 25+474 do km 28+411 u Siraču, u cilju obrane od poplava (Općina Sirač).

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
3. Gospodarske djelatnosti

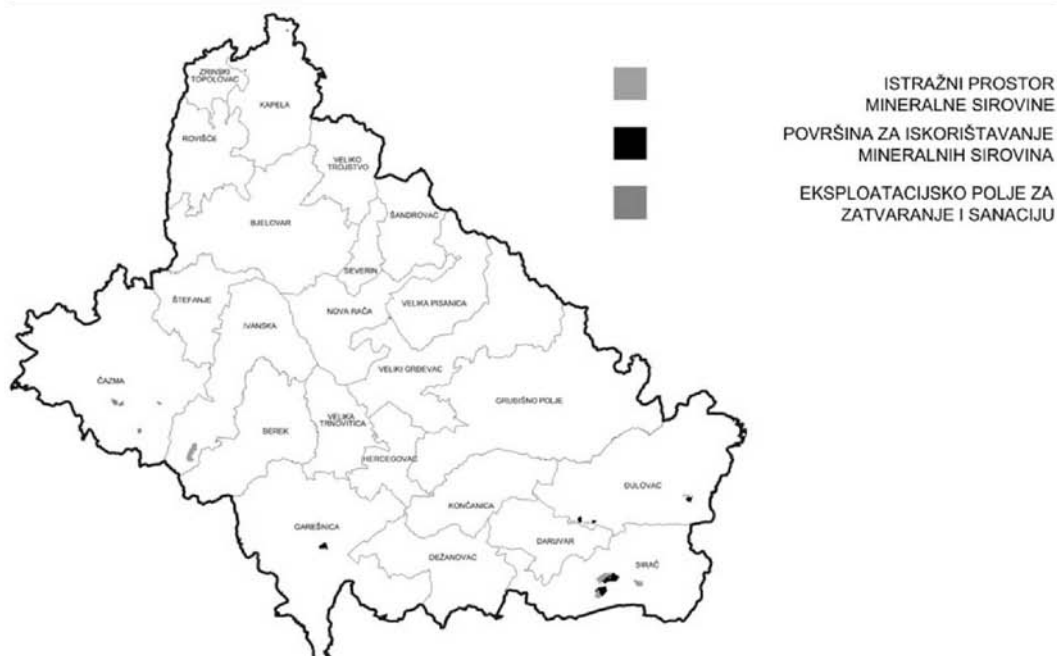
3.6. ISKORIŠTAVANJE MINERALNIH SIROVINA

Mineralne sirovine predstavljaju prirodni resurs od interesa za Republiku Hrvatsku, te imaju njezinu osobitu zaštitu i mogu se iskorištavati isključivo pod uvjetima i na način propisan Zakonom o rudarstvu. Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije utvrđene su postojeće lokacije eksploatacijskih polja, na kojima je u proteklom razdoblju bilo moguće provoditi eksploataciju mineralnih sirovina. Posljednjim Izmjenama i dopunama Plana, donesenim 2009. godine, otvorena je mogućnost planiranja novih lokacija za eksploataciju mineralnih sirovina, na području Općina Đulovac, Ivanska i Sirač, s jedne strane, ali je isto tako onemogućeno otvaranje novih eksploatacijskih polja na području Općine Veliko Trojstvo i Grada Čazme, te planirano zatvaranje postojećih (nakon isteka koncesija) na području Grada Čazme, s druge strane.

Kartografski prikaz:

3.6. - 2 - k

Istražni prostori i eksploatacijska polja mineralnih sirovina u BBŽ

Izvor podataka:

Dokumentacija ZPU BBU

U proteklom Bjelovarsko-bilogorska županija, iako je bilo planirano, nije izradila strategiju gospodarenja mineralnim sirovinama, odnosno provela inventarizaciju ležišta i eksploatacijskih polja mineralnih sirovina, te utvrdila potencijalnost mineralnih sirovina.

Stoga niti u narednom razdoblju vjerojatno neće biti moguće optimalno planirati iskorištavanje mineralnih sirovina na području Bjelovarsko-bilogorske županije, te će se vjerojatno nastaviti gore opisana praksa neujednačenog i upitnog planiranja iskorištavanja mineralnih sirovina, a koje bi ipak (uz pažljivo planiranje, te provođenje svih mjera zaštite okoliša) moglo biti jedna od važnijih osnova razvoja nekih područja.

Značajnije nelegalne eksploatacije mineralnih sirovina na području Bjelovarsko-bilogorske županije za sada nije bilo.

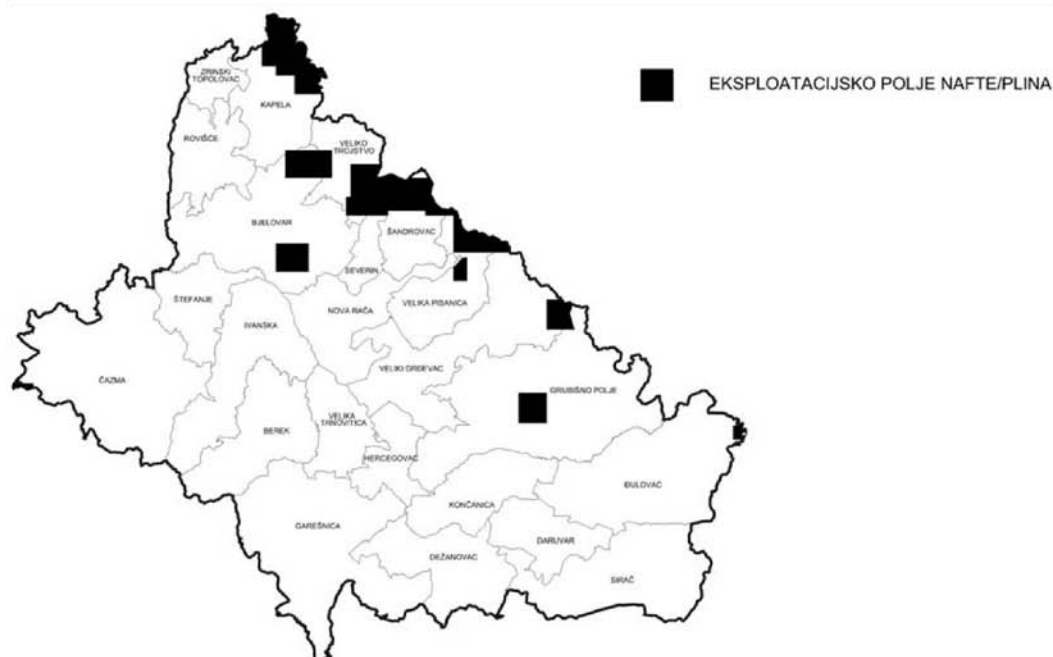
Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
 II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
 3. Gospodarske djelatnosti

Nafta i plin se već duže vrijeme u većem obimu iskorištavaju u sjeverozapadnom dijelu Bjelovarsko-bilogorske županije (prvenstveno prostor Bilogore), a u novije vrijeme INA je pokrenula nekoliko novih projekata, koji će vjerojatno zahtijevati i određene promjene u prostornoplanskoj dokumentaciji.

Kartografski prikaz:

3.6. - 1 - k

Eksploatacijska polja ugljikovodika u BBŽ

Izvor podataka:

Dokumentacija ZPU BBŽ

3.7. TURIZAM

U skladu s principima zaštite okoliša, cjelokupni prostor Bjelovarsko-bilogorske županije, kvaliteta i različitost, posebice prirodne resursne osnove, nude mogućnost uspostavljanja većeg broja različitih, međusobno komplementarnih turističkih doživljaja.

Prema ocjeni Razvojne strategije Bjelovarsko-bilogorske županije 2011.-2013. Godine (Regionalna razvojna agencija Bjelovarsko-bilogorske županije d.o.o.), Bjelovarsko-bilogorska županija ima značajan potencijal za razvoj turizma. Zaštićene prirodne vrijednosti, područja i lokaliteti zaštićenih kulturno-povijesnih dobara, površine pod šumom, očuvani ruralni prostor, lovišta, ribnjaci, vinske ceste, izvori termalnih voda atraktivne su prirodne i kulturne vrijednosti Županije još uvijek nedovoljno iskorištene.

Bjelovarsko-bilogorska županija, sukladno svim analizama, prostor je prirodno predodređen za razvoj turizma specijalnih interesa, odnosno zdravstveno-lječilišnog turizma na području grada Daruvara, a to omogućava komercijalizaciju cijelog spektra tematiziranih turističkih doživljaja namijenjenih različitim potrošačkim segmentima (selektivne turističke ponude) tijekom cijele godine.

Prirodni resursi Županije, uz već spomenuti zdravstveno-lječilišni turizam koncentriran na području Daruvara, nude brojne mogućnosti za razvoj lovnog i ribolovnog turizma, cikloturizma, turizma u ruralnom okruženju, kratkih odmora, izletničkog turizma i ostalih vidova selektivne turističke ponude. No, ne treba zanemariti ni činjenicu da je cijelo područje Bjelovarsko-bilogorske županije još

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
3. Gospodarske djelatnosti

uvijek neprepoznato na domaćem tržištu, ponajprije zbog nedostatka turističke ponude i neprimjerene interpretacije turističkih lokaliteta i atrakcija.

Blizina Grada Zagreba, najvećeg središta kontinentalnog turizma, s povoljnim geografskim položajem na turističkim pravcima prema Jadranu, dugoročno je i potencijalno veliko tržište zdravstvenog-lječilišnog, izletničkog, rekreacijskog turizma i ostalih oblika selektivne turističke ponude koje se pokušavaju razvijati na prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije.

Problemi u razvoju turističke djelatnosti na području Bjelovarsko-bilogorske županiju su niska razina turističke opremljenosti međunarodno relevantnih turističkih resursa, nedovoljna prepoznatljivost i osmišljenost turističkog proizvoda i turističkog brenda, nedovoljno razvijen ruralni turizam, nedovoljno razvijeni selektivni oblici turizma, nedostatan profesionalni kadar, odnosno nedovoljno zaposlenih stručnjaka u sektoru turizma.

Budući da smo kontinentalna Županija, statistički registriran turistički promet (ne računajući statistički neregistrirana noćenja ostvarena u Daruvarskim toplica) na cijelom je području relativno ravnomjerno raspoređen tijekom cijele godine.

Tabela:
3.7. - 1 - t

Broj noćenja u BBŽ (bez Daruvarskih toplica)

Bjelovarsko-bilogorska županija	2004. g. noćenja	2005. g. noćenja	2006. g. noćenja	2007. g. noćenja	2008. g. noćenja	2009. g. noćenja
UKUPNO:	22.746	25.129	31.140	33.845	36.801	26.018

Izvor podataka:

Turistički master plan BBŽ

Tabela:
3.7. - 2 - t

Broj noćenja 2009. po Gradovima u BBŽ)

TZ GRADA/ OPĆINE	Ostvareni broj noćenja u 2009. godini
Grad Bjelovar	7.885
Grad Čazma	1.078
Grad Daruvar	14.370
Grad Grubišno Polje	1.369
Grad Garešnica	1.316
U K U P N O	26.018

Izvor podataka:

Turistički master plan BBŽ

S namjerom da do 2020. godine Županija bude prepoznata kao jedna od vodećih kontinentalnih destinacija Republike Hrvatske, turistički razvoj ističe svoje potencijale kao što su prirodna ljepota, velike šumske površine s tradicijom lovnog, ribolovnog i izletničkog turizma, biciklističke staze, izvori termalne vode, tradicija proizvodnje vina, jedinstveni spoj bilogorsko-moslavačke kuhinje uz još brojne lokalne, trenutno ne valorizirane, raznovrsne potencijalne turističke atrakcije.

Sve to pokazuje da će turizam postati i strateška grana razvoja gospodarstva, te će se kretati u smjeru povećanja kvalitete života lokalne populacije. To će odraziti ne samo na povećanje primanja već zaposlenih, odnosno otvaranje novih radnih mjesta, već i povećanje raznolikosti i kvalitete društvenog života.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
3. Gospodarske djelatnosti

U želji da se povećaju ekonomski učinci turističke ponude Županija i Turistička zajednica Bjelovarsko-bilogorske županije započele su tijekom 2008. izradom Turističkog master plana Bjelovarsko-bilogorske županije. Godine 2009. napravljen je i drugi važan dokument Identifikacija ključnih projekata za implementaciju vizije turističkog razvoja Županije i dostavljen Institutu za turizam čime su postavljeni temelji za planski i koordiniran turistički razvoj područja za sljedećih desetak godina.

Slijedeći kretanja na globalnom kulturno-turističkom tržištu, zahtjeve suvremenih turista, kao i značajke postojeće turističke atrakcije, za cijeli prostor Županije, uz ponudu u Daruvarskim toplicama, posebno su interesantni lov, športski ribolov, turizam u ruralnom okruženju, Spa & wellness, turizam vina, planinarenje, promatranje ptica i ostalog životinjskog svijeta, cikloturizam, kulturni turizam, moto turizam i slični turistički proizvodi osobito vezani uz ruralni prostor i prirodu.

Postupna operacionalizacija vizije i misije putem strateških razvojnih ciljeva trebala bi na cijelom prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije osigurati sustavan i održiv razvoj turizma.

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
4. Opremljenost prostora infrastrukturom od značaja za BBŽ

4. OPREMLJENOST PROSTORA INFRASTRUKTUROM OD ZNAČAJA ZA BJELOVARSKO-BILOGORSKU ŽUPANIJU

4.1. PROMETNA INFRASTRUKTURA

Unutar hrvatskog državnog teritorija postoje prometni koridori regionalnog i državnog značaja koji prolaze kroz područje Bjelovarsko-bilogorske županije. To su longitudinalni i transverzalni prometni pravci položajem između posavskog i podravskog prometnog koridora. Glavni državni prometni pravci teku paralelno sa županijskim prostorom, ali sjeverno (podravski pravac) ili južno (posavski pravac) od njega. Pravci koji prolaze Županijom zapravo su poveznice ovih pravaca ili "prečice" za manju kilometarsku udaljenost:

- DC 5 G.P. Terezino Polje (gr. R. Mađarske) – Virovitica – V. Zdenci – Daruvar – Okučani – G.P. St. Gradiška (gr. BiH)
- DC 26 Čvor Sv. Helena (A4) - čvor Dubrava (A12) - Čazma - Garešnica - Dežanovac - Daruvar (D5)
- DC 28 Čvor Gradec (A12) - Bjelovar - V. Zdenci (D5)
- DC 34 Slatina (D69) - D. Miholjac - Josipovac (D2)
- DC 43 Đurđevac (D2) - Bjelovar - Čazma - čvor Ivanić Grad (A3)
- DC 45 V. Zdenci (D5) - Garešnica - čvor Kutina (A3).

Planiranje razvoja prometnog sustava provodi se u skladu sa Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske (1997.) i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske (1999.). Detaljan opis postojećeg i planiranog prometnog sustava na području BBŽ prikazan je u PP BBŽ i PPUO/G. Stoga će u ovom Izvješću biti riječi o novoizgrađenim dionicama prometne infrastrukture, kao i o studijama i projektima planiranim, započetim ili izrađenim u promatranom razdoblju.

4.1.1. Cestovni promet

Odlukom o razvrstavanju javnih cesta („Narodne novine“, broj 66/13), javne ceste razvrstane su u autoceste, državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste. Osnovni pokazatelji izgrađenosti postojeće cestovne mreže na području Bjelovarsko-bilogorske županije daju se u donjoj tablici.

Tabela:

4.1. - 1 - t

Pokazatelji cestovne mreže u BBŽ

Duljina cesta prema skupinama (km)					
sveukupno (km)	autoceste (km)	državne ceste (km)	županijske ceste (km)	lokalne ceste (km)	ceste na području gradova s više od 35.000 stanovnika (km)
1462,79	0	254,57	543,32	533,89	131,01
Udio pojedinih vrsta cesta (%)					
sveukupno	autoceste	državne ceste	županijske ceste	lokalne ceste	ceste na području gradova s više od 35.000 stanovnika
100%	0%	17,40%	37,14%	36,50%	8,96%
Cestovna gustoća - duljina cesta/površina Bjelovarsko-bilogorske županije (km/km ²)					
Površina Bjelovarsko-bilogorske županije (km ²)		2639,14 km ²			
sveukupno	autoceste	državne ceste	županijske ceste	lokalne ceste	ceste na području gradova s više od 35.000 stanovnika
0,55	0	0,10	0,21	0,21	0,05

Izvor podataka:

odluke MPPI RH, dokumentacija HAC, ŽUC BBŽ i ZPU BBŽ

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
4. Opremljenost prostora infrastrukturom od značaja za BBŽ

- jedva zadovoljavajuće stanje cestovne mreže na lokalnoj razini, te manjak nogostupa,
- nepostojanje sustava mjesnog, te sve slabiji međumjesni javni prijevoz, te orijentacija stanovništva na vlastita prijevozna sredstva,...

Programom građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje od 2009. do 2012. godine („Narodne novine“, broj 147/09) planirane su aktivnosti na državnoj razini vezano na izradu studija i istraživanja, dovršenje nužne projektne dokumentacije, te realizaciju planiranog programa izgradnje i održavanja javnih cesta.

Nakon proteklog osmogodišnjeg razdoblja ubrzane i intenzivne izgradnje autocesta u Republici Hrvatskoj, u periodu od 2009. do 2012. godine u ograničenim okvirima financiranja, Programom građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje 2009. do 2012. godine za područje Bjelovarsko-bilogorske županije planirano je sljedeće:

a) autoceste:

- A 13 (Vrbovec 2 - Bjelovar): izrada projektne dokumentacije i početak radova,

b) državne ceste:

- obnova D5 - dionica Doljani – Omanovac
- obnova D28 - dionica Bjelovar – Patkovac
- obnova D43 - dionica Bjelovar – Narta
- obnova D45 - dionica V. Zdenci – Hercegovac

Prema podacima Hrvatskih cesta d.o.o. nadležnih za upravljanje, građenje i održavanje državnih cesta, na području Bjelovarsko-bilogorske županije planiraju sljedeće zahvate na mreži državnih cesta :

- a) Obilaznica Grada Čazme, (izmjještanje državne ceste D43), duljine 3,15 km,
- b) Istočna obilaznica Bjelovara, duljine 6,7 km,
- c) Spojna cesta, „Čvor Bjelovar“ - A13 – ŽC3044 u duljini od 4,3 km,
- d) Brza cesta : granica Mađarske - Virovitica - Okučani - granica BiH, dionica : Daruvar – Lipik u duljini od 32,85 km,
- e) Autocesta A13 : Bjelovar-Virovitica-Terezino polje, duljine 56,34 km.

Od stručnih studija, studija utjecaja na okoliš, projektne dokumentacije i aktivnosti u proteklom razdoblju za područje Bjelovarsko-bilogorske županije , izdvajamo one koji se odnose na cestovni promet od važnosti za Državu i Županiju:

- Obilaznica Grada Čazme – izrađeno idejno rješenje, ishođena lokacijska dozvola
- Istočna obilaznica Bjelovara - izrađeno idejno rješenje, ishođena lokacijska dozvola
- Spojna cesta, „Čvor Bjelovar“ - A13 – ŽC3044 - izrađeno idejno rješenje, ishođena lokacijska dozvola
- Brza cesta: granica Mađarske - Virovitica - Okučani - granica BiH - izrađeno idejno rješenje,
- Autocesta A13: Bjelovar-Virovitica-Terezino polje - izrađeno idejno rješenje

Studije o utjecaju na okoliš za sljedeće zahvate:

- Obilaznica Grada Čazme (VIA PLAN d.o.o., Varaždin)
- Istočna obilaznica Bjelovara
- Spojna cesta, „Čvor Bjelovar“ - A13 – ŽC3044 (VIA PLAN d.o.o., Varaždin)
- Brza cesta : granica Mađarske - Virovitica - Okučani - granica BiH, dionica : Daruvar Lipik (Hidroelektra – projekt d.o.o., Zagreb, lipanj 2009. godine), u tijeku je i ishođenje Rješenja o prihvatljivosti zahvata za okoliš
- Autocesta A13: Bjelovar-Virovitica-Terezino polje (Hidroelektra – projekt d.o.o., Zagreb, rujanj 2011. godine)

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
4. Opremljenost prostora infrastrukturom od značaja za BBŽ

4.1.2. Željeznički promet

Odlukom o razvrstavanju željezničkih pruga („Narodne novine“, broj 81/06 i 13/07) željezničke pruge razvrstavaju se na pruge od značaja za međunarodni promet, pruge od značaja za regionalni promet i pruge od značaja za lokalni promet.

Tabela:
4.1. - 3 - t

Pokazatelji mreže željezničkih pruga u BBŽ

Pokazatelji mreže željezničkih pruga			
Duljina željezničkih pruga prema Odluci o razvrstavanju željezničkih pruga (km)			
sveukupno (km)	Pruga od značaja za međunarodni promet (km)	Pruga od značaja za regionalni promet (km)	Pruga od značaja za lokalni promet (km)
72,40	0,00	0,00	72,40
Duljina željezničkih pruga prema vrsti (km)			
sveukupno (km)	dvokolosječne (km)	jdnokolosječne (km)	elektrificirane (km)
72,40	0,00	72,40	0,00
Udio pojedinih vrsta željezničkih pruga (%)			
sveukupno (%)	dvokolosječne (%)	jdnokolosječne (%)	elektrificirane (%)
100%	0,00	100,00	0,00
Gustoća željezničke mreže - duljina željezničke/površina Bjelovarsko-bilogorske županije (km/m ²)			
Površina Bjelovarsko-bilogorske županije (km ²)		2639,14 km ²	
sveukupno	dvokolosječne	jdnokolosječne	elektrificirane
0,27	0,00	0,27	0,00

Izvor podataka:

odluke MPPI RH, HŽ infrastruktura

Tabela:
4.1. - 4 - t

Pokazatelji mreže željezničkih pruga u BBŽ

Oznaka pruge	Naziv pruge	Pruga od značaja za lokalni promet (km)	Napomena
L 204	Križevci - Bjelovar - Kloštar	26,80	jdnokolosječna, neelektrificirana
L 205	Banova Jaruga – Daruvar – Pčelić odvojnica (rasputnica)	45,60	jdnokolosječna, neelektrificirana
Ukupno		72,40	

Izvor podataka:

odluke MPPI RH, HŽ infrastruktura

Postojeća pruga i željeznička infrastruktura na području Županije je dotrajala, zastarjela i neprimjerena stvarnim potrebama Županije. Iako je zračna udaljenost između Bjelovara i Zagreba samo 65 km, Bjelovar je sa Zagrebom povezan željezničkom prugom duljine 89,2 km. Vožnja tom prugom traje dva sata, a mjestimično je moguća maksimalna brzina 50 km/h. Pripada kategoriji sporednih pruga, a presijecaju je brojne, uglavnom lokalne prometnice. Na trasi pruge uspostavljeno je 39 cestovnih prijelaza koji su dobrim dijelom nezaštićeni i predstavljaju sigurnosni problem kako u željezničkom, tako i u cestovnom prometu.

Postojeća željeznička infrastruktura je jedan od najnerazvijenijih vidova prometne infrastrukture RH koji se očituje nedostacima u željezničkom sektoru, lošom infrastrukturom, zastarjelim željezničkim vozim parkom, te zastarjelom opremom za signalizaciju i komunikaciju. Zbog navedenog potrebno je obavljati kapitalne remonte na dionicama pruga.

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
4. Opremljenost prostora infrastrukturom od značaja za BBŽ

Planiranje razvoja mreže željezničkih pruga na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini provodi se kroz prostorno plansku dokumentaciju a u skladu sa Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske. Na slici se daje prikaz postojećeg i planiranog stanja mreže željezničkih pruga na području Bjelovarsko-bilogorske županije.

Kartografski prikaz:

4.1. - 5 - k

Željeznički promet u BBŽ

Izvor podataka:

odluke MPPI RH, HŽ infrastruktura i dokumentacija ZPU BBŽ

Nacionalni program željezničke infrastrukture za razdoblje 2008. do 2012. godine („Narodne novine“, broj 31/08) kao temeljni strateški dokument na državnoj razini određuje prioritete razvoja, izgradnje, osuvremenjivanja, obnove i održavanja funkcionalnosti željezničkog infrastrukturnog sustava. Prioritetne investicijske aktivnosti u narednom razdoblju odnose se na remonte, održavanje, osuvremenjivanje i novogradnju dionica na međunarodnim prugama, regionalnim prugama i lokalnim prugama. Navedenim Programom željezničke infrastrukture za područja susjedne Zagrebačke i Koprivničko – križevačke županije, u sklopu izgradnje i dogradnje željezničke infrastrukture na željezničkim prugama od značaja za lokalni promet, planira se izgradnja nove željezničke pruge Gradec – Sveti Ivan Žabno.

Izgradnjom navedene željezničke pruge smanjila bi se dužina pruge Zagreb - Bjelovar za 12,7 km, a vrijeme vožnje ispod 1,0 sata. Nastavak te nove dionice na moderniziranu prugu Sv.Ivan Žabno - Bjelovar - Kloštar otvara mogućnost tranzitnog prometa Zagreb - Bjelovar - Kloštar - Osijek, odnosno preusmjeravanje dijela putničkog i teretnog prometa, između metropole i podravskog prometnog koridora, te naročito u putničkom prometu bolju vezu sa Zagrebom.

Prema Strateškom planu Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture za razdoblje 2013. – 2015. način ostvarenja nove pruge za prigradski promet Sv. Ivan Žabno – Gradec planira se kroz ulaganja u željezničku infrastrukturu kroz projekte financirane iz strukturnih fondova EU. Za navedenu željezničku prugu (Gradec - Sveti Ivan Žabno) ishoda je građevinska dozvola 2009. godine. Ukupna duljina trase pruge iznosi 12,2 km. Uz izgradnju željezničke pruge predviđena je i obnova dvaju kolodvora, gradnja signalizacije i ostalih infrastrukturnih objekata nužnih za prugu predviđenu za vlakove koji voze brzinom od 120 km/h.

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
4. Opremljenost prostora infrastrukturom od značaja za BBŽ

4.1.3. Zračni promet

Na prostoru Županije postoje dva letjelišta za športske i lake komercijalne zrakoplove do 6,5 tona, u blizini Bjelovara i kod Daruvara. Letjelišta imaju travnatu tvrdi poletno – sletnu stazu sa pratećim objektima. Pri letjelištima djeluju zrakoplovni klubovi ZK u Bjelovaru i ZK Ždral u Daruvaru.

Ostala letjelišta su namijenjena zrakoplovima za potrebe poljoprivrede i sporta, a nalaze se:

- kod Nove Rače – betonska pista,
- kod Čazme – betonska pista,
- kod Blagorodovca – betonska pista,
- kod Garešnice – travnata pista

Postojeća letjelišta kod Čazme i Daruvara planiraju se pretvoriti u zračna pristaništa. U blizini buduće poslovne zone Veliko Korenovo planira se letjelište.

Tabela:

4.1. - 6 - t

Pokazatelji zračnog prometa u BBŽ

Pokazatelji zračnog prometa					
Zračni promet	broj	Prosječna površina (km ²)	Prosječna duljina PSS (km)	Linearna Površinska gustoća (km ² /km ²)	
Površina Bjelovarsko-bilogorske županije (km ²)				2639,14 km ²	
Letjelište	6	0,11	0,81	0,00004 2	0,00031
Bjelovar		0,16	0,93		
Daruvar		0,23	1,38		
Nova Rača		0,008*	0,63*		
Čazma		0,16	0,68		
Dežanovac - Blagorodovac		0,03**	0,71*		
Garešnica		0,05*	0,62*		

Izvor podataka:

dokumentacija ZPU BBŽ

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
 II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
 4. Opremljenost prostora infrastrukturom od značaja za BBŽ

Kartografski prikaz:
 4.1. - 7 - k

Zračni promet u BBŽ

Izvor podataka:

dokumentacija ZPU BBŽ

4.1.4. Elektroničke komunikacije

Poštanski i telekomunikacijski promet osiguran je na području Bjelovarsko-bilogorske županije kroz četiri osnovna segmenta: javne komunikacije u nepokretnoj mreži, javne komunikacije u pokretnoj mreži, sustavi radiokomunikacija i sustavi poštanskog prometa.

Prema podacima HAKOM-a zaključno s 6. kolovozom 2013. godine, na području Bjelovarsko-bilogorske županije nalazi se 84 baznih postaja. Broj lokacija na kojima se nalaze je 69, budući da bazne postaje različitih operatera mogu biti na istom antenskom stupu ili postojećem objektu. Ove lokacije mogu se podijeliti na sljedeći način: a) antenski stupovi u vlasništvu operatera javnih komunikacijskih mreža pokretnih telekomunikacija (VIPnet, Tele2, HT): 43, b) antenski stupovi ostalih infrastrukturnih operatera: 3, c) antenski prihvatni na postojećim objektima: 22, d) unutarnji sustavi: 1.

S ciljem osiguranja nužnih preduvjeta za izgradnju elektroničke komunikacijske infrastrukture, odnosno samostojećih antenskih stupova, sukladno zahtjevu Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, u veljači 2009. godine u III. Izmjene i dopune prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije uvrštene su izmjene kojima su osigurani prostorno planski preduvjeti za gradnju mreže građevina elektroničke pokretne komunikacije, odnosno daljnji razvoj ove djelatnosti, na području Bjelovarsko-bilogorske županije. Podaci na kojima se temelje prostorno planska rješenja prethodno navedenih izmjena dobiveni su od Udruga pokretnih komunikacija Hrvatske u suradnji s operaterima, a potvrdila Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije.

U postupku donošenja navedenih III. Izmjena i dopuna Plana, Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije detaljnije je razradio uvjete za gradnju mreže građevina elektroničke pokretne komunikacije i prilagodila ih svojim regionalnim i lokalnim specifičnostima prostora.

Vlada Republike Hrvatske donijela je u studenom 2012. godine novu Uredbu o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme („Narodne novine“, broj

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske ųupanije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
4. Opremljenost prostora infrastrukturom od značaja za BBų

131/2012). Ovom su Uredbom za područje cijele Drųave utvrđena mjerila razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme, ųto obuhvaća mjerila za izradu te uvjete i naćin planiranja u dokumentima prostornog uređenja. Time su stavljene izvan snage odredbe utvrđene prostornim planovima ųupanija koje se odnose na elektronićku komunikacijsku infrastrukturu i u suprotnosti su s Uredbom (pa tako i gore navedena odredba Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske ųupanije), a svi prostorni planovi trebat će se u prvim sljedećim izmjenama i dopunama uskladiti s ovom Uredbom. Sastavni dio Uredbe je i karta - novi Objedinjeni plan razvoja pokretne komunikacijske infrastrukture za razdoblje 2011. do 2013. godine, koji samo na području Bjelovarsko-bilogorske ųupanije predviđa više novih planiranih zona (krugova) za smještaj antenskih stupova u odnosu na zone planirane vaųećim Prostornim planom ųupanije. Do donošenja navedenih izmjena i dopuna prostornih planova neposredno će se primjenjivati ova Uredba.

4.2. ENERGETSKI SUSTAVI

4.2.1. Elektroenergetika

Područje Bjelovarsko-bilogorske ųupanije je dobro relativno opskrbljeno elektrićnom energijom, koju distribuiraju tri distributera: DP "Elektra" Bjelovar, DP "Elektra" Krių, DP "Elektra" Koprivnica. Najveći dio područja ųupanije opskrbljuju distributeri iz Bjelovara i Kriųa, a samo manji sjeverni dio ųupanije distributer iz Koprivnice.

DP "Elektra" Bjelovar distribuira elektrićnu energiju na većem dijelu sjevernog područja ųupanije. Na tom distributivnom području izgrađene su sljedeće transformacijske stanice:

- TS 110/35 kV "Bjelovar",
- TS 110/35 kV "Mlinovac",
- TS 35/10 kV "Bjelovar I",
- TS 35/10 kV "Bjelovar II",
- TS 35/10 kV "Bjelovar III",
- TS 35/10 kV "Miųulinovac",
- TS 35/10 kV "Bulinac",
- TS 35/10 kV "Veliki Grđevac",
- TS 35/10 kV "Ivanska",
- TS 35/10 kV "Predavac".

DP "Elektra" Krių distribuira elektrićnu energiju na juųnom dijelu područja ųupanije. Na tom prostoru izgrađene su sljedeće transformacijske stanice:

- TS 110/35 kV "Darugar",
- TS 35/10 kV "Ćazma",
- TS 35/10 kV "Gareųnica",
- TS 35/10 kV "Darugar 1",
- TS 35/10 kV "Darugar 2",
- TS 35/10 kV "Sirac",
- TS 35/10 kV "V. Zdenci",
- TS 35/10 kV "Hercegovac".

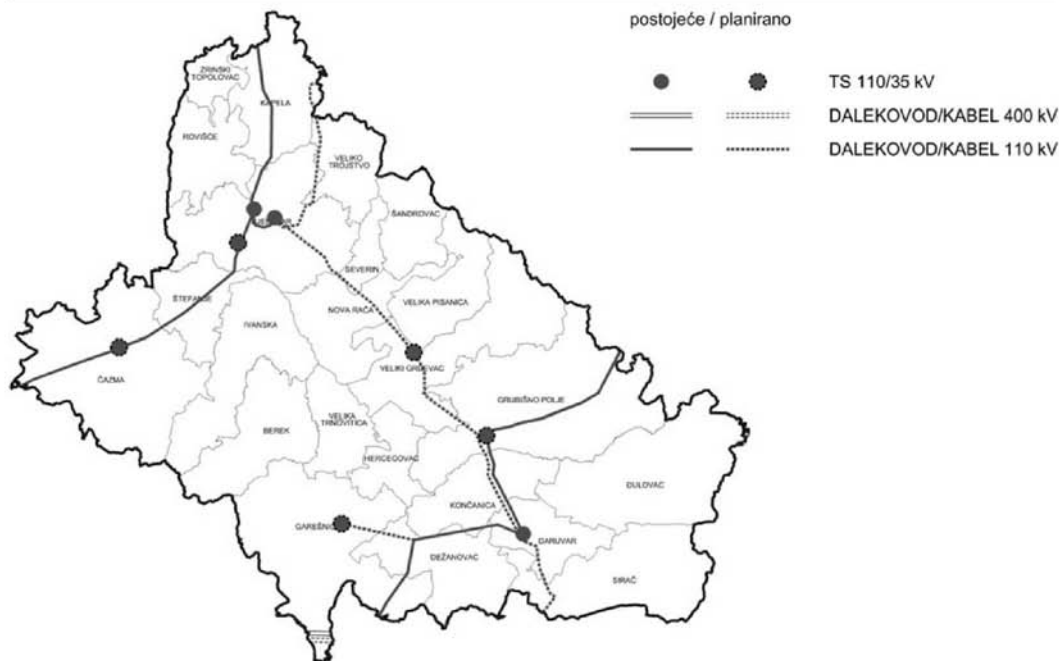
DP "Elektra" Koprivnica na području Bjelovarsko-bilogorske ųupanije nema izgrađenih većih transformacijskih stanica.

Visokonaponska elektroenergetska mreųa obuhvaća dalekovode naponske razine 400 kV i 110 kV u nadleųnosti Hrvatski Operator prijenosnog sustava d.o.o.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
 II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
 4. Opremljenost prostora infrastrukturom od značaja za BBŽ

Kartografski prikaz:
 4.2. - 1 - k

Visokonaponska elektroenergetska mreža u BBŽ

Izvor podataka:

HEP - OPS d.o.o. i dokumentacija ZPU BBŽ

Za potrebe izrade ovoga Izvešća dobiveni su podaci o duljini srednjenaponske i niskonaponske elektroopskrbe mreže na području Bjelovarsko-bilogorske županije od strane triju HEP Operatora distribucijskog sustava: Elektra Križ, Bjelovar i Koprivnica.

Tabela:
 4.2. - 2 - t

Pokazatelji elektroenergetske mreže u BBŽ

	Duljina (km)	Udio prema vrsti (%)
Visokonaponska prijenosna mreža VN (400 kV, 110 kV)	115,8	3,3%
HOPS d.o.o.	400 kV	1,8
	110 kV	114
Distributivna srednjenaponska mreža SN (35kV, 20 kV, 10 kV)	1.434,0	40,3%
ELEKTRA KRIŽ	752,9	
ELEKTRA BJELOVAR	670,9	
ELEKTRA KOPRIVNICA	10,16	
Distributivna niskonaponska mreža NN (0,4 kV)	2.010,8	56,4%
ELEKTRA KRIŽ	1091,4	
ELEKTRA BJELOVAR	895,00	
ELEKTRA KOPRIVNICA	24,4	
Sveukupno	3.560,6	

Izvor podataka

HEP - OPS d.o.o., distribucijska područja

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
4. Opremljenost prostora infrastrukturom od značaja za BBŽ

4.2.2. Cjevovodni promet

Plinski sustav

Transportni plinski sustav u nadležnosti Plinacro d.o.o. sastoji se od mreže visokotlačnih magistralnih plinovoda, plinovoda za međunarodni transport i spojnih plinovoda ukupne duljine 195,48 km na području Bjelovarsko-bilogorske županije. Distribuciju i izgradnju distribucijskog sustava te priključenje korisnika na plin na području Bjelovarsko-bilogorske županije obavlja 4 distribucijska poduzeća.

U nastavku su podaci od Plinacro d.o.o. i nadležnih distribucijskih poduzeća na području Bjelovarsko-bilogorske županije dostavljeni za potrebe izrade Izvješća o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije te podaci iz dokumentacije Zavoda za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije:

Tabela:
4.2. - 3 - t

Pokazatelji plinske mreže u BBŽ

Nadležnost	Područje	Duljina (km)	Udio prema vrsti (%)
Magistralni plinovod		191,64	19%
Plinacro d.o.o.	Bjelovarsko-bilogorska županija	191,64	
Spojni plinovod		3,84	0,4%
Plinacro d.o.o.	Bjelovarsko-bilogorska županija	3,84	
Lokalni plinovod		809,56	80,6%
Elektrometal – distribucija plina d.o.o. Bjelovar	Grad Bjelovar, Rovišće, Nova Rača, Severin, Berek, Ivanska, Štefanje, Kapela, Veliki Grđevac i Velika Pisanica.	412,97*	
"DARKOM" d.o.o.	Grad Daruvar sa prigradskim naseljima, Grad Grubišno Polje sa naseljima Mali i Veliki Zdenci, Općina Sirač, Općina Končanica, Općina Dežanovac	165,0	
Čaplin „Čazma“ d.o.o.	Čazma, Veliko Trojstvo, Šandrovac	157,40*	
Komunalac Garešnica	Garešnica, Hercegovac, Velika Trnovitica	74,19*	
Sveukupno		1005,04	

Izvor podataka

Plinacro d.o.o. i lokalni distributeri, dokumentacija ZPU BBŽ

Stupanj prosječne opskrbljenosti plinom povećao se u odnosu na proteklo razdoblje, s obzirom da su uložena znatna sredstva u plinifikaciju naselja. Općine Zrinski Topolovac i Đulovac nisu plinificirane. Detaljan prikaz stanja izgrađenosti lokalne plinovodne mreže daju općine i gradovi u svojim dokumentima prostornog uređenja i izvješćima o stanju u prostoru.

U posljednje vrijeme nastavljene su aktivnosti na izgradnji/zamjeni dijelova sustava, a što će trebati planirati i odnosnim prostornim planovima.

Naftni sustav

Sjeverozapadnim dijelom Bjelovarsko-bilogorske županije položena je trasa dijela Jadranskog naftovoda JANAF-a (Sisak - Virje - Mađarska), sustava za međunarodni transport nafte u oba smjera. Također, izgrađen je i naftovod Ivanić Grad - Bjelovar - Budrovac.

Na području Bjelovarsko-bilogorske županije nalaze se i naftna polja, od kojih je najveće "Bilogora", i još 9 manjih polja na području Županije koncesijom su ustupljena INA d.d. Zagreb. Nafta se iz bušotina cijevnom mrežom šalje u sabiralište Šandrovac, gdje se odvaja nafta od slane vode i šalje dalje naftovodom preko Bjelovara prema Ivanić Gradu i Sisku na daljnju preradu.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
4. Opremljenost prostora infrastrukturom od značaja za BBŽ

Prema podacima INA-INDUSTRIJA NAFTE d.d. ukupna duljina naftovoda na području Bjelovarsko-bilogorske županije iznosi 235,7 km a smješteni su na području općina Šandrovac, Veliko Trojstvo, Štefanje, Severin te gradova Bjelovar i Čazma. Također, sjeverozapadnim dijelom Bjelovarsko-bilogorske županije položena je trasa dijela Jadranskog naftovoda JANAF-a (Sisak - Virje - Mađarska), sustava za međunarodni transport nafte u oba smjera, nazivnog promjera DN 700 mm – 28 u duljini 47,50 km.

U posljednje vrijeme nastavljene su aktivnosti na izgradnji/zamjeni dijelova sustava, a što će trebati planirati i odnosnim prostornim planovima.

Obnovljivi izvori energije

Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije utvrđene su, još od njegova donošenja 2002. godine, odredbe kojima se gradovi i općine potiču na razmatranje mogućnosti korištenja obnovljivih izvora energije (OIE). Posljednjim (III.) Izmjenama i dopunama ovog Plana, donesenim 2009. godine, navedene odredbe koje se odnose na obnovljive izvore energije detaljnije su razrađene i terminološki usklađene sa novijim zakonima i propisima. Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije utvrđeni su opći uvjeti za planiranje postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i kogeneraciju, a lokacije postrojenja trebaju se odrediti prostornim planovima uređenja velikih gradova, gradova i općina.

Izmjenama i dopunama prostornih planova uređenja općina i gradova rađenim poslije 2011. godine planiran je cijeli niz lokacija za izgradnju elektroenergetskih građevina, te su detaljno razrađene odredbe za provođenje kojima je omogućena izgradnja manjih građevina.

Iste će međutim IV. Izmjenama i dopunama trebati bitno promijeniti, a obzirom na nagli razvoj djelatnosti, te odredbe „novog“ Zakona o prostornom uređenju, sa dijelom kojih važeći Prostorni plan Bjelovarsko-bilogorske županije nije usklađen.

4.3. OPSKRBA PITKOM VODOM I ODVODNJA OTPADNIH VODA

4.3.1. Sustav vodoopskrbe

Opskrba vodom na području Bjelovarsko-bilogorske županije rješava se iz podzemnih i nadzemnih izvorišta s područja Županije ili izvan njega.

Više planskih i projektnih dokumentacija rješavalo je razvitak vodoopskrbe na području Bjelovarsko-bilogorske- županije, a najznačajnije su:

- "Planovi razvitka vodoopskrbe u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije" Hidroprojekt – ing , Zagreb, 1996.
- "Projekt magistralnog vodoopskrbnog sustava Bjelovarsko bilogorske županije", Hidroprojekt-ing, Zagreb, 1999.
- "Analiza i novelacija idejnog rješenja vodoopskrbnog sustava Bjelovar-Daruvar", Hidroprojekt-ing, Zagreb, 2003.

U proteklom razdoblju izrađena je studija "Planovi razvitka vodoopskrbe u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije" (izrađena po Hidroprojekt – ing , Zagreb, 2010. godine) temeljena na već izrađenoj osnovnoj studiji iz 1996., obzirom da je u međuvremenu došlo do promjene u pogledu izgrađenosti vodoopskrbnih sustava i pogona kao i stanja izrađene projektne dokumentacije. U toj studiji se predlaže teritorijalna podjela vodoopskrbe kroz 6 distributivnih područja (Čazma, Bjelovar, Središnji dio županije, Garešnica, Grubišno Polje, Daruvar) koja će biti povezana sa kapitalnim objektima (magistralnim cjevovodima) Regionalnog vodoopskrbnog sustava Bjelovarsko-bilogorske županije. Trenutno su ta distribucijska područja fizički odvojena a povezivanjem sa magistralnim vodoopskrbnim cjevovodima biti će povezana sa svim susjednim županijama.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
4. Opremljenost prostora infrastrukturom od značaja za BBŽ

Na području Bjelovarsko-bilogorske županije nema postojećeg vodocrpilišta/vodozahvata odnosno potencijalne lokacije ležišta podzemnih voda koje bi po svojoj izdašnosti imalo regionalni značaj. Postojeća veća vodocrpilišta izgrađena kao zahvati podzemnih voda na području županije imaju količine vode dostatne za opskrbu manjih sustava (vodoopskrbni sustavi "Čazma", "Veliki Grđevac", "Grubišno Polje", "Garešnica") te imaju županijsko značenje. S ciljem osiguranja potrebnih količina vode na cjelokupnom području županije i sigurnosti vodoopskrbe, koncepcija razvitka vodoopskrbe na području Bjelovarsko-bilogorske županije zasniva se na izgradnji Regionalnog vodoopskrbnog sustava uz prihvat svih raspoloživih voda duž cijelog prostora županije te dopremu vode iz vodocrpilišta većih kapacitete na području Koprivničko – križevačke županije, odnosno vodocrpilišta „Đurđevac“ i „Delovi“.

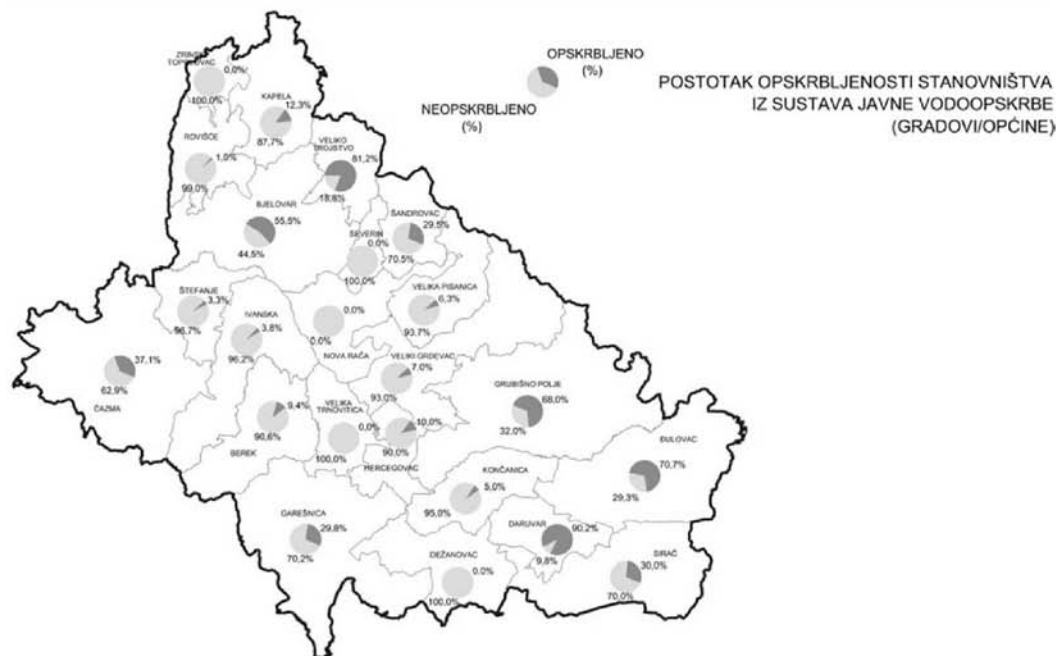
Ukupna opskrbljenost vodom putem javnih vodoopskrbnih sustava na prostoru Županije, prema podacima Hrvatskih Voda iz 2001. godine je iznosila cca 37 %.

Na temelju provedene analize u studiji "Planovi razvitka vodoopskrbe u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije", Hidroprojekt – ing , Zagreb, 2010. na području Bjelovarsko-bilogorske županije utvrđeno je da je oko 41,50% stanovništva Bjelovarsko-bilogorske županije priključeno na sustave javne vodoopskrbe te da mogućnost priključenja na javni vodovod ima 59,9%, dok se preostalih 58,5% stanovništva još uvijek opskrbljuje vodom uz korištenje individualnih zahvata ili manjih lokalnih vodovoda. Procijenjeni maksimalni dnevni zahtjevi Županije bi se kretali od 32000 do 39000 m³/dan, odnosno 370 do 380 l/s/dne., kada bi bio priključen ukupan broj stanovnika procijenjen za 2011., 2021. i 2031. god. Minimalna izdašnost svih crpilišta i izvorišta u županiji (uključujući i izvorišta iz Koprivničko - križevačke županije) iznosi 460 do 620 l/s.

Kartografski prikaz:

4.3. - 1 - k

Priključenost stanovništva na vodoopskrbni sustav u BBŽ

Izvor podataka:

Planovi razvitka vodoopskrbe u prostoru BBŽ

Sadašnji model funkcioniranja sustava javne vodoopskrbe na području Bjelovarsko-bilogorske županije su distribucijska područja :

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
4. Opremljenost prostora infrastrukturom od značaja za BBŽ

Distribucijsko područje "Bjelovar"

Distribucijsko područje "Bjelovar" obuhvaća područje grada Bjelovara te općina Kapela, Rovišće i Zrinski Topolovac. Vodoopskrbni sustav opskrbljuje se vodom iz vodocrpilišta "Delovi" u slivu rijeke Drave u Koprivničko - križevačkoj županiji. Opskrbljenost na distribucijskom području je neravnomjerna, odnosno varira ovisno o urbaniziranosti područja a vezano s time i izgrađenosti sustava vodoopskrbe. Model funkcioniranja vodoopskrbe na ovom distribucijskom području formiranje po principu teritorijalno-političkog ustroja, te se sustav javne vodoopskrbe odvija kroz slijedeće vodoopskrbne sustave/podsustave:

- Vodoopskrbni sustav "Bjelovar", glavni vodoopskrbni sustav
- Vodoopskrbni podsustav "Kapela"
- Vodoopskrbni podsustav "Rovišće"
- Vodoopskrbni podsustav na području općine Zrinski Topolovac je u fazi projektiranja. Kod naselja Jabučeta izgrađen je i mali lokalni vodovod.

Distribucijsko područje "Čazma"

Distribucijsko područje "Čazma" teritorijalno obuhvaća područje grada Čazme, općina Štefanje, Ivanska i Berek. Model funkcioniranja vodoopskrbe na ovom distribucijskom području formiran je po principu teritorijalno-političkog ustroja te dogovorom i organizacijom na lokalnoj razini prema kojem se transport odnosno osiguranje potrebnih količina vode za općine Štefanje, Ivanska i Berek osigurava iz vodoopskrbnog sustava "Čazma" putem izgrađenog magistralnog cjevovoda Bjelovar - Štefanje - Čazma. Sadašnji način funkcioniranja ovog cjevovoda je da se voda transportira od vodocrpilišta "Milaševac" prema Bjelovaru (Ovaj magistralni cjevovod sastavni je dio Regionalnog vodoopskrbnog sustava Bjelovarsko - bilogorske županije koji se temelji na zahvatu vode na izvorštima "Delovi" i "Đurđevac" te je njegovom izgradnjom planirano je osiguranje vodoopskrbe općina Štefanje, Ivanska, Rovišće i Berek te rješenje manjka vode za područje grada Čazme).

Prema tom modelu formirani su slijedeći vodoopskrbni sustavi / podsustavi na distribucijskom području:

- Vodoopskrbni sustav "Čazma" - centralni (glavni) vodoopskrbni sustav
- Vodoopskrbni podsustav "Štefanje".
- Vodoopskrbni podsustav "Ivanska"
- Vodoopskrbni podsustav "Berek".

Distribucijsko područje "Daruvar"

Distribucijsko područje "Daruvar" teritorijalno obuhvaća područje grada Daruvara te općinama Končanica, Đulovac, Sirač i Dežanovac.. Vodoopskrbni sustav koristi vodu iz dva otvorena zahvata, vodozahvata "Pakra-Sloboština" na rijeci Pakri (Bijeloj) neposredno nizvodno od ušća Sloboštine u Pakru te vodozahvata "Bijela". Na magistralni cjevovod "Bijela - Daruvar" u Pakranima priključuje se vodoopskrbni podsustav Sirač. Vodoopskrbni sustav na području općine Končanica temelji se na dobavi vode spojem na magistralni cjevovod Patkovac- Daruvar, na dionici Zdenci – Končanica. Opskrbljenost je neravnomjerna, odnosno varira ovisno o urbaniziranosti područja ili (ne)izgrađenosti sustava vodoopskrbe. Model funkcioniranja vodoopskrbe na ovom distribucijskom području formiranje po principu teritorijalno-političkog ustroja, pogonskih uvjeta u sustavu i lokacija vodozahvata vode te dogovorom i sporazumom na lokalnoj razini. Prema tom modelu formirani su slijedeći vodoopskrbni sustavi / podsustavi na distributivnom području Čazma:

- Vodoopskrbni sustav "Daruvar" - centralni (glavni) vodoopskrbni sustav
- Vodoopskrbni podsustav "Đulovac - Bastaji" (temelji se na lokalnim sustavima)
- Vodoopskrbni podsustav "Sirač"
- Vodoopskrbni podsustav "Končanica"

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske Źupanije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
4. Opremljenost prostora infrastrukturom od znaĉaja za BBŹ

Za podruĉje općine DeŹanovac izgraĊen je magistralni vodoopskrbni cjevovod Pehovac - DeŹanovac - Duhovi kojim će se osigurati opskrba vodom na cijelom podruĉju općine. Izgradnja distributivnih cjevovoda je u tijeku.

Distribucijsko podruĉje "Garešnica"

Distribucijsko podruĉje "Garešnica" teritorijalno obuhvaća podruĉje grada Garešnice te općina Hercegovac i Velika Trnovitica. Vodoopskrba se temelji vodocrpilištu "Garešnica" ukupno procijenjenog kapaciteta 28 l/s, a toliki je i kapacitet postrojenja za preradu vode. Na podruĉju općine Velika Trnovitica izgraĊen je mali lokalni vodovod sa crpilištem koje je u vrlo lošem stanju te je opskrbljenost putem ovog sustava praktiĉki zanemariva. Rješenje vodoopskrbe na podruĉju općine Velika Trnovitica planirano je spajanjem na Regionalni vodoopskrbni sustav Bjelovarko-bilogorske Źupanije i vodoopskrbni sustav Garešnice. U tijeku izgradnja magistralnog cjevovoda Patkovic - Stara Plošćica - Velika Trnovitica – Garešnica, dionice II : Stara Plošćica - Velika Trnovitica. Opskrbljenost je neravnomjerna, odnosno varira ovisno o urbaniziranosti podruĉja ili stupnju izgraĊenosti sustava vodoopskrbe. Model funkcioniranja vodoopskrbe na ovom Distribucijskom podruĉju formiranje po principu teritorijalno-politiĉkog ustroja, pogonskim uvjetima u sustavu te dogovorom i sporazumom na lokalnoj razini. Prema tom modelu formirani su slijedeći vodoopskrbni sustavi / podsustavi na Distribucijskom podruĉju "Garešnica":

- Vodoopskrbni sustav "Garešnica" - centralni (glavni) vodoopskrbni sustav
- Vodoopskrbni podsustav "Hercegovac", te je izgraĊen i Lokalni vodovod "Velika Trnovitica"

Distribucijsko podruĉje "Grubišno Polje"

Distribucijsko podruĉje "Grubišno Polje" teritorijalno obuhvaća podruĉje grada Grubišnog Polja. Vodoopskrbni sustav izgraĊen je u 7 naselja od kojih su najznaĉajnija grad Grubišno Polje, Veliki i Mali Zdenci i u kojima je visok stupanj opskrbljenosti. Vodoopskrba se temelji na vodocrpilištu "Grubišno Polje" kapaciteta 32,0 l/s. Vodoopskrbni sustav je povezan sa vodoopskrbnim sustavom Veliki i Mali Zdenci. Ovaj vodoopskrbni sustav temelji se na dva crpilišta i to: "Mali Zdenci" ukupnog kapaciteta 18 l/s i "Veliki Zdenci" kapaciteta 14 l/s. Model funkcioniranja vodoopskrbe na ovom distribucijskom podruĉju formiranje po principu teritorijalno-politiĉkog ustroja (podruĉje grada Grubišnog Polja) i funkcionira kroz dva meĊusobno spojena vodoopskrbna sustava:

- Vodoopskrbni sustav "Grubišno Polje"
- Vodoopskrbni sustav "Mali i Veliki Zdenci"

Distribucijsko podruĉje "Veliki GrĊevac"

Distribucijsko podruĉje "Veliki GrĊevac" teritorijalno obuhvaća podruĉja općina Veliki GrĊevac, Velika Pisanica i Nova Raĉa. Na podruĉju općine Nova Raĉa je izgraĊen mali lokalni vodovod sa vodocrpilištem "Nova Raĉa" koje je u lošem stanju. Vodoopskrbni sustav se temelji zahvaćanju vode na vodocrpilištu "GrĊevica" maksimalnog kapaciteta 26 l/s, odnosno postojećeg instaliranog kapaciteta 10 l/s. Model funkcioniranja vodoopskrbe na formiran je po principu teritorijalno-politiĉkog ustroja, pogonskim uvjetima u sustavu te dogovorom na lokalnoj razini. Prema tom modelu formirani su slijedeći vodoopskrbni sustavi / podsustavi na distribucijskom podruĉju "Veliki GrĊevac":

- Vodoopskrbni sustav "Veliki GrĊevac"
- Vodoopskrbni podsustav "Velika Pisanica", te je izgraĊen i
- Lokalni vodovod "Nova Raĉa"

Distribucijsko podruĉje "Šandrovac"

Distribucijsko podruĉje "Šandrovac" teritorijalno obuhvaća podruĉje općina Veliko Trojstvo, Šandrovac i Severin. Opskrbljenost je neravnomjerna po općinama. Vodoopskrbni sustav se temelji na

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
4. Opremljenost prostora infrastrukturom od značaja za BBŽ

dopremi vode iz vodocrpilišta "Đurđevac", cjevovodom u vlasništvu INA-e, do lokacije "Mješalište" (klorirnica) na granici područja općina Veliko Trojstvo i Šandrovac u blizini vodospremnik "Banov Stol". Vodoopskrbni sustav "Šandrovac" je spojen na Regionalni vodoopskrbni sustav spojem na magistralni cjevovod VS "Banov Stol" – Patkovac kojim se opskrbljuju naselja Ravneš i Kašljavac te se spojnim dijelom tog cjevovoda voda iz vodospremnik "Banov Stol" transportira i prema istočnom dijelu vodoopskrbnog sustava "Šandrovac". Vodoopskrbni sustav "Severin" je spojen na magistralni cjevovod Patkovac - Daruvar, dionica Patkovac – Drijanovac. Model funkcioniranja vodoopskrbe na ovom distribucijskom području formiranje po principu teritorijalno-političkog ustroja (područje općina) i pogonskih uvjeta (mogućnost dobave vode iz vodocrpilišta "Đurđevac" u vlasništvu INA-e). Prema tom modelu formirani su slijedeći vodoopskrbni sustavi / podsustavi na distributivnom području "Šandrovac":

- Vodoopskrbni sustav "Veliko Trojstvo"
- Vodoopskrbni sustav "Šandrovac"
- Vodoopskrbni podsustav "Severin"

Kartografski prikaz:

4.3. - 2 - k

Magistralni vodoopskrbni cjevovodi u BBŽ

Izvor podataka:

dokumentacija ZPU BBŽ i Bjelovarsko-Bilogorske Vode d.o.o.

Ukupna duljina postojećih magistralnih vodoopskrbnih cjevovoda na području Bjelovarsko-bilogorske županije iznosi cca. 178 km.

Detaljan prikaz lokalne vodoopskrbne mreže prikazuju općine i gradovi u svojim dokumentima prostornog uređenja te izvješćima o stanju u prostoru.

Na području Bjelovarsko-bilogorske županije postoji danas veći broj komunalnih poduzeća čija je djelatnost obavljanje javne vodoopskrbe. U nastavku su podaci nadležnih komunalnih poduzeća na području Bjelovarsko-bilogorske županije dostavljeni za potrebe izrade Izvješća o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije:

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske ųupanije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
4. Opremljenost prostora infrastrukturom od znaĉaja za BBų

Tabela:
4.3. - 3 - t

Pokazatelji vodoopskrbe u BBų

Komunalno poduzeće	Podruĉje nadleųnosti Općina/grad	Duljina javne vodoopskrbne mreųe (km)	Potrošnja pitke vode	Napomena
Darkom d.o.o.	Daruvar, Konĉanica, Đulovac, Siraĉ	303,0	101 lit/dan 37 m ³ /god.	-
KOMUNALAC d.o.o. za komunalne djelatnosti Grubišno Polje	Grubišno Polje	91,0	130 lit/dan	-
KAPELAKOM D.O.O.	Kapela	Podaci nisu dostavljeni	Podaci nisu dostavljeni	-
KOMUNALAC d.o.o. za komunalne djelatnosti Bjelovar .	Grad Bjelovar	229	32990 lit/st.	-
KOMUNALIJE d.o.o. za komunalne djelatnosti Ĉazma	Ĉazma, naselja Draganec, Vagovina, Dereza, Grabovnica, te općine Štefanje, Ivanska i Berek	Podaci nisu dostavljeni -	Podaci nisu dostavljeni	-
Ĉaplin Ĉazma" d.o.o. Ĉazma	Šandrovac, Veliko Trojstvo, Severin, Nova Raĉa	Podaci nisu dostavljeni -	Podaci nisu dostavljeni	-
KOMUNALAC d.o.o. za komunalne djelatnosti Garešnica	Garešnica, Hercegovac	Podaci nisu dostavljeni	Podaci nisu dostavljeni	-
KOMUNALAC ROVIŠĆE d.o.o. za komunalne djelatnosti Rovišće	Rovišće	30,0	5,71l/god./stan	-
VELIKI GRĐEVAC D.O.O	Veliki Grđevac, Velika Pisanica	54,0	49000 m ³	Podaci iz 2012.g

Izvor podataka:

Nadleųna komunalna poduzeća

U skladu s Planom upravljanja vodama za 2013. godinu izrađeni od strane Hrvatskih voda, u dijelu koji se odnosi na vodoopskrbu na podruĉju Bjelovarsko-bilogorske ųupanije planirani su slijedeći projekti:

- a) priprema studijsko-projektne dokumentacije za predpristupne fondove EU
 - Izrada projektne dokumentacije glavnih dovodnih cjevovoda i vodoopskrbnih mreųa, crpilišta, vodosprema i crpnih stanica prema vodoopskrbnom planu ųupanije za sve projekte za koje ne postoji projektna dokumentacija, a prijavljena je prema EU fondovima.
- b) projekti magistralnog sustava Bjelovarsko-bilogorske ųupanije:
 - izgradnja vodoopskrbnih cjevovoda za naselja Ĉađavac i Pavlovac; rekonstrukcija vodocrpilišta Grđevica; Glavni dovodni cjevovod Drljanovac - Pavlovac;
 - Glavni dovodni cjevovod Patkovac - S.Plošćica - V.Trnovitica - Garešnica, II. dionica: S.Plošćica - V.Trnovitica;
 - Glavni dovodni cjevovod II. faza Patkovac-Daruvar (dionica Konĉanica - D. Daruvar); Glavni dovodni cjevovod Pehovac - Deųanovac - Duhovi, II. dionica: Deųanovac - Duhovi; Glavni dovodni cjevovod Pehovac - Deųanovac - Duhovi, I. dionica: Pehovac - Deųanovac;
 - Vodovod naselja Cerina - Grabik - G. Dragiĉevci - G.Lipovĉani - Prnjavorac; Štefanje faza III. za naselja: Štefanje Brijeg, S.Štefanje, Laminac i Daskatica

4.3.2. Sustav javne odvodnje i uređaji za proĉišćavanje

U proteklom razdoblju izrađena je „Studija zaštite voda Bjelovarsko-bilogorske ųupanije" (VODOPRIVREDNO – PROJEKTI BIRO d.d., Zagreb 2005.) kojom je analizirano rješenje odvodnje i proĉišćavanja otpadnih voda na podruĉju Bjelovarsko-bilogorske ųupanije.

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske ųupanije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
4. Opremljenost prostora infrastrukturom od znaĉaja za BBų

Većina naselja na području Bjelovarsko-bilogorske ųupanije nema riješenu odvodnju i proĉišćavanje otpadnih voda na zadovoljavajući naĉin putem izgrađenih kanalizacija i uređaja za proĉišćavanje otpadnih voda. Odvodnja i proĉišćavanje otpadnih voda riješena je samo u gradu Bjelovaru, Daruvaru i Garešnici putem izgrađene kanalizacije i mehaniĉko-biološkog uređaja. U gradu Čazmi i Grubišnom Polju, te općinama Siraĉ i Hercegovac kanalizacija je izgrađena cc-a 40 – 60%, a u općinskim središtima i ostalim naseljima nije građena. Odvodnja otpadnih voda u ovim naseljima riješena je putem sabirnih i septiĉkih jama iz kojih se otpadne vode preljevu u vodotoke i dreniraju u podzemlje.

Osnovni sustavi javne odvodnje na području Bjelovarsko-bilogorske ųupanije:

Sustav odvodnje i proĉišćavanja otpadnih voda Bjelovara

Osim samog Bjelovara sustav prikuplja otpadne vode iz naselja Trojstveni Markovac i naselja Zvijerci. Sustav odvodnje Grada Bjelovara mješovitog je tipa, što znaĉi da je namijenjen odvodnji fekalnih i atmosferskih voda, a sastoji se od zatvorenih i otvorenih (kraće dionice) odvodnih kanala, građenih kroz relativno dugo razdoblje (poĉevši od 40-ih godina dvadesetog stoljeća). Novije građenje kanalizacijskog sustava u gradu Bjelovaru započinje 1967. godine izradom Idejnog projekta odvodnje otpadnih voda (Geoprojekt), a sustav je još u izgradnji. Ukupno je izgrađeno 108 km kanalizacijske mreže. Sustav ĉine tri glavna kolektora: A, B i D s kišnim preljevim. Kolektor A prikuplja otpadne vode jugozapadnog dijela urbanog područja s lijeve strane vodotoka Plavnice i nakon prolaza kroz industrijsku zonu (Lura d.d.) spaja se "spojem A-B" na kolektor B. Kolektor B izgrađen je u cijelosti, u duljini 4.800 m. Kolektorom B, dovode se sve otpadne vode s područja između vodotoka Bjelovarske i Plavnice na lokaciju uređaja za proĉišćavanje otpadnih voda. Kolektoru B (bez sliva kolektora A) gravitira 65 % urbanizirane gradske površine. Kolektor B prolazi i kroz industrijsku zonu (Koestlin, BIM i dr.). Na kolektoru B izgrađena su ĉetiri kišna preljeva, kojima se za vrijeme većih oborina višak voda rasterećuje u vodotok Bjelovaĉku (Bjelovarsku). Na kolektor D prikljuĉen je dio zapadnog prigradskog dijela Bjelovara s desne strane vodotoka Plavnice.

Uređaj za proĉišćavanje otpadnih voda Grada Bjelovara (UZPOV), kapaciteta 98.000 ES, koji je i prijamnik proĉišćenih otpadnih voda, smješten je oko istoĉno od naselja Veliko Korenovo. Osim UZPOV, proĉišćavanje otpadnih voda na području Grada Bjelovara vrši se i na uređaju Biorotor, kapaciteta 1.000 ES. Godišnje se u recipijent ispušta oko 3.000.000 m³ proĉišćenih otpadnih voda, te ispuštanja neproĉišćenih otpadnih voda nema.

Kanalizacijskom mrežom spojenom na uređaj za proĉišćavanje otpadnih voda pokriveno je 25.638 stanovnika (naselje Bjelovar i obližnja prigradska naselja), odnosno 63,39% stanovnika Grada Bjelovara. Odvodnja oborinskih voda ostalih naselja se vrši otvorenim kanalima u vodotoke, a odvodnja fekalnih voda riješena je gradnjom septiĉkih jama i gnojnica.

Za područje naselja Bjelovar sa dijelom prigradskih naselja utvrđena su 3 Konceptijska rješena odvodnje otpadnih voda izrađena po Hidroregulaciji Bjelovar, Projektni biro 1996. i 1997. godine, a u izradi je nova Studija gradnje biljnih uređaja također samo za područje grada Bjelovara, kao druga varijanta odvodnje otpadnih voda za pojedina područja grada Bjelovara.

Sustav odvodnje i proĉišćavanja otpadnih voda Grada Daruvara

Grad Daruvar ima zadovoljavajuće rješeno odvodnje otpadnih voda i to samo za gradsko područje bez prigradskih naselja. Kanalizacijski sustav je mješovitog tipa koji se gradi od 1970. godine i do sada je izgrađeno približno 45 km glavnih kolektora, kolektora i sekundarne kanalizacijske mreže. Glavnina otpadnih voda se proĉišćava na uređaju za proĉišćavanje otpadnih voda kapaciteta 25.000 ES. Otpadne vode manjeg dijela sustava ispuštaju se na privremenom ispustu u vodotok Toplicu.

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
4. Opremljenost prostora infrastrukturom od značaja za BBŽ

Sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Garešnice

Grad Garešnica ima izgrađen sustav odvodnje mješovitog tipa, koji odvodi oborinske, sanitarne i tehnološke otpadne vode. Kolektori "A" i "B" skupljaju otpadne vode i odvođe ih preko pročistača u prirodni recipijent vodotok Šovica.

Grad ima izgrađen pročistač, čija je prva faza projektirana i izvedena za 7.000 ES, a druga faza koja je projektirana za daljnjih 7.000 ES još nije izvedena. Pokrivenost gradskog područja sustavom odvodnje otpadnih voda 2010 godine je bila cca. 70%.

Sustav odvodnje otpadnih voda Grada Čazme

Grad Čazma ima izgrađenu kanalizacijsku mrežu mješovitog tipa, prima oborinske, sanitarne otpadne vode i tehnološke otpadne vode iz pojedinih industrija. Kolektor "A" uz potok Bukovina prikuplja sve otpadne vode sa južnog dijela grada Čazme sa ispuštanjem u prirodni recipijent potok Bukovinu. Kanalizacijska mreža ima dva ispusta sa kontrolnim revizionim oknima na potoku Bukovini i Česmi.

Izgradnjom novih stambenih objekata proširuje se parcijalno i kanalizacijska mreža, koja već danas ne zadovoljava potrebe. Pokrivenost područja grada Čazma je svega 35-40%, što pokriva samo grad Čazmu, dok ostala naselja koja gravitiraju gradu Čazmi nemaju izgrađenu kanalizacijsku mrežu.

Postoji cjelovito konceptijsko rješenje odvodnje otpadnih voda sa dva planirana kolektora "B" i "C" i uređajem za pročišćavanje otpadnih voda.

Sustav odvodnje otpadnih voda Grubišnog Polja

Grad Grubišno Polje ima slabo razvijeni sustav odvodnje oborinskih voda. Kanalizacijska mreža je izgrađena tek u dužini 17,2 km i mješovitog je tipa, što znači da odvodi oborinske, sanitarne i tehnološke otpadne vode. Sve otpadne vode se skupljaju putem kolektora, koje odvođe u prirodni recipijent vodotok Šovarnica.

Unutar pogona "Zdenka" d.d., Veliki Zdenci, izgrađen je pročistač za potrebe pročišćavanja tehnoloških voda, kapaciteta 50.000 ES. Uređaj danas ne radi, ali i kapaciteti u proizvodnom procesu su znatno smanjeni. Otpadne vode uz prethodno pročišćavanje ispuštaju se u vodotok Šovicu.

Sustav odvodnje otpadnih voda naselja Hercegovac

Sustav je mješovitog načina odvodnje. Otpadne vode ispuštaju na tri privremena ispusta u vodotok Tomašicu i na jedan privremeni ispust u vodotok Hercegovac. Priključenost stanovništva je 2010. godine iznosila 32 %. Na sustav odvodnje priključena je i tvornica Franck. Vodotok Tomašica, kao ni vodotok Hercegovac nije dostatno zaštićen.

Sustav odvodnje otpadnih voda naselja Sirač

Sustav je mješovitog načina odvodnje i izgrađen je 40%. Izgrađeni su glavni kolektori, dio mreže i ispust. Sustav nije u funkciji zbog rješavanja imovinsko-pravnih odnosa sa vlasnicima parcela na lokaciji pročistača za koji je dobivena lokacijska dozvola.

Sustav odvodnje otpadnih voda naselja Nova Rača

Naselje Nova Rača ima slabo razvijeni sustav odvodnje. Kanalizacijska mreža je izgrađena tek u dužini 2,2 km.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
4. Opremljenost prostora infrastrukturom od značaja za BBŽ

Na području Bjelovarsko-bilogorske županije postoji danas veći broj komunalnih poduzeća čija je djelatnost obavljanje javne odvodnje i pročišćavanje otpadnih voda. U nastavku su podaci od nadležnih komunalnih poduzeća te podaci iz dokumentacije Zavoda za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije:

Tabela:
4.3. - 4 - t **Pokazatelji odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda u BBŽ**

Komunalno poduzeće	Područje nadležnosti općina/grad	Duljina javne odvodnje (km)	Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda broj (kom) Kapacitet uređaja za pročišćavanje (ES)
Darkom d.o.o.	Daruvar	45,0	1 25.000 ES
KOMUNALAC d.o.o. za komunalne djelatnosti Grubišno Polje	Grubišno Polje	17,2	-
KOMUNALAC d.o.o. za komunalne djelatnosti Bjelovar.	Bjelovar	108	1 Centralni uređaj 100.000 ES 1 biorotor 1.000 ES
KOMUNALIJE d.o.o. za komunalne djelatnosti Čazma	Čazma	Podaci nisu dostavljeni	Podaci nisu dostavljeni
Čaplin "Čazma" d.o.o. Čazma	Nova Rača	Podaci nisu dostavljeni	Podaci nisu dostavljeni
KOMUNALAC d.o.o. za komunalne djelatnosti Garešnica	Garešnica, Hercegovac	Podaci nisu dostavljeni	Podaci nisu dostavljeni

Izvor podataka:

Nadležna komunalna poduzeća i dokumentacija ZPU BBŽ

U skladu s Planom upravljanja vodama za 2013. godinu izrađenim od strane Hrvatskih voda, u dijelu koji se odnosi na odvodnju na području Bjelovarsko-bilogorske županije planirani su slijedeći projekti:

- izrada studijsko-projektne dokumentacije za pripremu projekata za sufinanciranje fondova EU,
- izgradnja postrojenja za obradu mulja na uređaju za pročišćavanje otpadnih voda u Bjelovaru, izgradnja kolektora Bjelovar Istok – faza 3 (Milinovac i Vidikovac),
- izgradnja kolektora u naselju Grabovnica u Čazmi,
- dogradnja kanalizacijskog kolektora u Donjem Daruvaru, izgradnja kanalizacijskog kolektora u Daruvarskim Vinogradima,
- izgradnja kolektora u Siraču,
- izgradnja kanalizacijske mreže na području općine Veliko Trojstvo.

4.4. GOSPODARENJE OTPADOM

Temeljni dokument kojim se definira politika i mjere gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj je Zakon o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“, broj 94/13). Prema Zakonu otpad je svaka tvar ili predmet kojeg posjednik odbacuje, namjerava ili mora odbaciti, a gospodarenje otpadom su djelatnosti sakupljanja, prijevoza, uporabe i zbrinjavanja i druge obrade otpada, uključujući nadzor nad tim postupcima te nadzor i mjere koje se provode na lokacijama nakon zbrinjavanja otpada, te radnje koje poduzimaju trgovac otpadom ili posrednik.

Na temelju Zakona o otpadu („Narodne novine“, broj 178/04, 111/06, 60/08 i 87/09) i tada važećih načela i direktiva Europske unije, 2005. godine usvojena je Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 130/05), a potom 2007. godine i Plan gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2007.-2015. godine („Narodne novine“, broj 85/07, 126/10 i 31/11), kojima se predviđa uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj. U međuvremenu, EU Direktiva o otpadu 2008/98/EZ donesena 2008. godine, zamijenila je nekoliko ranijih direktiva, te danas daje pravni okvir za gospodarenje otpadom u Europskoj uniji.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
4. Opremljenost prostora infrastrukturom od značaja za BBŽ

Planom gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2007. - 2015. godine određena je obveza definiranja lokacija centra gospodarenja otpadom za sve županije i Grad Zagreb, uz mogućnost uspostave županijskog ili regionalnog koncepta gospodarenja otpadom.

Sukladno odredbama prijašnjeg Zakona o otpadu („Narodne novine”, broj 178/04, 111/06, 60/08 i 87/09) obvezu izrade plana gospodarenja otpadom imale su županije, Grad Zagreb, gradovi i općine za razdoblje od osam godina, kao i određeni proizvođači otpada. Bjelovarsko-bilogorska županija je, temeljem navedene zakonske obveze, te sukladno Nacionalnoj strategiji zaštite okoliša („Narodne novine”, broj 46/02), Nacionalnom planu djelovanja na okoliš („Narodne novine”, broj 46/02), Strategiji gospodarenja otpadom Republike Hrvatske i Planu gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj, donijela Plan gospodarenja otpadom u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji za razdoblje 2007.-2015. godine („Županijski glasnik” broj 16a/07).

Plan gospodarenja otpadom Bjelovarsko-bilogorske županije imao je za cilj postaviti smjernice za provedbu zajedničke politike na razini Bjelovarsko-bilogorske županije, sukladne zakonskoj regulativi Republike Hrvatske, a koja će rezultirati uspostavom jedinstvenog sustava gospodarenja otpadom uz poštivanje posebnosti svake jedinice lokalne samouprave, te je odredio šest mjera za postizanje osnovnog cilja Plana: izbjegavanje nastajanja otpada i edukacija, stalni razvoj sustava odvojenog skupljanja otpada, sanacija postojećih službenih odlagališta otpada, sanacija nelegalnih odlagališta otpada, fazna izgradnja novih građevina za skladištenje, obradu i odlaganje otpada, uspostava efikasnog nadzora nad sustavom gospodarenja otpadom. Osim ciljeva i mjera za uspostavu jedinstvenog sustava gospodarenja otpadom, Plan je postavio i vremenske, te financijske okvire za uspostavu istog.

Županijska skupština Bjelovarsko-bilogorske županije je 2007. godine prihvatila županijski koncept gospodarenja otpadom koji podrazumijeva rješavanje problematike gospodarenja otpadom unutar prostora Županije, odnosno podrazumijeva osnivanje Županijskog centra za gospodarenje otpadom (ŽCGO), izgradnju pretovarnih stanica, reciklažnih dvorišta, zelenih otoka, odnosno sustava odvojenog prikupljanja otpada na području Županije.

Županijski centar za gospodarenje otpadom predstavlja infrastrukturnu osnovu sustava zbrinjavanja otpada te uključuje uporabu otpada mehaničko-biološkim postupkom (MBO), površinu za sortiranje otpada, površinu za reciklažno dvorište, površinu za odlaganje ostatnog neopasnog otpada i druge objekte suvremenog gospodarenja otpadom koji će se utvrditi redovitim zakonskim postupkom, a prostor urediti, organizirati i održavati u skladu s propisima.

Studija izbora lokacije Centra za gospodarenje otpadom u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji (2007.) je temeljem razmatranja svih lokacijskih parametara i realnih troškova koji utječu na povoljnost lokacije rangirala 4 potencijalne lokacije, te je temeljem toga zaključeno da je najpovoljnija lokacija za smještaj Centra za gospodarenje otpadom Bjelovarsko-bilogorske županije lokacija „Doline” u Bjelovaru.

U III. izmjenama i dopunama Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije planirane su lokacije županijskog centra za gospodarenje otpadom na lokaciji „Doline”, pretovarnih stanica-reciklažnih dvorišta na lokacijama postojećih odlagališta „Cerik” (Daruvar), „Johovača” (Garešnica), „Prdavac” (Grubišno Polje) i na novoj lokaciji „Prevalje” (Čazma), te reciklažnog dvorišta na lokaciji postojećeg odlagališta „Bukovina” (Čazma), uz potrebnu prenamjenu i sanaciju.

Županijska skupština Bjelovarsko-bilogorske županije je osnovala trgovačko društvo čiji je osnovni zadatak izgradnja i upravljanje županijskim centrom za gospodarenje otpadom.

Do uspostave ŽCGO odlaganje komunalnog i inertnog otpada nastaviti će se na svim postojećim aktivnim službenim odlagalištima komunalnog otpada na području Bjelovarsko-bilogorske županije, usporo s provođenjem njihove sanacije i planirane promjene namjene.

Odlagalište „Cerik”, na području Grada Daruvara, sanirano je 2010. godine i na njemu se zbrinjava otpad s područja Grada Daruvara i Općina Dežanovac, Đulovac, Končanica i Sirač. Radom odlagališta upravlja tvrtka Darkom d.o.o. iz Daruvara, koja za navedeno područje obavlja uslugu

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
4. Opremljenost prostora infrastrukturom od značaja za BBŽ

prikupljanja i zbrinjavanja otpada. Na odlagalištu je uspostavljeno i mjesto namijenjeno isključivo za odlaganje otpada koji sadrži azbest.

Odlagalište „Johovača“, na području Općine Velika Trnovitica, sanirano je 2006. godine i na njemu se zbrinjava otpad s područja Grada Garešnice i Općina Berek, Hercegovac, Velika Trnovitica i Veliki Grđevac. Radom odlagališta upravlja tvrtka Komunalac d.o.o. iz Garešnice, koja za navedeno područje obavlja uslugu prikupljanja i zbrinjavanja otpada.

Na odlagalištu „Prdovac“ na području Grada Grubišno Polje sanacija je u tijeku i na njemu se zbrinjava otpad s područja Grada Grubišnog Polja. Radom odlagališta upravlja tvrtka Komunalac d.o.o. iz Grubišnog Polja, koja za navedeno područje obavlja uslugu prikupljanja i zbrinjavanja otpada.

Na odlagalištu „Široke livade (Bukovina)“ na području Grada Čazme sanacija je u tijeku i na njemu se zbrinjava otpad s područja Grada Čazme. Radom odlagališta upravlja tvrtka Komunalije d.o.o. iz Čazme, koja za navedeno područje obavlja uslugu prikupljanja i zbrinjavanja otpada.

Na odlagalištu „Doline“ na području Grada Bjelovara sanacija je gotova i na njemu se zbrinjava otpad s područja Grada Bjelovara i Općina Kapela, Nova Rača, Rovišće, Severin, Šandrovac, Velika Pisanica, Veliko Trojstvo i Zrinski Topolovac. Radom odlagališta upravlja tvrtka Komunalac d.o.o. iz Bjelovara, koja za navedeno područje obavlja uslugu prikupljanja i zbrinjavanja otpada.

Odlagalište „Cremušina“ na području Općine Veliki Grđevac priprema se za sanacija, a na njemu se više ne zbrinjava otpad, već se otpad s područja Općine Veliki Grđevac zbrinjava na odlagalištu „Johovača“.

Odlagalište „Stara ciglana“, na području Općine Šandrovac, koje je bilo „općinsko“ odlagalište za Općinu Severin, priprema se za sanacija, a projekt sanacije vodi Općina Severin. Na njemu se više ne zbrinjava otpad, već se otpad s područja Općine Severin zbrinjava na odlagalištu „Doline“. Do kraja 2011. godine na odlagalištu je odloženo 15 000 m³ otpada različitih kategorija.

Odlagalište „Kozarevac“ na području Općine Nova Rača, koje je do uspostave odlagališta „Doline“ bilo „gradsko“ odlagalište „bivše općine“ Bjelovar, priprema se za sanacija, a projekt sanacije vodi Općina Nova Rača. Na odlagalištu se više ne zbrinjava otpad, već se otpad s područja Općine Nova Rača zbrinjava na odlagalištu „Doline“. Do kraja 2011. godine na odlagalištu je odloženo 94 800 m³ otpada različitih kategorija.

Odlagalište „Cjepidlake“ na području Općine Đulovac priprema se za sanacija, a na njemu se više ne zbrinjava otpad, već se otpad s područja Općine Đulovac zbrinjava na odlagalištu „Cerik“. Do kraja 2011. godine na odlagalištu je odloženo 8 600 m³ otpada različitih kategorija.

Odlagalište „Križić Srijedska“ na području Općine Ivanska priprema se za sanacija, a na njemu se više ne zbrinjava otpad, već se otpad s područja Općine Ivanska zbrinjava putem koncesionara. Do kraja 2011. godine na odlagalištu je odloženo 1 400 m³ otpada različitih kategorija.

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
5. Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja

5. ZAŠTITA I KORIŠTENJE DIJELOVA PROSTORA OD POSEBNOG ZNAČAJA

5.1. ZAŠTIĆENE PRIRODNE VRIJEDNOSTI

Priroda je sveukupna bioraznolikost, krajobrazna raznolikost i georaznolikost. Sustav zaštita i cjelovitog očuvanja prirode uređen je Zakonom o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj 80/13) i pratećim dokumentom Strategijom i akcijskim planom zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 143/08).

Na području Bjelovarsko-bilogorske županije sukladno Zakonu o zaštiti prirode, Uredbi o ekološkoj mreži („Narodne novine“, broj 124/13) i Stručnoj podlozi za zaštitu prirode izrađenoj za reviziju Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije, nalazi se 1 objekt i 1 površina zaštićenih prirodnih vrijednosti, kao i 18 ekološki značajnih područja i objekta (ekološka mreža/područja Natura 2000.) i 21 objekt i područje Prirodnih vrijednosti Bjelovarsko-bilogorske županije predviđene za zaštitu (evidentiranih).

Ekološka mreža, područja Natura 2000 vrlo je značajna jer su se prvi puta, svih trenutnih 27 članica EU ujedinile u zajedničkom nastojanju i unutar istih zakona kako bi zaštitili ugrožene vrste i staništa duž njihova prirodnog područja rasprostiranja, neovisno o nacionalnim ili političkim granicama. Slijedeća značajka Nature 2000 je da stavlja ljude u središte procesa, a ne na periferiju. Direktiva o staništima zahtjeva da mjere očuvanja prirode uzimaju u obzir ekonomske, socijalne i kulturne zahtjeve, kao i lokalne i regionalne karakteristike područja. Svrha Nature 2000 nije kreiranje prirodnih utočišta u kojima će biti isključene ljudske aktivnosti već upravo suprotno, očuvanje bioraznolikosti na određenim lokacijama može zahtijevati održavanje ili poticanje ljudskih aktivnosti.

Ekološka mreža, područja Natura 2000 sastoje se od:

- područja značajnih za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta ptica od interesa za Europsku uniju, kao i njihovih staništa, te područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, a osobito močvarna područja od međunarodne važnosti (u daljnjem tekstu: Područja očuvanja značajna za ptice - POP),
- područja značajnih za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja drugih divljih vrsta i njihovih staništa, kao i prirodnih stanišnih tipova od interesa za Europsku uniju (u daljnjem tekstu: Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS).

Područja očuvanja značajna za ptice iz Priloga III. Dijela 1. i Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove iz Priloga III. Dijela 2. Uredbe o ekološkoj mreži, definirana su sljedećim podacima:

- identifikacijskim brojem područja,
- nazivom područja ekološke mreže,
- znanstvenim imenima divljih vrsta ili stanišnih tipova zbog kojih je pojedino područje određeno kao područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) uz posebno označavanje prioritarnih divljih vrsta ili prioritarnih stanišnih tipova navođenjem oznake «*»,
- kategorijama ciljnih vrsta i stanišnih tipova,
- statusom vrste, kod posebnih područja značajnih za očuvanje ptica.

Zaštita svih prirodnih vrijednosti u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji temelji se na stručnoj podlozi Državnog zavoda za zaštitu prirode, a dijele se na:

Zaštićena područja:

Ekološka mreža / područja Natura 2000:

Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove - POVS;

- Ribnjak Dubrava HR2001327,
- Ribnjaci Siščani i Blatnica HR2000440,
- Ribnjaci Narta HR2000441,

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
5. Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja

- Rijeka Česma HR2001243,
- Bilogora HR2001281,
- Gornja Garešnica HR2001285,
- Livade uz potok Injaticu HR2001220,
- Malodapčevačke livade HR2001224,
- Ribnjaci Poljana HR2000438,
- Rijeka Ilova HR2001216,
- Livade kod Grubišnjog Polja HR2001293,
- Ribnjaci Končanica HR2000437,
- Trbušnjak – Rastik HR2000174,
- Bijela HR2001403,
- Pakra i Bijela HR2001330.

Područja očuvanja značajna za ptice - POP;

- Bilogora i Kalničko gorje HR1000008,
- Ribnjaci uz Česmu HR1000009,
- Poilovlje s ribnjacima HR1000010.

Zaštićene prirodne vrijednosti:

- Regionalni park Moslavačka gora („Narodne novine“ broj 68/11),
- Stablo ginka u Daruvaru (Rješenje o zaštiti i upisu u Registar br. 181/1-1967).

Prirodne vrijednosti Bjelovarsko-bilogorske županije predviđene za zaštitu po Zakonu o zaštiti prirode:

Posebni rezervat

ornitološki:

- Ribnjaci Končanica,
- Ribnjaci Narta,
- Ribnjaci Poljana,
- Ribnjaci Siščani i Blatnica.

stanišni:

- Vlažne livade uz Ilovu,
- Vlažne livade uz potok Injaticu.

šumske vegetacije:

- Šimljanka,
- Trupinski gaj.

Značajni krajobraz:

- Bilogora,
- Kanjon rijeke Pakre,
- Vrani kamen.

Park šuma:

- Bedenik,
- Julijeva šuma,
- Kamenitovac,
- Presnjača,
- Vranjevina,
- Žirovnjak.

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
5. Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja

Spomenik parkovne arhitekture:

- Julijev park u Daruvaru,
- Park grofa Antuna Jankovića,
- Park na Trgu Eugena Kvaternika u Bjelovaru,
- Stablo hrasta lužnjaka kod crkve u Tomašici.

Unutar ekološke mreže, područja Natura 2000 niti jedna aktivnost nije zabranjena. Za nove razvojne planove i zahvate koji mogu imati utjecaj na područja unutar ekološke mreže provodi se postupak prethodne ocjene prihvatljivosti kako bi se ustanovilo može li daljnji razvoj plana ili projekta biti dopušten ili ne.

Najvažniji mehanizam zaštite područja ekološke mreže jest postupak ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu svih planova, programa i zahvata koji mogu imati značajan utjecaj na područja ekološke mreže (OPPPZEM).

EU direktive propisuju da se kod odabira područja za mrežu NATURA 2000 trebaju koristiti isključivo stručni kriteriji, ne uzimajući u obzir društveno-gospodarsku problematiku. Na prvi pogled to može djelovati čudno, s obzirom na postavku da se u tim područjima potiče suživot čovjeka i prirode. Međutim, postupak se odvija na sljedeći način: odabrati područja koja su najvrjednija za ugrožene vrste i staništa, uključiti ih u ekološku mrežu i zatim osigurati što skladniji razvoj ljudskih djelatnosti kroz mehanizme upravljanja područjem i ocjenjivanja prihvatljivosti pojedinih planova i zahvata na ekološku mrežu NATURA 2000.

Ove mehanizme propisuje članak 6. Direktive o staništima, a jednako se primjenjuju i na područja važna za ptice. Taj članak kaže da je za sve planove (primjerice planove upravljanja prirodnim dobrima, prostorne planove, strateške dokumente), kao i za sve pojedinačne zahvate za koje nije moguće sa sigurnošću isključiti negativan utjecaj na ciljne vrste i staništa te na cjelovitost NATURA područja, obvezno provesti postupak ocjene prihvatljivosti. Nije važno da li je zahvat smješten u samom NATURA području ili izvan njega, bitno je sagledati njegov mogući utjecaj. Tako primjerice regulacija rijeke uzvodno može imati posljedični utjecaj na područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) kilometrima nizvodno.

Postupak ocjene već je ugrađen u hrvatsko zakonodavstvo, a odnosi se na nacionalnu ekološku mrežu.

Za plan i program za koji je zakonom kojim se uređuje zaštita okoliša propisana strateška procjena, te za plan i program za koji je potreba strateške procjene utvrđena u postupku ocjene o potrebi strateške procjene, Glavna ocjena plana ili programa provodi se u okviru postupka strateške procjene.

Kroz prethodnu ocjenu predloženi zahvat se 'skenira' i procjenjuje se da li je moguće isključiti njegov negativan utjecaj na ekološku mrežu, područja Natura 2000. Ako je zaključeno da utjecaj neće biti značajan, plan ili zahvat se može odmah odobriti, iako će se obavljati na području ekološke mreže, području Natura 2000.

Plan ili zahvat koji može imati značajan utjecaj na područje ekološke mreže, od podnositelja zahtjeva traži se da promijeni zahvat u cilju otklanjanja tih utjecaja ili da razmotri alternativna rješenja koja ne bi imala negativan utjecaj na to područje. Ako ne postoje alternativna rješenja, a zahvat ili plan se smatra prijeko potrebnim, odnosno ustanovljen je prevladavajući javni interes, tada može biti nastavljen pod uvjetom da su dogovoreni odgovarajući kompenzacijski uvjeti kojima se osigurava povezanost i cjelovitost ekološke mreže, područja Natura 2000.

Ako se na području ekološke mreže nalazi stanišni tip i/ili svojta iz Popisa posebno ugroženih i značajnih stanišnih tipova i svojti, prevladavajući javni interes zbog kojega se prihvaća planirani zahvat može se odnositi samo na zaštitu zdravlja ljudi i javnu sigurnost, ili na uspostavljanje bitno povoljnijih uvjeta od primarne važnosti za okoliš, ili na druge imperativne razloge prevladavajućega javnog interesa, o čemu rješenje donosi Vlada Republike Hrvatske uz obavezno prethodno pribavljeno mišljenje Europske komisije.

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
 II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
 5. Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja

Kartografski prikaz:

5.1. - 1 - k

Ekološka mreža, područja Natura 2000

Izvor podataka:

Državni zavod za zaštitu prirode

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Bjelovarsko-bilogorske županije osnovana je prema odredbama članka 72. stavak 3. Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj: 70/05), članka 12. stavka 3. Zakona o ustanovama („Narodne novine“, broj: 76/93, 29/97 i 47/99), članka 35. točka 6. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“, broj: 33/01, 60/01-vjerodostojno tumačenje i 129/05) i članka 12. Statuta Bjelovarsko-bilogorske županije na 18. sjednici održanoj 31.03.2008. godine.

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Bjelovarsko-bilogorske županije obavlja djelatnost zaštite, održavanja i promicanja zaštićenih područja, prirodnih vrijednosti i dijelova Nacionalne ekološke mreže, područja Natura 2000 u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara te nadzor provođenja uvjeta i mjera zaštite prirode na područjima kojima upravlja.

5.2. ZAŠTITA I OČUVANJE OKOLIŠA

Okoliš je dobro od interesa za Republiku hrvatsku i ima njezinu osobitu zaštitu („Narodne novine“ broj 80/2013). Okoliš je prirodno i svako drugo okruženje organizama i njihovih zajednica uključivo i čovjeka koje omogućuje njihovo postojanje i njihov daljnji razvoj: zrak, more, vode, tlo, zemljina kamena kora, energija te materijalna dobra i kulturna baština kao dio okruženja koje je stvorio čovjek; svi u svojoj raznolikosti i ukupnosti uzajamnog djelovanja.

Ciljevi zaštite okoliša u ostvarivanju uvjeta za održivi razvitak jesu:

- zaštita života i zdravlja ljudi,
- zaštita biljnog i životinjskog svijeta, georaznolikosti, bioraznolikosti i krajobrazne raznolikosti te očuvanje ekološke stabilnosti,
- zaštita i poboljšanje kakvoće pojedinih sastavnica okoliša,
- zaštita ozonskog omotača i ublažavanje klimatskih promjena,

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
 II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
 5. Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja

Kartografski prikaz:

5.1. - 1 - k

Ekološka mreža, područja Natura 2000

Izvor podataka:

Državni zavod za zaštitu prirode

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Bjelovarsko-bilogorske županije osnovana je prema odredbama članka 72. stavak 3. Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj: 70/05), članka 12. stavka 3. Zakona o ustanovama („Narodne novine“, broj: 76/93, 29/97 i 47/99), članka 35. točka 6. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“, broj: 33/01, 60/01-vjerodostojno tumačenje i 129/05) i članka 12. Statuta Bjelovarsko-bilogorske županije na 18. sjednici održanoj 31.03.2008. godine.

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Bjelovarsko-bilogorske županije obavlja djelatnost zaštite, održavanja i promicanja zaštićenih područja, prirodnih vrijednosti i dijelova Nacionalne ekološke mreže, područja Natura 2000 u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara te nadzor provođenja uvjeta i mjera zaštite prirode na područjima kojima upravlja.

5.2. ZAŠTITA I OČUVANJE OKOLIŠA

Okoliš je dobro od interesa za Republiku hrvatsku i ima njezinu osobitu zaštitu („Narodne novine“ broj 80/2013). Okoliš je prirodno i svako drugo okruženje organizama i njihovih zajednica uključivo i čovjeka koje omogućuje njihovo postojanje i njihov daljnji razvoj: zrak, more, vode, tlo, zemljina kamena kora, energija te materijalna dobra i kulturna baština kao dio okruženja koje je stvorio čovjek; svi u svojoj raznolikosti i ukupnosti uzajamnog djelovanja.

Ciljevi zaštite okoliša u ostvarivanju uvjeta za održivi razvitak jesu:

- zaštita života i zdravlja ljudi,
- zaštita biljnog i životinjskog svijeta, georaznolikosti, bioraznolikosti i krajobrazne raznolikosti te očuvanje ekološke stabilnosti,
- zaštita i poboljšanje kakvoće pojedinih sastavnica okoliša,
- zaštita ozonskog omotača i ublažavanje klimatskih promjena,

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
5. Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja

Strateška procjena obvezno se provodi za:

- strategije, planove i programe, uključujući njihove značajne izmjene i dopune koji se donose na državnoj, područnoj (regionalnoj) te na lokalnoj razini za velike gradove, iz područja: poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, energetike, industrije, rudarstva, prometa, elektroničkih komunikacija, turizma, prostornog planiranja, regionalnog razvoja, gospodarenja otpadom i vodnoga gospodarstva kada daju okvir za zahvate koji podliježu procjeni utjecaja na okoliš,
- strategije, planove i programe, uključujući njihove značajne izmjene i dopune čija se provedba financira iz sredstava Europske unije,
- za prostorni plan županije, prostorni plan Grada Zagreba i velikoga grada, uključujući njihove značajne izmjene i dopune,
- za prostorne planove nacionalnih parkova, parkova prirode i planova posebnih obilježja uključujući njihove značajne izmjene i dopune.

Procjenom utjecaja zahvata na okoliš prepoznaje se, opisuje i ocjenjuje, na prikladan način, utjecaj zahvata na okoliš, tako da se utvrđuje mogući izravni i neizravni utjecaj zahvata na: tlo, vodu, more, zrak, šumu, klimu, ljude, biljni i životinjski svijet, prirodne vrijednosti, krajobraz, materijalnu imovinu, kulturnu baštinu, uzimajući u obzir njihove međudnose.

Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš („Narodne novine” broj 64/08, 67/09, 80/2013) propisani su zahvati za koje je obvezna procjena utjecaja na okoliš. Određuju se zahvati koji su u nadležnosti Ministarstva te nadležnog upravnog tijela u županiji odnosno u Gradu Zagrebu.

Ocjena o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš temelji se na pojedinačnim ispitivanjima i/ili kriterijima propisanim Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš.

Okolišna dozvola se izdaje nakon izdavanja rješenja o prihvatljivosti zahvata na okoliš, a istom se utvrđuju se mjere zaštite tla, zraka, voda, mora, te ako to lokacija postrojenja uvjetuje, ostalih sastavnica okoliša, u okviru propisanih najboljih raspoloživih tehnika. Sve navedene mjere moraju proizlaziti iz karakteristika tehnoloških procesa opisanih u zahtjevu za izdavanje okolišne dozvole.

Postupci procjene utjecaja zahvata na okoliš vođeni na županijskoj razini, za koje je Rješenjima utvrđeno da je namjeravani zahvat prihvatljiv za okoliš uz primjenu zakonom propisanih i rješenjem utvrđenih mjera zaštite okoliša i provedbe programa praćenja stanja okoliša:

- Namjeravani zahvat: Regulacija vodotoka Bijela od km 25+573,31 do 28+316,53;
Nositelj zahvata: Hrvatske vode, VGO za vodno područje sliva Save, Ulica grada Vukovara 220, Zagreb;
Rješenje (Klasa: UP/I-351-03/09-01/1; Ur. Broj: 2103/1-09-12-77) od 8.11.2012.

Postupci procjene utjecaja zahvata na okoliš vođeni od nadležnog ministarstva, za koje je Rješenjima utvrđeno da je namjeravani zahvat prihvatljiv za okoliš uz primjenu zakonom propisanih i rješenjem utvrđenih mjera zaštite okoliša i provedbe programa praćenja stanja okoliša:

- Namjeravani zahvat: istočna obilaznica grada Bjelovara;
Nositelj zahvata: Hrvatske ceste d.o.o. Zagreb, Voćinina 3;
Rješenje (Klasa: UP/I-351-03/08-02/76; Ur. Broj: 531-14-1-08-09-3) od 2. rujna 2009.
- Namjeravani zahvat: eksploatacija tehničko-građevinskog kamena maksimalnog kapaciteta 220 000 m³/god. na eksploatacijskom polju „Batinjska rijeka” površine 20,99 ha, Općina Đulovac;
Nositelj zahvata: INTER-PROMET d.o.o. iz Sirača;
Rješenje (Klasa: UP/I-351-03/10-02/37; Ur. Broj: 531-14-1-1-15-10-13) od 28. rujna 2010.
- Namjeravani zahvat: eksploatacija ciglarske gline na eksploatacijskom polju „Garešnica”, Grad Garešnica;
Nositelj zahvata: Finag d.d., Petra Svačića bb, 43 280 Garešnica;
Rješenje (Klasa: UP/I-351-03/09-02/96; Ur. Broj: 531-14-1-1-15-11-15) od 16. svibnja 2011.

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
5. Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja

- Namjeravani zahvat: godišnja eksploatacija od 71 000 m³ tehničko-građevinskog kamena na eksploatacijskom polju „Čelina“ površine 39,84 ha, Općina Sirač;
Nositelj zahvata: Kamen Sirač d.d. iz Sirača;
Rješenje (Klasa: UP/I-351-03/11-02/50; Ur. Broj: 531-14-1-1-15-11-16) od 21. prosinca 2011.
- Namjeravani zahvat: izgradnja akumulacije Martinac Trojstveni, Općina Veliko Trojstvo;
Nositelj zahvata: Hrvatske vode, Ulica grada Vukovara 220, Zagreb;
Rješenje (Klasa: UP/I-351-03/11-02/44; Ur. Broj: 517-06-2-1-2-12-22) od 11. rujna 2012.
- Namjeravani zahvat: eksploatacija geotermalna vode iz proizvodne bušotine VC-1A i utisne bušotine VC-1 na eksploatacijskom polju „Velika Ciglena“, Bjelovarsko-bilogorska županija;
Nositelj zahvata: GEON d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, Visoka 6;
Rješenje (Klasa: UP/I-351-03/12-02/50; Ur. Broj: 517-06-2-1-2-12-20) od 18. rujna 2012.
- Namjeravani zahvat: rudarski objekti, eksploatacija nafte i plina na eksploatacijskom polju ugljikovodika „Mosti“;
Nositelj zahvata: Ina d.d. iz Zagreba;
Rješenje (Klasa: UP/I-351-03/12-02/48; Ur. Broj: 517-06-2-1-1-13-15) od 24. siječnja 2013.
- Namjeravani zahvat: brza cesta granica Republike Mađarske – Virovitica – Okučani – granica Bosne i Hercegovine, dionica: Daruvar - Lipik;
Nositelj zahvata: Hrvatske ceste d.o.o. iz Zagreba;
Rješenje (Klasa: UP/I-351-03/10-02/15; Ur. Broj: 517-06-2-1-2-13-22) od 3. svibnja 2013.
- Namjeravani zahvat: izgradnja i korištenje rudarskih objekata, eksploatacija nafte i plina i plinskog kondenzata na eksploatacijskim poljima „Bilogora“, „Bačkovica“, „Cabuna“, „Letičani“, „Galovac-Pavljan“ i „Šandrovac“;
Nositelj zahvata: Ina d.d. SD istraživanje i proizvodnja nafte i plina iz Zagreba;
Rješenje (Klasa: UP/I-351-03/13-02/25; Ur. Broj: 517-06-2-1-2-13-13) od 16. rujna 2013.
- Namjeravani zahvat: sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kapaciteta 25 300 ES agromelioracije Daruvar;
Nositelj zahvata: Darkom d.o.o. iz Daruvara, Kozarčeva 19;
Rješenje (Klasa: UP/I-351-03/12-02/202; Ur. Broj: 517-06-2-1-1-13-12) od 24. prosinca 2013.

Postupci procjene utjecaja zahvata na okoliš vođeni od nadležnog ministarstva, za koje je Rješenjima utvrđeno da nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš:

- Namjeravani zahvat: izgradnja silosa, sušare i mješaone poljoprivrednih proizvoda (žitarica) u k.o. Berek, Berek;
Nositelj zahvata: Sedlič d.o.o. sa sjedištem u Bereku, Berek 171;
Rješenje (Klasa: UP/I-351-03/10-08/70; Ur. Broj: 531-14-1-1-06-11-7) od 17. siječnja 2011. godine.
- Namjeravani zahvat: rekonstrukcija, dogradnja i opremanje postrojenja za obradu otpadnih voda i rashladnog sustava na lokaciji Daruvar;
Nositelj zahvata: Irida d.o.o. sa sjedištem u Daruvaru, Petra Zrinskog 34;
Rješenje (Klasa: UP/I-351-03/11-08/78; Ur. Broj: 531-14-1-1-06-11-3) od 22. kolovoza 2011.

Postupak procjene utjecaja zahvata na okoliš vođen od nadležnog ministarstva, za koje je Rješenjem utvrđen objedinjeni uvjet zaštite okoliša:

- Namjeravani zahvat: postrojenje farma „Gala“ d.o.o. za proizvodnju konzumnih jaja na lokaciji Marka Marulića 14, Bjelovar, operatera Gala d.o.o.;
Rješenje (Klasa: UP/I-351-03/11-02/99; Ur. Broj: 517-06-2-2-1-12-15) od 24. svibnja 2012.

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
6. Obvezni prostorni pokazatelji

6. OBVEZNI PROSTORNI POKAZATELJI

Tabela:

6.0. - 1 - t

Pokazatelji odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda u BBŽ

	Osnovna tematska cjelina	Skupina pokazatelja	Pokazatelj	Način prikaza	Izvor podataka
1. OPĆI POKAZATELJI RAZVOJNIH KRETANJA					
1.1	DEMOGRAFSKA STRUKTURA	A. Razmještaj i struktura stanovništva	1. Broj stanovnika 2. Indeks kretanja broja stanovnika 3. Prirodni prirast stanovništva	119.764 89,99 -564	DZS
		B. Razmještaj i struktura domaćinstava	1. Broj domaćinstava 2. Indeks rasta broja domaćinstava 3. Prosječna veličina domaćinstva	41.128 92,90 2,88	DZS
1.2	SOCIJALNO-GOSPODARSKA STRUKTURA	Ekonomski razvoj	1. Indeks razvijenosti 2. Stupanj razvijenosti	35,17% I. skupina	MRREI
2. STRUKTURA NASELJA I PODRUČJA ZA RAZVOJ IZVAN NASELJA					
2.1	OBILJEŽJA SUSTAVA NASELJA	Razmještaj, gustoća naselja i naseljenosti	1. Broj naselja 2. Gustoća naselja 3. Gustoća naseljenosti	323 122,39 n/1000 km ² 45 st/km ²	DZS DGU
2.2	KORIŠTENJE ZEMLJIŠTA U NASELJIMA	A. Površina naselja	1. Površina naselja	263914 ha	PPUG/O DZS DGU
		B. Građevinska područja (GP)	1. Površina GP naselja – ukupno planirana 2. Udio GP u odnosu na ukupnu površinu JLS 3. Udio izgrađenog GP u odnosu na ukupnu površinu JLS 4. Udio neizgrađenog GP u odnosu na ukupno GP 5. Broj stanovnika /ukupna površina GP 6. Broj stanovnika /izgrađena površina GP	16.679,69 ha 6,32% 5,41% 14,34% 7,18 st/ha 8,38 st/ha	PPŽ, PPUG/O GUP, UPU, DPU
2.3	IZDOJENA GRAĐEVINSKA PODRUČJA (IZVAN NASELJA)	Izdvojena građevinska područja (IGP)	1. Površina izdvojenog građevinskog područja izvan naselja – ukupno planirana 2. Površina i udio površine IGP pojedine namjene u	981,24 ha	PPŽ, PPUG/O GUP, UPU, DPU

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
6. Obvezni prostorni pokazatelji

			2.a	odnosu na ukupnu površinu IGP : Ugostiteljsko-turistička namjena	73,9 ha, 7,5%	
			2.b	Gospodarska namjena – ukupna (proizvodna, poslovna, infrastrukturna, OIE i dr.)	747,8 ha, 76%	
			2.c	Sport i rekreacija	52,6 ha, 5,3%	
			2.d	Područja posebne namjene	0 ha, 0%	
			2.e	Površina groblja	80,4 ha, 8,2%	
			3.	Ukupni planirani smještajni kapacitet u TRP	broj postelja	MINT
3.	POSTOJEĆA INFRASTRUKTURNA OPREMLJENOST					
3.1	PROMETNA INFRASTRUKTURA	A. Cestovni promet	1.	Duljina cesta po vrstama: -Autoceste -Državne ceste -Županijske ceste -Lokalne ceste -Ceste u velikim gradovima	km 0 254,57 543,32 533,89 131,01	HAC, HC, ŽUC
			2.	Udio pojedinih vrsta cesta: -Autoceste -Državne ceste -Županijske ceste -Lokalne ceste -Ceste u velikim gradovima	% 0 17,4 37,14 36,50 8,96	
			3.	Cestovna gustoća (dužina cesta / površina područja): -Autoceste -Državne ceste -Županijske ceste -Lokalne ceste -Ceste u velikim gradovima	km/km ² 0 0,1 0,21 0,21 0,05	
		B. Željeznički promet	1.	Duljina pruge prema vrsti: -Jednokolosječne	km 72,4	HŽ
			2.	Udio pojedinih vrsta željezničkih pruga: -Jednokolosječne	% 100	
			3.	Gustoća željezničkih pruga (dužina / površina područja): -Jednokolosječne	km/km ² 0,27	
		C. Zračni promet	1.	Broj letjelišta	broj 6	PPUO/G
			2.	Površina letjelišta	ha	

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
6. Obvezni prostorni pokazatelji

					0,66	
		D. Pomorski promet	1. Broj luka prema vrsti 2. Površina kopnenog dijela luke 3. Luke nautičkog turizma prema broju vezova	- - -		MPPI
		E. Riječni promet	1. Broj riječnih luka prema veličini i rijeci 2. Klasa i duljina plovnih putova	- -		MPPI
		F. Elektroničke komunikacije	1. Broj postojećih baznih stanica na 100 stanovnika	0,07/100 st.		HAKOM
3.2	ENERGETSKA INFRASTRUKTURA	A. Opskrba električnom energijom	1. Duljina elektroopkrbnih – vodova prema vrsti: -visokonaponski -srednjenaponski -niskonaponski 2. Udio elektroopkrbnih vodova prema vrsti: -visokonaponski -srednjenaponski -niskonaponski	km 115,8 1434,0 2010,8 % 3,3 40,3 56,4		HEP
		B. Opskrba plinom	1. Duljina plinovoda po vrstama: -magistralni -lokalni 2. Udio prema vrsti plinovoda -magistralni -lokalni	Km 191,64 809,56 % 19,0 80,6		PLINACRO lok.distr.
		C. Opskrba naftom	1. Duljina naftovoda	283,2 km		JANAF, INA
3.3	OPSKRBA VODOM I ODVODNJA OTPADNIH VODA	A. Opskrba pitkom i tehnološkom vodom	1. Duljina javne vodoopkrbne mreže: -magistralni -lokalni 2. Potrošnja pitke vode	km 178,0 -		HRV. VODE lok.distr. PPŽ PPUO/G
		B. Pročišćavanje otpadnih voda	1. Duljina kanalizacijske mreže 2. Uređaji za pročišćavanje otpadnih voda – broj i kapacitet	- -		HRV. VODE, lok.distr.
3.4	GOSPODARENJE OTPADOM	Odlagališta otpada	1. Broj i površina odlagališta prema vrsti -aktivna -zatvorena 2. Sanacija neuređenih odlagališta (broj, površina)	5 6 5		AZO JLS

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
6. Obvezni prostorni pokazatelji

4. KORIŠTENJE I ZAŠTITA ZNAČAJNIH PROSTORA						
4.1	KORIŠTENJE PRIRODNIH RESURSA	A. Poljoprivreda	1.	Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta	152 290 ha	PPŽ, PPUG/O GUP, UPU, DPU
			2.	Udio poljoprivrednog zemljišta	56 %	
			3.	Površina poljoprivrednog zemljišta po stanovniku	1,27 ha/st	
		B. Šumarstvo	1.	Ukupna površina šumskog zemljišta	97 013 ha	
			2.	Udio šumskog zemljišta	37 %	
		3.	Površina šumskog zemljišta po st.	0,81 ha/st		
	C. Vode	1.	Površine površinskih voda prema vrsti (jezero, ribnjak, umjetni bazeni, more ...)	10 543 ha		
		2.	Udio površina površinskih voda u odnosu na površinu JLS/županije/države	3,99 %		
		3.	Dužina vodotoka	km		
	D. Morska obala	1.	Morska obala – dužina obalne crte	km		
	E. Mineralne sirovine	1.	Broj i površina eksploatacijskih polja po vrstama mineralnih sirovina	broj, ha		
4.2	ZAŠTIĆENE PRIRODNE VRIJEDNOSTI	Zaštićena područja prirode	1.	Broj i površina zaštićenih objekata prirodnih vrijednosti prema vrsti	2 kom, 6 911 ha	MZOIP
			2.	Broj ekološki značajnih područja i površina ekološke mreže (NATURA 2000)	18 kom, 72 318 ha	
4.3	KULTURNA DOBARA	Struktura registriranih kulturnih dobara	1.	Broj zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara	broj	MK
			2.	Broj ili udio obnovljenih kulturnih dobara	broj, %	
			3.	Broj ili udio ugroženih kulturnih dobara	broj, %	
4.4	PODRUČJA POSEBNIH KARAKTERISTIK A*	Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća		* opisati u tekstualnom dijelu Izvješća		

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU
6. Obvezni prostorni pokazatelji

5. DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA						
5.1	POKRIVENOST PROSTORNIM PLANOVIMA	Pokrivenost PP prema razini planova i izvješća	1.	Broj donesenih PP	23	ZPUBBŽ
.			2.	Broj donesenih izmjena i dopuna PP	23	
			3.	Broj PP u izradi	7	
5.2	PROVEDBA PROSTORNIH PLANOVA		1.	Broj izdanih pojedinačnih akata prostornog uređenja po vrstama	broj	UO za prostorno uređenje
5.3	INSPEKCIJSKI NADZOR		1.	Nadzor urbanističke inspekcije (broj rješenja)	0	MGIPU
.			2.	Nadzor građevinske inspekcije (broj rješenja)	1012	

Izvor podataka:

Nadležna komunalna poduzeća i tijela, te dokumentacija ZPU BBŽ

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.

III. ANALIZA IZRADE I PROVEDBE DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA

III

ANALIZA IZRADE I PROVEDBE DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
III. ANALIZA IZRADA I PROVEDBE DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA
1. Izrada dokumenata prostornog uređenja

1. IZRADA DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA

Prostorno uređenje temelji se na sveobuhvatnoj prirodi prostornog planiranja u odnosu na planiranje pojedinih gospodarskih područja, na uvažavanju opće prihvaćenih načela zaštite prostora, znanstvenih i stručnih spoznaja i najbolje prakse, te na poštivanju međunarodnih smjernica i dokumenata u području prostornog uređenja.

Dokumenti prostornog uređenja s obzirom na namjenu jesu strateški i provedbeni, a s obzirom na razinu donošenja dijele se na:

- dokumente prostornog uređenja državne razine, a to su Strategija prostornog razvoja RH, Državni plan prostornog razvoja, prostorni plan nacionalnog parka, prostorni plan parka prirode i drugi prostorni planovi područja posebnih obilježja čija je obveza donošenja propisana Državnim planom, te urbanistički plan uređenja izdvojenog građevinskog područja izvan naselja za gospodarsku i/ili javnu namjenu državnog značaja,
- dokumente prostornog uređenja područne (regionalne) razine, a to su Prostorni plan županije, odnosno Grada Zagreba i urbanistički plan uređenja izdvojenog građevinskog područja izvan naselja za gospodarsku i/ili javnu namjenu županijskog značaja,
- dokumente prostornog uređenja lokalne razine, a to su Prostorni plan uređenja grada, odnosno općine, generalni urbanistički plan i urbanistički plan uređenja.

Sukladno odredbama Zakona o prostornom uređenju učinkovitost prostornog uređenja Države osiguravaju Hrvatski sabor i Vlada Republike Hrvatske, te predstavnička i izvršna tijela jedinica lokalne i područne samouprave, donošenjem dokumenata prostornog uređenja i drugih dokumenata određenih Zakonom.

1.1. DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA - DRŽAVNE RAZINE

Dokumenti prostornog uređenja državne razine po „novom“ Zakonu o prostornom uređenju (N.N. broj 153/13) nisu doneseni, a sukladno Zakonu o prostornom uređenju (N.N. broj 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04) i Zakonu o prostornom uređenju i gradnji (N.N. broj 76/07, 38/09, 55/11, 90/11 i 50/12) temeljni dokumenti gospodarenja prostorom, prostornog razvoja i planiranja na razini Države su:

- Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (srpanj 1997. god., Izmjene i dopune N.N. broj 76/13),
- Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (N.N. broj 50/99 i 76/13).

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske izrađeni su za cjeloviti prostor RH, a time obuhvaćaju i cjelokupni prostor Bjelovarsko-bilogorske županije. Izvornici navedenih dokumenata izrađeni su 1997. godine, odnosno 1999. godine, a 2013. godine izrađena je izmjena i dopuna istih na način da se u Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske (navodimo samo izmjene i dopune koje se odnose poimence na područja u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji):

- u točki 3.1.1. Cestovni promet, između ostalog, prioriteta do 2015. (2020.) godine su: brza cesta Vrbovec – Bjelovar – Novigrad Podravski,
- u točki 3.1.2. Željeznički promet, između ostalog, prioriteta do 2015. (2020.) godine su: izgradnja nove jednokolosiječne željezničke pruge Sveti Ivan Žabno – Gradec (željeznička pruga Gradec – Sveti Ivan Žabno – Bjelovar),
- u točki 3.2.1. Proizvodni energetski sustavi: odrediti potencijalne lokacije za podzemno skladištenje plina temeljem obavljenih istražnih radova i izrađenih projekata (između ostalog Grubišno Polje). „S gledišta prostornog uređenja i osiguranja uvjeta u prostoru, smjernice za uspostavu sustava kao vjetroelektrana, sunčanih energana, malih hidroelektrana i drugih energana manjih snaga za lokalne potrebe treba ugraditi u županijske prostorne planove uz uvažavanje očuvanja prostora i krajolika te osiguranja potrebnog biološkog minimuma vode i protoka za druge svrhe.“

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
III. ANALIZA IZRADA I PROVEDBE DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA
1. Izrada dokumenata prostornog uređenja

- u točki 6.3. Mjere i prioriteti za ostvarivanje ciljeva prostornog uređenja: „Lokacije za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina, centara za gospodarenje otpadom i drugih građevina od važnosti za Republiku Hrvatsku određenih posebnim propisom, zadržati iz strateških prostornih planova užih područja.“

Sve smjernice Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske ugrađene su u Prostorni plan Bjelovarsko-bilogorske županije.

Zakonom o prostornom uređenju utvrđena je obveza donošenja Državnog plana prostornog razvoja u roku dvije godine od njegova stupanja na snagu (01. siječnja 2016. godine).

1.2 DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA - ŽUPANIJSKE RAZINE

Prostorni plan Bjelovarsko-bilogorske županije temeljni je dokument prostornog uređenja regionalne razine, koji razrađuje načela prostornog uređenja i utvrđuje ciljeve prostornog razvoja, te organizaciju, zaštitu, korištenje i namjenu cjelokupnog županijskog prostora. Sadržajno, ovaj Plan pokriva široku lepezu informacija i podataka kroz analizu položaja, značajki i posebnosti županijskog prostora u odnosu na prostor i sustave Države, određuje relevantna polazišta u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu Županije, sustav središnjih naselja regionalnog značenja, sustav razvojne regionalne infrastrukture, daje osnove za uređenje i zaštitu prostora, prostorna mjerila i smjernice za gospodarski razvoj, te očuvanje i unapređenje prirodnih, kulturno-povijesnih i krajobraznih vrijednosti, te mjere za unapređenje i zaštitu okoliša kao i druge elemente od važnosti za Županiju.

Prostorni plan Županije je (po „starom“ Zakonu o prostornom uređenju i gradnji) prvi i temeljni prostorni plan na ljestvici dokumenata prostornog uređenja, te kao takav prenosi odredbe Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske na planski jezik i prostorno ograničava i konkretizira opće i posebne postavke, pa zbog toga predstavlja plan užeg područja i podliježe usklađenju sa dokumentima šireg područja (Države).

Isto tako on je i prostorni plan šireg područja koji se istovremeno sastoji od više užih područja (gradova i općina) što znači da mora skrbiti o zajedničkim elementima te cjeline i stvoriti uvjete za planiranje na razini gradova i općina, to jest ima usmjeravajuću, kontrolnu i usklađujuću funkciju (što je posebno važno obzirom na izuzetno male veličine nekih općina i eventualne parcijalne interese istih).

Prostorni plan Bjelovarsko-bilogorske županije donesen je na sjednici Županijske skupštine održanoj 03. travnja 2001. godine. Prve i druge Izmjene i dopune Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije donesene su 2004. godine, a treće Izmjene i dopune Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije donesene su 2009. godine.

U 2012.-oj godini započeta je izrada četvrtih Izmjena i dopuna Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije, objavom Odluke o izradi 14. ožujka 2012. godine. Izradi IV. id PP BBŽ pristupilo se zbog usklađivanja i prilagođavanja pojedinih rješenja Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije (u daljnjem tekstu „Plana“) važećim zakonskim okvirima, te otklanjanja uočenih nedostataka, a kako bi se omogućila zaštita i uređenje prostora sukladni planiranom razvoju Bjelovarsko-bilogorske županije. IV. id PP BBŽ treba prvenstveno:

- uskladiti Plan sa „novim“ odredbama Zakona o prostornom uređenju i gradnji,
- uskladiti Plan sa drugim „novim“ zakonima i propisima,
- uskladiti Plan sa „novim“ stručnim podlogama i sektorskim dokumentima,
- preispitati i po potrebi revidirati postojeća rješenja;
 - gospodarenja otpadom,
 - istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina,
 - iskorištavanja termalnih voda,
 - navodnjavanja i melioracija,
 - odvodnje otpadnih voda,...
- preispitati i po potrebi revidirati postojeću podjelu zahvata u prostoru na županijski i lokalni značaj, a posebice;

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
III. ANALIZA IZRADE I PROVEDBE DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA
1. Izrada dokumenata prostornog uređenja

- elektroenergetskih građevina/obnovljivih izvora energije (bioplinskih elektrana, solarnih elektrana, vjetroelektrana,...),
- zahvata izvan građevinskih područja (sportsko-rekreacijskih kompleksa i građevina, akumulacija, uzgajališta,...),
- za pojedine zahvate u prostoru županijskog značaja ubrzati realizaciju omogućavanjem direktne provedbe Plana,
- preispitati i po potrebi revidirati odredbe, smjernice i kriterije za planiranje pojedinih zahvata u prostoru lokalnog značaja,
- temeljem pojedinačnih zahtjeva izmijeniti pojedina planska rješenja planirane:
 - autoceste,
 - produktovoda,
 - dalekovoda,...

Tijekom postupka izrade i donošenja IV. id PP BBŽ trebat će provesti postupak strateške procjene utjecaja plana na okoliš i ocjene utjecaja plana na ekološku mrežu.

Na svojoj 4. sjednici održanoj 20. prosinca 2013. godine Županijska skupština Bjelovarsko-bilogorske županije donijela je odluku o izradi I. ciljanih id PP BBŽ, a koje će se izraditi zbog:

- izmjene odredbi, smjernica i kriterija za planiranje i planiranja elektroenergetskih i njima srodnih građevina na području Bjelovarsko-bilogorske županije.

Tijekom postupka izrade i donošenja I. ciljanih id PP BBŽ trebat će provesti postupak ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja plana na okoliš i ocjene utjecaja plana na ekološku mrežu.

1.3. DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA - JLS (GRADOVA I OPĆINA)

1.3.1. Prostorni planovi uređenja općine ili grada

Do danas su sve 23 jedinice lokalne samouprave na području Bjelovarsko-bilogorske županije donijele Prostorne planove uređenja Grada/Općine, dakle ispunile su zakonsku obvezu. Posljednjih je godina zabilježena izrada izmjena i dopuna tih planova, odnosno njihova prilagodba novijim prostornim zahtjevima i novo donesenim propisima. U nastavku se daje pregledan prikaz svih prostornih planova uređenja gradova/općina, kao i njihovih izmjena i dopuna, te izmjene i dopune koje su u postupku izrade na području Bjelovarsko-bilogorske županije.

Tabela:

1.3. - 1 - t

Prostorni planovi uređenje gradova u BBŽ

R.b.	GRADOVI	VAŽEĆI PLANOVI (PPUG)				PLANOVI U POSTUPKU IZRADE
		IZVORNIK	I. i.d.	II. i.d.	III. i.d.	
1	Bjelovar	SGGB 11/03	SGGB 01/09	SGGB 08/13		
2	Čazma	SGGČ 28/03	SGGČ 19/06	SGGČ 30/11	SGGČ 18/12	IV. i.d.
3	Daruvar	SGGD 08/04	SGGD 07/10	SGGD 05/12		
4	Garešnica	SGGG 07/03	SGGG 02/11			II. i.d.
5	Grubišno Polje	SGGGP 14/05	SGGGP 05/11			

Izvor podataka:

Dokumentacija ZPU BBŽ

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske ųupanije 2009. - 2013.
III. ANALIZA IZRADE I PROVEDBE DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA
1. Izrada dokumenata prostornog uređenja

Tabela:
1.3. - 2 - t

Prostorni planovi uređenja općina u BBų

R.b.	OPĆINE	VAųEĆI PLANOVI (PPUO)				PLANOVI U POSTUPKU IZRADE
		IZVORNIK	I. i.d.	II. i.d.	III. i.d.	
1	Berek	SGOB 03/06				I. i.d.
2	Deųanovac	SGOD 10/06	SGOD 03/11			
3	Đulovac	SGOĐ 05/04	SGOĐ 03/09	SGOĐ 01/12	SGOĐ 06/13	
4	Hercegovac	SGOH 01/04				I. i.d.
5	Ivanska	ųup. gl. 10/05	SGOI 02/08	SGOI 03/11		
6	Kapela	ųup. gl. 09/06				I. i.d.
7	Končanica	SGOKo 05/06	SGOKo 03/12			
8	Nova Raća	ųup. gl. 01/05				I. i.d.
9	Rovišće	ųup. gl. 24/06	ųup. gl. 06/12			
10	Severin	ųup. gl. 02/05	SGOSe 05/12			
11	Sirać	ųup. gl. 10/06				I. i.d.
12	Šandrovac	SGOŠa 23/05	SGOŠa 05/13			
13	Štefanje	SGOŠt 05/06				
14	Velika Pisanica	ųup. gl. 02/03	ųup. gl. 12/06	SGOVP 06/13		
15	Velika Trnovitica	SGOVT 02/06				
16	Veliki Grđevac	SGOVG 03/05				I. i.d.
17	Veliko Trojstvo	ųup. gl. 09/04	SGOVTr 03/11	SGOVTr 06/13		
18	Zrinski Topolovac	ųup. gl. 10/07				

Izvor podataka:

Dokumentacija ZPU BBų

1.3.2. Ostali dokumenti prostornog uređenja u nadležnosti gradova i općina

U proteklom razdoblju dva su zakona definirala strukturu vaųećih prostornih planova. Prema Zakonu o prostornom uređenju (N.N. br. 30/94, 68/98, 35/99, 61/00, 32/02 i 100/04) ova razina prostornih planova obuhvaćala je:

- generalni urbanistički plan (GUP),
- urbanistički plan uređenja (UPU),
- detaljni plan uređenja (DPU),
- provedbeni urbanistički plan (PUP) preuzet čl. 57. Zakona o prostornom uređenju (N.N. br. 30/94, 68/98, 35/99, 61/00 i 32/02).

Prema Zakonu o prostornom uređenju i gradnji (N.N. br. 76/07, 38/09, 55/11, 90/11 i 50/12) provedbeni dokumenti prostornog uređenja koji se donose na lokalnoj razini su:

- urbanistički plan uređenja (UPU),
- detaljni plan uređenja (DPU),
- provedbeni urbanistički plan (PUP) preuzet čl. 325. Zakona o prostornom uređenju i gradnji (N.N. br. 76/07, 38/09, 55/11, 90/11 i 50/12).

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
III. ANALIZA IZRADE I PROVEDBE DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA
1. Izrada dokumenata prostornog uređenja

Generalni urbanistički plan (GUP) donosio se, temeljem Zakona o prostornom uređenju (N.N. br. 30/94, 68/98, 35/99, 61/00, 32/02 i 100/04), sukladno Pravilniku o sadržaju, mjerilima kartografskog prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova za naselja u kojima je sjedište županija, Grad Zagreb, te druga naselja koja imaju više od 15.000 stanovnika. Zakon o prostornom uređenju i gradnji iz 2007. godine briše obvezu izrade Generalnog urbanističkog plana i ostavlja ih na snazi najdulje deset godina od dana stupanja na snagu Zakona, tj. do 1. listopada 2017. godine. Obzirom da su se u praksi Generalni urbanistički planovi pokazali kao potrebna razina prostornog plana između planskih određenja PPUG-a i Urbanističkog plana uređenja, Ministarstvo ga je „novim“ Zakonom ponovno uvelo u zakonsku regulativu.

Tabela:**1.3. - 3 - t****Generalni urbanistički planovi u BBŽ**

R.b.	GRADOVI	VAŽEĆI PLANOVI (GUP)				PLANOVI U POSTUPKU IZRADE
		IZVORNIK	I. i.d.	II. i.d.	III. i.d.	
1	Bjelovar	SGGB 07/04	SGGB 03/09	SGGB 06/12		
2	Daruvar	SGGD 08/04	SGGD 05/12			

*Izvor podataka:**Dokumentacija ZPU BBŽ***Tabela:****1.3. - 4 - t****Urbanistički planovi uređenja i detaljni urbanistički planovi u BBŽ**

R.b.	GRAD / OPĆINA	VAŽEĆI PLANOVI (UPU)	R.b.	GRAD / OPĆINA	VAŽEĆI PLANOVI (DPU)
1	Bjelovar	21	1	Bjelovar	7
2	Čazma	2	2	Čazma	
3	Daruvar	1		Daruvar	3
4	Garešnica	1			
5	Grubišno Polje	4			
6	Severin	1			
7	Sirač	2			
8	Štefanje	1			
9	Veliki Grđevac	1			

*Izvor podataka:**Dokumentacija ZPU BBŽ*

U tijeku je postupak izrade izmjena i dopuna više urbanističkih planova uređenja na području Grada Bjelovara.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
III. ANALIZA IZRADE I PROVEDBE DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA
1. Izrada dokumenata prostornog uređenja

1.4. DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA U POSTUPKU IZRADE I DONOŠENJA

Kao što je iz prethodnog poglavlja vidljivo u tijeku je izrada i donošenje cijelog niza prostornih planova, od PP BBŽ, preko šest PPUO/G, pa do više UPU-a.

Prema odredbama „novog“ Zakona o prostornom uređenju, postupci izrade i donošenja dokumenata prostornog uređenja (i njihovih izmjena i dopuna) započeti po odredbama Zakona o prostornom uređenju i gradnji do stupanja na snagu „novog“ Zakona o prostornom uređenju (01. siječnja 2014. godine), dovršit će se po odredbama istoga, i propisa donesenih na temelju istoga. Ukoliko se do 01. siječnja 2016. godine ne objavi javna rasprava, odluka o izradi prestaje važiti, a izrada i donošenje se obustavlja.

1.5. INFORMACIJSKI SUSTAV PROSTORNOG UREĐENJA

Donošenjem Zakona o prostornom uređenju i gradnji (Narodne novine, broj 76/2007, 38/2009, 55/2011, 90/2011 i 50/2012), prvi puta se u zakonodavnom okviru definira Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU), njegov sadržaj i način uspostave, vođenja i održavanja, koje su obveze dostave podataka i informacija te pristup javnosti tom sustavu.

Informacijski sustav prostornog uređenja uspostavlja se za potrebe izrade, donošenja, provedbe i nadzora prostornih planova, trajnog praćenja stanja u prostoru i području prostornog uređenja sa svrhom cjelovitog upravljanja zaštitom prostora, te radi izrade izvješća o stanju u prostoru.

Informacijski sustav sadrži osobito podatke i informacije o:

- postojećem stanju i korištenju prostora, uključujući i podatke o nekretninama i vlasništvu,
- prostornim planovima i prostornim planovima čija je izrada i donošenje u tijeku,
- namjeni prostora/površina i drugim uvjetima korištenja i zaštite prostora određenih i propisanih prostornim planovima i posebnim propisima,
- upravnim i drugim aktima nadležnih tijela koji se izdaju i koji su izdani u svrhu provedbe prostornih planova, građenja, uporabe i uklanjanja građevina i
- sektorskim strategijama, planovima, studijama i drugim dokumentima propisanim posebnim zakonima značajnim za prostorno uređenje.

MGiPU u suradnji sa Državnim zavodom za prostorni razvoj i zavodima za prostorno uređenje županije, odnosno Grada Zagreba, uspostavlja i razvija ISPU. Informacijski sustav vodi i njime upravlja Zavod, zavod za prostorno uređenje županije, odnosno Grada Zagreba i zavod velikog grada ako je osnovan, svaki u okviru svojih ovlasti. Osim što je ISPU namijenjen stručnim službama, on je javan i jednim svojim dijelom dostupan najširoj javnosti.

Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko - bilogorske županije je prema svemu navedenom postao sudionik ISPU-a za područje Bjelovarsko - bilogorske županije, te je u okviru svojih ovlasti već niz godina prikupljao podatke i stvorio bazu prostornih podataka, koju sada redovito obnavlja, ali i još uvijek nadopunjuje novim podacima.

Podatke djelatnici Zavoda selektiraju, obrađuju, te pripremaju za objavu na ISPU-u. Tijekom 2013. godine aktivnosti na uspostavi ISPU-a su, na zahtjev MGiPU, bitno intenzivirane, a zbog planirane uspostave sustava e-dozvola. Svi traženi podaci su uspješno obrađeni, te dijelom po ovlaštenim djelatnicima Zavoda uvršteni (metapodaci), odnosno poslani u MGiPU zbog uvrštavanja u ISPU. U tom postupku dijelom su korištene i usluge geoinformatičke tvrtke koja paralelno radi na razvoju i uspostavi GIS portal Bjelovarsko - bilogorske županije, a u kome je Zavod također referentna točka.

GIS portal Bjelovarsko - bilogorske županije upotpuniti će ISPU sustav na državnoj razini, nekim specifičnostima i potrebama koje su bitne, kako stručnim službama tako i javnosti, na područnoj i lokalnoj razini, a u prvoj fazi uspostave sustava e-dozvola istom će pružiti potporu u obliku baze georeferenciranih kartografskih prikaza pogodnih za provođenje postupka urbanističke identifikacije.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
III. ANALIZA IZRADE I PROVEDBE DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA
1. Izrada dokumenata prostornog uređenja

Jedan od većih poslova Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko - bilogorske županije u budućnosti će biti sudjelovanje u uspostavi i održavanju Nacionalne infrastrukture prostornih podataka (NIPP), koja je definirana kao skup mjera, normi, specifikacija i usluga koje imaju za cilj omogućiti učinkovito prikupljanje, vođenje, razmjenu i korištenje geoinformacijskih prostornih podataka u svim segmentima društva.

Sve zajedno ISPU, NIPP i GIS portal Bjelovarsko - bilogorske županije imaju za cilj uspostavu sustava prikupljanja standardiziranih prostornih podataka i time omogućiti njihovu razmjenu na unaprijed dogovoren način, čime bi se ostvarila ažurnost, izbjeglo dupliciranje te osigurala dostupnost svima kojima su potrebni, uključujući svu zainteresiranu javnost.

Zavod će nakon potpune uspostave sustava imati kvalitetan alat u rukama za praćenje i analizu stanja u prostoru, te imati sve relevantne informacije za promišljanje prostornog razvoja i davanja usluga svim korisnicima prostora, što je izvorno osnovna funkcija županijskih zavoda, a na kojoj MGiPU u posljednje vrijeme sve više inzistira.

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
III. ANALIZA IZRADE I PROVEDBE DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA
2. Provedba dokumenata prostornog uređenja

2. PROVEDBA DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA

2.1. PROVEDBA PROSTORNOG PLANA BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Obveza praćenja provedbe Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije i njegovih izmjena i dopuna određena je Zakonom o prostornom uređenju i gradnji.

Prostorni plan Županije provodi se, osim izravno kroz izdavanje odobrenja koja se prema posebnim propisima izdaju na temelju odredbi ovog Plana, još i kroz izradu i donošenje prostornih planova užih područja, odnosno kroz njihovu daljnju provedbu u gradovima i općinama Županije. U proteklom razdoblju svi Gradovi i Općine su donijeli prostorne planove uređenja za svoja područja, pa je sada prostor čitave Županije prekriven planovima „nove generacije“. Gotovo sve Općine i svi Gradovi donijeli su i izmjene i dopune tih planova zbog potreba koje su se pojavile u prostoru, zahtjeva investitora i izmjena odnosnih Zakona. Također, u proteklom razdoblju doneseni su i provedbeni planovi - urbanistički, detaljni i još važeći Generalni urbanistički planovi i njihove izmjene i dopune.

Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije prati provedbu Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije kroz aktivno sudjelovanje u svim fazama izrade i donošenja prostornih planova užih područja čija je izrada i donošenje u nadležnosti gradova i općina, s tim da u izradi svih planova sudjeluje kroz savjetodavno-stručnu suradnju i davanje mišljenja o usklađenosti s Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije, a u dijelu i kao izrađivač Prostornih planova Grada/Općine. Ova je aktivnost započela donošenjem Prostornog plana Županije, a nastavlja se kontinuirano kroz sve godine rada Zavoda za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije.

2.2 NADZOR DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA

Prema Zakonu o prostornom uređenju i gradnji postupanje urbanističke inspekcije uključuje provedbu nadzora nad dokumentima praćenja stanja u prostoru, nad izradom i donošenjem dokumenata prostornog uređenja, nad općim i pojedinačnim aktima prostornog uređenja, uvjetima rada osoba ovlaštenih za izradu dokumenata prostornog uređenja i postupanje u slučajevima kada se provedenim nadzorom utvrde određene nezakonitosti i/ili nepravilnosti. Inspekcijski postupak započinje povodom zahtjeva ili po službenoj dužnosti, a odnosi se najčešće na prostorni plan – doneseni plan ili postupak izrade i donošenja, zatim na lokacijsku dozvolu, rješenje o utvrđivanju građevne čestice, rješenje o zadržavanju objekata u prostoru, te akt o parcelaciji.

Prema podacima Uprave za inspekcijske poslove Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja, za područje Bjelovarsko-bilogorske županije, za razdoblje od 2009. do 2012. godine, u predmetima urbanističke inspekcije nisu donesena rješenja u smislu čl. 292. i 293. Zakona o prostornom uređenju i gradnji, a građevinska inspekcija donijela je ukupno 1012 rješenja propisana odredbama Zakona o prostornom uređenju i gradnji.

2.3. IZDAVANJE AKATA ZA PROVEDBU DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA

Akte za provedbu prostornih planova izdaje upravno tijelo županije i velikog grada nadležno za poslove prostornog uređenja. Na području Bjelovarsko-bilogorske županije za izdavanje akata nadležan je Upravni odjel za graditeljstvo, promet, prostorno uređenje i komunalnu infrastrukturu Bjelovarsko-bilogorske županije sa sjedištem u Bjelovaru i ispostavama u Čazmi, Daruvaru, Garešnici i Grubišnom Polju, te Upravni odjel za komunalne djelatnosti i uređenje prostora Grada Bjelovara u Bjelovaru.

Zakonom o prostornom uređenju i gradnji definirani su slijedeći akti:

- direktni akti provedbe dokumenata prostornog uređenja,
- uvjerenje o izgrađenosti do 15. veljače 1968. godine,
- akti za građenje,
- akti za uporabu.

Izvrješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
III. ANALIZA IZRADE I PROVEDBE DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA
2. Provedba dokumenata prostornog uređenja

Zakon o postupanju i uvjetima gradnje radi poticanja ulaganja je donesen u svrhu ulaganja u području gradnje do 31.12.2013. godine izdavanjem Rješenja za građenje te akata za uporabu i uklanjanje građevina za koje se temeljem Zakona o prostornom uređenju i gradnji izdaje lokacijska dozvola i potvrda glavnog projekta, a ne odnosi se na građevine za koje investitor ne raspolaže dokazom da ima pravo graditi u smislu ovog Zakona, koje se namjeravaju graditi u zaštićenom području, čije je građenje započeto bez odgovarajućeg akta nadležnog tijela.

Tabela:**2.3. - 1 - t****Broj izdanih pojedinačnih akata prostornog uređenja u BBŽ**

NAZIV AKTA	godina				UKUPNO
	2010.	2011.	2012.	2013.	2010. do 2013.
Lokacijska dozvola	91	81	127	95	
Rješenje o uvjetima građenja	82	101	288	217	
Rješenje za građenje	13	4	2	7	
Rješenje o izvedenom stanju	59	43	89	590	
Rješenje o utvrđivanju građevne čestice	26	18	149	125	

*Izvor:**BBŽ i GB***2.4. NEZAKONITA GRADNJA**

Nezakonita gradnja definira se kao gradnja bez ishođene propisane pravno tehničke dokumentacije. Ova pojava obilježava cijeli državni prostor, pa i prostor Bjelovarsko-bilogorske županije u proteklih pedeset i više godina. Pretežito se odnosi na građevine individualnog stanovanja i vlasništva, uglavnom izgradnjom kuća osobnim radom, u više faza i uz nepoštovanje propisa zbog nedostatka financijskih sredstava ili nerazvijene svijesti o potrebi poštivanja propisa, izvođenjem nezakonitih rekonstrukcija radi poboljšanja uvjeta stanovanja ponajprije u izgrađenim dijelovima građevinskih područja.

Zaštita prostora od nezakonite gradnje u domeni je djelovanja građevinske inspekcije u okviru nadležnosti Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja. Za područje Bjelovarsko-bilogorske županije nadležna je Građevinska inspekcija - Područna jedinica u Bjelovaru - Odjel Bjelovarsko-bilogorske županije. Za promatrani period građevinska inspekcija donijela je ukupno 1012 rješenja propisana odredbama Zakona o prostornom uređenju i gradnji.

Jedinice lokalne samouprave u okviru svojih izvornih ovlasti neposredno odlučuju o planiranju i uređenju prostora, te su jedan od najvažnijih sudionika u procesu nastajanja i sprječavanja nelegalne gradnje. Međutim, većina tom problemu pristupa kao fenomenu kojim se treba baviti isključivo na državnoj razini i ne percipiraju potrebu analize uzroka i posljedica na uređenje prostora, te načina sprječavanja nelegalne gradnje na svom području.

Zakonom o prostornom uređenju i gradnji, koji je stupio na snagu 1.10.2007. godine, omogućen je jedan vid legalizacije – izdavanje akata o izvedenom stanju za građevine izgrađene bez odgovarajućih akata kojima se odobrava građenje, uz uvjet da su tako izgrađene građevine u skladu s prostornim planom koji se primjenjuje na području na kojem se nalaze. Primjenom ovog Zakona nije bilo moguće legalizirati značajan broj zgrada, pa je donesen poseban Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama koji je stupio na snagu 10. kolovoza 2011. godine. U 2012. godini donosi se novi Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (N.N. br. 86/12) kojim se prijašnji stavlja van snage.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
III. ANALIZA IZRADE I PROVEDBE DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA
2. Provedba dokumenata prostornog uređenja

Tabela:**2.4. - 1 - t Broj zaprimljenih zahtjeva za ozakonjenje nezakonito izgrađene zgrade u BBŽ**

OZAKONJENJE NEZAKONITO IZGRAĐENE ZGRADE			
R.b.		Broj zaprimljenih zahtjeva	% broja zahtjeva/ukupno zahtjeva BBŽ
1.	BBŽ Upravni odjel Bjelovar	4.946	22
2.	Ispostava Čazma	2.782	13
3.	Ispostava Daruvar	3.391	15
4.	Ispostava Garešnica	3.013	14
5.	Ispostava Grubišno Polje	1.632	7
6.	Grad Bjelovar	6.483	29
	UKUPNO	22.247	100

Izvor:

BBŽ i GB

Tabela:**2.4. - 2 - t Broj zaprimljenih zahtjeva za ozakonjenje nezakonito izgrađene zgrade u RH i BBŽ**

NEZAKONITO IZGRAĐENE ZGRADE BBŽ UNUTAR RH		
Broj zaprimljenih zahtjeva	Broj zaprimljenih zahtjeva	% broja zahtjeva BBŽ/ukupno zahtjeva RH
Republika Hrvatska	Bjelovarsko-bilogorska županija	%
826.887	22.247	2,69

Izvor:

MGIPU, BBŽ i GB

Problem bespravne gradnje ne odnosi se samo na omogućavanje i stvaranje uvjeta za izdavanje rješenja o izvedenom stanju izgrađenih zgrada, već i na potrebu utvrđivanju uvjeta i kriterija za rješavanje problematike koje su u prostoru nastale zbog neprimjereno izgrađenih zgrada bez nužne tehničke i društvene urbanističke infrastrukture. Posljedica dugogodišnje bespravne gradnje je prostor narušenih osnovnih vrijednosti. Prijedlog za rješenje je izrada i donošenje izmjena i dopuna prostornih planova uređenja općina/gradova kojima bi se utvrdila nova ili povećanje postojećih građevinskih područja, ali samo za one prostorne obuhvate koji su temeljem Zakona o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama legalizirani, odnosno izdana rješenja o izvedenom stanju. Također, u tim izmjenama i dopunama trebalo bi utvrditi kriterije sanacije prostora, odnosno definiranja svih uvjeta za uključivanje istog u prostornoplanerski prihvatljive okvire. Eventualno bi trebalo izraditi i provedbene dokumente prostornog uređenja kojima bi se planirali uvjeti i kriteriji urbane obnove.

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
III. ANALIZA IZRADE I PROVEDBE DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA

3. Dokumenti prostornog uređenja u odnosu na strateške i druge dokumente od važnosti za BBŽ

3. DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA U ODNOSU NA DRUGE STRATEŠKE, RAZVOJNE I PROGRAMSKE DOKUMENTE OD VAŽNOSTI ZA BBŽ

Stručne podloge za prostor BBŽ izrađene u proteklom razdoblju

U proteklom razdoblju izrađeni je više strateških, razvojnih i programskih dokumenata od važnosti za Županiju, a koji su navedeni i dijelom citirani u prethodnim poglavljima ovog Izvješća.

Pri izradi većine navedenih dokumenata korišteni su podaci iz važećih dokumenata prostornog uređenja, odnosno dokumenata u izradi. Zavod za prostorno uređenje sudjelovao je u izradi brojnih dokumenata koji su izrađeni za područje Bjelovarsko-bilogorske županije, bilo da su ih izradili sami županijski odjeli ili su odjeli proveli i pratili njihovu izradu. Posebno se to odnosi na Županijsku razvojnu strategiju, zatim na studije iz područja infrastrukture (i studije koje se odnose na gospodarenje otpadom. Također su podaci iz tih dokumenata korišteni pri izradi prostornih planova, odnosno njihovih izmjena i dopuna, o čemu svjedoči popis literature predložen na kraju svakog plana.

Međutim, dio stručnih podloga čija je izrada planirana i Izvješćem o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije i općina/gradova nije izrađen (Krajobrazna osnova Bjelovarsko-bilogorske županije, Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama Bjelovarsko-bilogorske županije,...), te je izrada prostornih planova, odnosno njihovih izmjena i dopuna stoga bila bitno otežana. Upravo zbog toga će za nekoliko planova, nažalost trebati izraditi izmjene i dopune, koje se je vjerojatno moglo izbjeći.

Studije utjecaja na okoliš za zahvate na prostoru BBŽ izrađene u proteklom razdoblju

U proteklom je razdoblju izrađen i značajan broj studija o utjecaju na okoliš na području Bjelovarsko-bilogorske županije navedenih u prethodnim poglavljima (prvenstveno 5.1. Zaštićene prirodne vrijednosti i 5.2. Zaštita i očuvanje okoliša). U postupku same izrade, razmatranja i prihvaćanja većine navedenih studija često su sudjelovali i predstavnici Zavoda za prostorno uređenje, koji su ove dokumente razmatrali najviše u kontekstu planiranih rješenja u dokumentima prostornog uređenja.

Rezultati istih su dijelom uneseni u odnosne prostorne planove, a dio tek čeka na izradu izmjena i dopuna istih (Brza cesta granica Republike Mađarske - Virovitica - Okučani - granica Bosne i Hercegovine, dionica: Daruvar – Lipik,...)

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
III. ANALIZA IZRADE I PROVEDBE DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA
4. Provedba zaključaka, smjernica i kriterija iz prethodnog izvješća o stanju u prostoru

4. PROVEDBA ZAKLJUČAKA, SMJERNICA I KRITERIJA IZ PRETHODNOG IZVJEŠĆA O STANJU U PROSTORU

Izvješće o stanju u prostoru i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru dokumenti su čija je izrada do 2007. godine bila propisana Zakonom o prostornom uređenju (N.N. br. 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04). Donošenjem Zakona o prostornom uređenju i gradnji (N.N. br. 76/07, 38/09, 90/11, 50/12 i 55/12) ukida se obveza izrade Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru i ostaje samo obveza izrade Izvješća o stanju u prostoru, kao četverogodišnjeg dokumenta praćenja stanja u prostoru na državnoj, područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini.

Do donošenja Zakona o prostornom uređenju i gradnji Programom mjera određivala se izrada novih, odnosno izmjene i dopune postojećih dokumenata prostornog uređenja, potreba pribavljanja podataka i stručnih podloga za njihovu izradu, te druge mjere od značaja za izradu i donošenje tih dokumenata, te utvrđuje potrebu uređenja zemljišta, razinu uređenja zemljišta, izvore financiranja uređenja, te rok u kojem je određeno zemljište potrebno urediti za planiranu namjenu. Program mjera donosio se za četverogodišnji period, s mogućnošću izmjene i dopune nakon dvije godine. Ovim se ograničavala mogućnost izrade prostorno-planskih dokumenata, kao i njihovih izmjena i dopuna.

Po Zakonu o prostornom uređenju i gradnji donošenje dokumenata prostornog uređenja, kao i izmjena i dopuna, propisano je Odlukom o izradi prostornog plana i nije više ovisna o važećem Izvješću o stanju u prostoru, a ujedno odgovornost nadležnih službi u slučaju nedonošenja i neobjavlivanja dokumenata praćenja stanja u prostoru nije propisana, pa se zakonski rokovi u većini slučajeva ni ne poštuju.

Za Bjelovarsko-bilogorsku županiju izrađena su i prihvaćena tri Izvješća o stanju u prostoru i Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije, a posljednja za razdoblje od 2003. - 2007., odnosno 2006. - 2009.

4.1. SMJERNICE IZRADE NOVIH DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA

Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije za proteklo razdoblje nije predviđena izrada niti jednog novog prostornog plana županijske razine izuzev istoga (ali u daljnjoj budućnosti).

Kao obveza je utvrđeno preispitivanje potrebe izrade prostornog plana područja posebnih obilježja za pojedina područja planirana za zaštitu temeljem odredbi Zakona o zaštiti prirode, ali iako je u međuvremenu proglašen Regionalni park Moslavačka gora, preispitivanje potrebe izrade nije provedeno, pa tako niti obveza izrade nije utvrđena.

Prostornim planom i Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije nije utvrđena obveza izrade niti jednog plana užeg područja, ali su utvrđene relativno detaljne smjernice i kriteriji, te preporuke za izradu istih (prvenstveno UPU-a središnjih dijelova gradskih i jače urbaniziranih ruralnih naselja - većinom sjedišta općina i gradove, te proizvodnih i poslovnih zona). Za područje Grada Bjelovara preporučeno je samo zadržavanje Generalnog urbanističkog plana, dok je procjena potrebe izrade UPU-a utvrđena samo načelno, te prepuštena Gradu Bjelovaru.

Tijekom proteklog razdoblja izrađena su (na žalost) samo dva UPU-a središnjih dijelova naselja (Grubišno Polje i Sirač), a čemu je uz nedostatak sredstava možda i ponajviše razlog bio nedostatak odgovarajućih topografsko-katastarskih podloga.

Za proizvodno-poslovne zone izrađeno je više UPU-a (Garešnica, Grubišno Polje, Severin, Sirač, Veliki Grđevac), a dio kojih je dijelom i realiziran.

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
III. ANALIZA IZRADE I PROVEDBE DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA
4. Provedba zaključaka, smjernica i kriterija iz prethodnog izvješća o stanju u prostoru

4.2. SMJERNICE IZRADE IZMJENA I DOPUNA DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA U NADLEŽNOSTI ŽUPANIJE

Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije za proteklo razdoblje utvrđena je potreba izrade i donošenja izmjena i dopuna Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije, a zbog više razloga:

- preispitivanja i definiranja konačne varijante obilaznice Bjelovara,
- ucrtavanja konačnih trasa brzih cesta,
- implementacije odredbi Strategije gospodarenja otpadom Republike Hrvatske i Plana gospodarenja otpadom Bjelovarsko-bilogorske županije,
- valoriziranja eventualno novoproglašanih područja zaštićenih temeljem odredbi Zakona o zaštiti prirode (Regionalni park Moslavačka gora, zaštićeni krajobrazi,...), te unošenje izmjena uzrokovanih istima,
- preispitivanja sustava gospodarenja mineralnim sirovinama i usklađivanja planskih rješenja sa rezultatima istoga,
- ažuriranja pojedinih segmenata energetskeg sustava,
- izmjene načina planiranja izgradnje izvan građevinskih područja.

Izradom i donošenjem III. izmjena i dopuna Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije veći dio navedenih problema je razriješen, ali zbog nepostojanja Strategije iskorištavanja mineralnih sirovina (ili drugog ekvivalentnog dokumenta), planiranje istoga je provedeno na nekonzistentan i u konačnici (vjerovatno) neodgovarajući način.

Zbog intervencije tadašnjeg MZOPUIG, u konačnoj fazi donošenja, uvrštene su i izmjene u području elektroničkih komunikacija, a u svrhu usklađivanja s u to vrijeme najnovijom zakonskom i podzakonskom regulativom.

4.3. SMJERNICE, PREPORUKE IZRADE STUDIJA I ANALIZA U NADLEŽNOSTI ŽUPANIJE

Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije za proteklo razdoblje utvrđena je potreba izrade čitavog niza studija i stručnih podloga, potrebnih za izradu dokumenata prostornog uređenja u nadležnosti Županije, pa onda i gradova i općina, odnosno za detaljnije utvrđivanje elemenata pojedinih zahvata u prostoru:

- plana intervencija u zaštiti okoliša Bjelovarsko-bilogorske županije,
- studije zaštite prirodne baštine ili krajobrazne osnove županije,
- studiju zaštite kulturne baštine,
- demografske studije,...

Isto tako, odredbama relativno velikog broja posebnih zakona utvrđena je obveza izrade sektorskih dokumenata za područje Bjelovarsko-bilogorske županije (strategija, planova, studija,...), a koji bi bili i podloga za izradu izmjena i dopuna prostornih planova na svim razinama.

U proteklom razdoblju izrađen je manji dio istih, a koje su detaljnije analizirane u odnosnim poglavljima (prvenstveno 4. Opremljenost prostora infrastrukturom od značaja za BBŽ i 5. Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja.). Zaključci su implementirani u izmjene i dopune prostornih planova koji su u to vrijeme izrađivane (i III. izmjene i dopune Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije), a ostale će poslužiti kao podloga i biti provjerene tijekom izrade i donošenja započete IV. izmjene i dopune Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije i drugih odnosnih prostornih planova.

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
III. ANALIZA IZRADA I PROVEDBE DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA
4. Provedba zaključaka, smjernica i kriterija iz prethodnog izvješća o stanju u prostoru

4.4. DRUGE MJERE OD ZNAČAJA ZA UNAPREĐENJE STANJA U PROSTORU

Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije za proteklo razdoblje utvrđen je cijeli niz mjera i aktivnosti od značaja za unapređenje stanja u prostoru:

- poticanje razvoja sustava središnjih naselja,
- praćenje provedbe prostornih planova,
- poticanje okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta,
- poticanje revitalizacije ribnjačkih površina,
- usmjeravanje i planska transformacija ruralnih, rijetko naseljenih područja sa procesima izumiranja stanovništva,
- poticanje razvoja velike i male privrede kroz njihovu interakciju, a na principima policentričnog sustava,
- poticanje razvoja Daruvara kao južnog pola razvoja,
- poticanje daljnjeg razvoja infrastrukturnih sustava,...

Mjere su provođene među ostalom i odgovarajućom prilagodbom planskih rješenja prostornih planova uređenja općina i gradova.

Pojedine mjere su relativno aktivno provođene (poticanje razvoja sustava središnjih naselja, osmišljavanje i izgradnja poduzetničkih zona, razvoj plinoopskrbe i vodoopskrbe,...), pri čemu se nisu uvijek poštivale planske preporuke.

Dio mjera nije provođen ili je vrlo slabo provođen (planska transformacija ruralnog prostora, okrupnjavanje zemljišta,...), dijelom zbog nedostatka sredstava, ali dijelom i zbog subjektivnih slabosti.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.

IV. PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM AKTIVNOSTI

IV.

PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
IV. PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM AKTIVNOSTI
1. Potrebe i i ograničenja održivog razvoja u prostoru BBŽ obzirom na sektorska opterećenja

1. POTREBE, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA DALJNJEG ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU BBŽ OBTIROM NA OKOLNOSTI, SEKTORSKE OPTEREĆENJA I IZAZOVE

Bjelovarsko-bilogorska županija se kao cjelina u odnosu na Državu može prepoznati kao područje sa problemima u razvoju (iako se nalazi u grupi županija središnje Hrvatske - najrazvijenijeg područja Hrvatske i ključnog čvorišta europskih i regionalnih prostornih pravaca), a prvenstveno zbog:

- malih gustoća naseljenosti i negativnih demografskih procesa,
- nepovoljno (poljoprivreda) i dijelom neprirodno orijentiranog gospodarstva u dubokoj recesiji,
- još uvijek perifernog položaja u odnosu na glavne pravce razvoja,
- nepovoljnih utjecaja metropolitanskog područja Zagreba.

Na području Županije može se uočiti većina problemskih područja (područja s ograničenjima u razvoju) prepoznatih brojnim dokumentima, pa tako i PP BBŽ i ovim Izješćem o stanju u prostoru:

- posljedicama rata devastirana područja,
- ruralni prostor i selo,
- brdsko-gorska (uvjetno) područja,
- područja malih gustoća naseljenosti i negativnih demografskih procesa,
- područja s nerazvijenom mrežom naselja, funkcija i gospodarstva,
- područja loše pokrivena infrastrukturom (komunalnom i društvenom),
- područja s oskudnim resursima,
- područja nepovoljne (poljoprivreda) i dijelom neprirodne orijentacije gospodarstva,
- područja perifernog položaja u odnosu na glavne pravce razvoja,...

Sintezom u prethodnim poglavljima prezentiranih podataka, analiza i kartograma dolazimo do zaključka da je prostor Županije izrazito nejednako razvijen, te da u njemu možemo prepoznati:

- dva velika i nekoliko manjih područja sa vrlo velikim i velikim ograničenjima u razvoju, (Papuk i jugoistočni dio Bilogore, Moslavačka gora, sjeverni dio Bilogore, dio doline Česme i Glogovnice,...)
- više područja sa umjerenim ograničenjima,
- četiri područja sa vrlo malim ograničenjima, (jače urbanizirani i gradski prostori Bjelovara, Čazme, Garešnice i Daruvara)

Kao područja sa specifičnim problemima i karakteristične pojave sa znatnim utjecajem na sadašnje i buduće procese u prostoru treba još posebno istaknuti:

- šire područje Čazme, kao izrazito monocentrično,
- šire područje Grubišnog Polja, kao slabog područnog središta s dijelom nesaniranim posljedicama Domovinskog rata,
- središnji dio Županije, a koji je možda najviše osjetio utjecaj promijenjenih okolnosti u odnosu na vrijeme njegovog najjačeg razvoja i formiranja lokalnih,
- područje Papuka i istočnih dijelova Bilogore (a posebno sadašnje Općine Đulovac) kao prostora sa i inače vrlo velikim ograničenjima u razvoju, potenciranim posljedicama Domovinskog rata,
- prekid sekundarnih veza sjevera i juga Hrvatske i slabljenje glavnih osovina razvoja sjeveroistočnog dijela Županije, a posebice položaja Daruvara kao manjeg regionalnog središta (koje su razvijene u drugačijem geostrateškom i geopolitičkom okruženju, te će vrlo teško povratiti prijašnji značaj),
- negativne utjecaje metropolitanskog područja Zagreba na cijelu Županiju, a posebno na Bjelovar kao veće regionalno središte, koji se izgradnjom brze ceste Zagreb-Sv. Helena-Bjelovar-Virovitica mogu umanjiti, naročito u prometnom pogledu izoliranosti ove Županije u odnosu na širi regionalni prostor Države i Europe,
- relativno neiskorištene osovine razvoja Bjelovar-Daruvar-Pakrac, Bjelovar-Čazma-Ivanić Grad i Virovitica-Grubišno Polje.

Normalno, da se kao posljedica lošeg stanja u gospodarstvu, javlja i loša situacija u društveno-socijalnom segmentu (zadovoljavanje potreba žitelja ove Županije u izvanradnim

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
IV. PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM AKTIVNOSTI
1. Potrebe i i ograničenja održivog razvoja u prostoru BBŽ obzirom na sektorska opterećenja

aktivnostima: stanovanju, kulturi, sportu, obrazovanju, zdravstvu i dr.), pa je već naprijed konstatirano da u ovom trenutku Bjelovarsko-bilogorska županija ne spada u grupu onih koje stanovništvu nude dobre gospodarsko-socijalne uvjete.

Ograničavajući faktori razvitka leže prvenstveno u ljudskom faktoru, prometnoj izoliranosti i blizini metropolitanskog područja koje je više izvlačilo prirodne i proizvodne resurse, nego injektiralo poticajna sredstva za razvitak ovog prostora. Na taj način je jedan, prirodnim datostima relativno izdašan prostor države, neopravdano došao u stanje ispodprosječnih državnih gospodarskih rezultata.

Pri tom treba naglasiti da su granice ekološke nosivosti sada pređene kod većine većih i nekoliko manjih vodotoka te u neposrednoj blizini nekoliko većih industrijskih postrojenja, a da je okoliš na području Županije u najvećem dijelu još relativno očuvan, što, ukoliko se adekvatno iskoristi može biti velika komparativna prednost u odnosu na pojedine dijelove Hrvatske i većinu zapadnoeuropskih zemalja.

Jače izraženog sukoba interesa u Županiji gotovo da niti nema (bar sukoba nastalog usljed pojačanog interesa) izuzev u užim urbanim jezgrama Bjelovara i Daruvara (koje su kao takve zaštićene), te možda Čazme i Garešnice (koje nisu zaštićene), širim okolicama Bjelovara i Daruvara (izgradnja "spremišta" kljeti i vikendica) i uz postojeće državne i županijske ceste. Međutim, zadnjih dvadesetak godina pojačava se sukob društvenog i privatnog interesa na velikim depopulacijskim područjima koja ubrzano propadaju, a prostor se stihijski prenamjenjuje.

Obzirom da su sadašnja demografska situacija i procesi u stvari rezultat dugogodišnjih utjecaja (prirodnih i stvorenih resursa, globalnih i lokalnih trendova-gospodarskih, socioloških,...) oni su i možda najbolji indikator stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja pojedinih prostora (velika većina demografski ugroženih prostora su ujedno i ruralna, brdsko-gorska ili nizinska šumsko-poplavna područja sa nerazvijenom mrežom naselja, funkcija i gospodarstva, perifernog položaja u odnosu na glavne pravce i središta razvoja, loše pokrivena infrastrukturom,...). Simulacije budućih demografskih kretanja pokazale su da će broj stanovnika Bjelovarsko-bilogorske županije i dalje opadati (brže nego Republike Hrvatske), te da će 119 764 stanovnika 2011. godine do 2021. godine pasti na oko 110 000, a 2031. godine možda i ispod 100 000.

Odgovarajućim prostornoplanskim i drugim poticajnim mjerama mnogi naprijed navedeni ograničavajući faktori bi se vjerojatno mogli eliminirati ili bar smanjiti na prihvatljivi nivo, međutim kako su demografski procesi izrazito tromi i ciklički (za ostvarivanje vrlo malih pomaka potrebno je vrlo dugo vrijeme, a posljedice svakog poremećaja se iako manjim intenzitetom još dugo periodično ponavljaju) obzirom na sadašnju situaciju i procese, jedna od najvećih i teško savladivih prepreka ravnomjernijem razvoju Županije bit će upravo demografski faktor.

Temeljem svega naprijed navedenog možemo konačno zaključiti, da bi se odgovarajućim prostornoplanskim usmjeravanjem razvitka (ali samo uz pretpostavku izlaska iz recesije, te definiranje i stvarno provođenje konkretnih instrumenata i mjera, te maksimalno korištenje sredstava iz fondova RH i EU) mogao ostvariti zadovoljavajući i relativno ravnomjeran razvoj prostora Županije, ali s tim da bi se neki prostori (prvenstveno naprijed navedena područja s vrlo velikim ograničenjima u razvoju) na žalost ipak morali "napustiti" (bar kao područja stalnog stanovanja), a poticajnim mjerama pokrenuti i ubrzati razvoj onih (ciljano odabranih) prostora, gdje bi se to moglo relativno racionalno pa eventualno i "brzo" ostvariti.

Izvešće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
IV. PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM AKTIVNOSTI
2. Ocjena potrebe izrade novih i ili id postojećih dokumenata prostornog uređenja na razini BBŽ

2. OCJENA POTREBE IZRADE NOVIH I/ILI IZMJENA I DOPUNA POSTOJEĆIH DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA NA RAZINI BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Izvešćem o stanju u prostoru Republike Hrvatske 2008.-2012. godine utvrđena je prioritetna obveza izrade novih dokumenata prostornog razvoja Republike Hrvatske. Kako su Strategija i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske doneseni još 1997., odnosno 1999. godine, a izmjene i dopune 2013. godine, perspektive prostornog razvoja Republike Hrvatske, promijenjeni kontekst prostornog razvoja i uvjeta korištenja prostora, kao i zakonske obveze uvjetuju izradu novih dokumenata prostornog razvoja Republike Hrvatske, kako zbog novih okolnosti, potrebe praćenja procesa i odgovora na pritiske na prostor, tako i zbog potrebnih usklađenja s EU pravilima.

Važeći Prostorni plan Bjelovarsko-bilogorske županije izrađen je kao prvi i donesen 2001. godine. Kroz donošenje triju izmjena i dopuna rješavana su prioritetna prostornoplanska pitanja i zahtjevi, te korigirana prostornoplanska rješenja i usklađivana sa izmjenama zakona, potreba, zaštite prostora i stanja u prostoru. Plan će se vjerojatno mijenjati još najmanje dva puta (u tijeku je izrada i donošenje relativno obimnih IV. izmjena i dopuna kojim će se njegova primjenjivost nastojati produžiti bar do 2016. - 2017. godine i I. ciljanih izmjena i dopuna koje se rade zbog hitnosti). U okviru izrade i donošenja IV. izmjena i dopuna provest će se i postupci strateške procjene utjecaja plana na okoliš i ekološku mrežu, te usklađivanje s odredbama „novog“ Zakona o prostornom uređenju.

U skladu s dokumentima prostornog razvoja Republike Hrvatske, te odredbama „novog“ Zakona o prostornom uređenju, najkasnije 2015. godine (ukoliko izrada i donošenje Državnog plana prostornog razvoja Republike Hrvatske dođe bar do faze javne rasprave) trebat će započeti izradu novog Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije.

Novi Prostorni plan treba se temeljiti na najnovijim stručnim spoznajama, novim propisima i mjerama koje će proizići iz članstva Republike Hrvatske u EU, trendovima i procesima u prostoru, te na multidisciplinarnom pristupu izradi. Kao strateški dokument regionalnog razvoja trebao bi imati odlučujuću ulogu u usmjeravanju društvenog i gospodarskog razvoja Županije, te osigurati daljnje racionalno korištenje prirodnih resursa i zaštitu prostora.

Koliko se iz sadašnje perspektive može uočiti, u bližoj budućnosti neće biti potrebe za izradom drugih prostornih planova županijske razine, odnosno urbanističkih planova uređenja izdvojenih građevinskih područja izvan naselja za gospodarske i/ili javne namjene županijskog značaja.

Obzirom da izrada novih prostornih planova uređenja općina i gradova ne može započeti prije dovođenja izrade i donošenja Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije bar do faze javne rasprave (vjerojatno 2017. godine), zbog potreba usklađenja važećih planova sa odredbama zakona, te izmijenjenim potrebama, zaštitu i stanju u prostoru, svaka općina morat će izraditi i dinijeti najmanje jedne, a grad vjerojatno i dvoje izmjene i dopune.

Dinamika izrade i donošenja izmjena i dopuna prostornih planova uređenja općina i gradova, kao i drugih prostornih planova čije je donošenje u nadležnosti jedinica lokalne samouprave, odredit će se Izvešćima o stanju u prostoru i preporukama za unaprjeđenje održivog razvoja gradova i općina Bjelovarsko-bilogorske županije.

Za potrebe izrade IV. izmjena i dopuna Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije trebalo bi izraditi:

- Rudarsko-geološku studiju, obzirom da je istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina (prvenstveno građevinskog kamena) jedna od potencijalno važnijih djelatnosti u prostoru više općina, te Grada Čazme, a da je u važećim prostornim planovima planirana na neujednačen i značaju neprimjeren način
- Strateška studija procjene utjecaja plana na okoliš, obzirom da će u postupku izrade i donošenja IV. id PP BBŽ trebati provesti postupak strateške procjene utjecaja plana na okoliš.

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
IV. PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM AKTIVNOSTI
2. Ocjena potrebe izrade novih i ili id postojećih dokumenata prostornog uređenja na razini BBŽ

Za potrebe izrade novog Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županija trebalo bi napraviti:

- Bonitetnu kartu poljoprivrednog zemljišta BBŽ
obzirom da je važećim prostornim planovima podjela poljoprivrednog zemljišta na planske kategorije (osobito vrijedno, vrijedno, ostalo obradivo tlo i ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište) izvršena temeljem odredbi, smjernica i kriterija PP BBŽ, ali po različitim izrađivačima prostornih planova
- Studija odvodnje otpadnih voda BBŽ
obzirom na veliko povećanje pokrivenosti vodoopskrbom, te procjenu da je odvodnja otpadnih voda trenutno možda i najnerazvijeniji infrastrukturni sustav, a da bi se, ukoliko se stručno dobro obradi, znatan dio sredstava mogao povući iz fondova RH i EU
- Demografsku studiju BBŽ
obzirom da je ista jedna od osnovnih podloga za kvalitetno planiranje prostora (a pogotovo za područja vrlo nepovoljnih demografskih procesa), u slučaju ostvarenja planiranog zapošljavanja djelatnika Zavod bi istu izradio sam
- Izmjenu i dopunu Plana gospodarenja otpadom BBŽ
izrada istoga više nije obveza županije, ali cijenimo da bi zbog kvalitetne organizacije tog često politički rješavanog, sve važnijeg sustava (i potencijalno prosperitetne gospodarske djelatnosti) bilo poželjno
- Elaborat zaštite izvorišta i zahvata pitke voda BBŽ
obzirom da za većinu izvorišta i zahvata pitke vode nisu donesene odgovarajuće odluke o zonama sanitarne zaštite

a do početka izrade ili najkasnije u tijeku izrade nacrtu prijedloga trebalo bi bar do faze nacrtu dovesti i izradu svih drugih, temeljem odredbi posebnih zakona zahtijevanih strategije, planova, programa i izvješća (Razvojne strategije BBŽ 2014. - 2020., Turističkog master plana, Strategije razvoja ljudskih potencijala,...), studija utjecaja na okoliš najvažnijih zahvata u prostoru (infrastrukturnih građevina,...).

Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
IV. PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM AKTIVNOSTI
3. Prijedlog aktivnosti za unapređenje održivog stanja u prostoru

3. PRIJEDLOG AKTIVNOSTI ZA UNAPREĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU

Prijedlog aktivnosti za unapređenje održivog razvoja u prostoru u budućem razdoblju proizlazi kao rezultat naprijed provedene analize potreba, mogućnosti i ograničenja daljnjeg razvoja prostora Bjelovarsko-bilogorske županije.

Racionalnim korištenjem i zaštitom prostora mora se postići učinkovitija funkcionalna organizacija i štednja resursa (i čuvanje za slijedeće naraštaje). U svrhu ostvarivanja načela održivog razvitka mora se poticati gospodarski i socijalni razvitak županije uz zadovoljavanje potreba današnje generacije, te uvažavanje jednakih mogućnosti za udovoljavanje potreba budućih generacija i sprječavanje prevladavanja interesa pojedinih djelatnosti na račun uravnoteženosti razvoja, biološke raznolikosti, zaštite okoliša i potreba drugih korisnika prostora. Potrebno je očuvati prostornu osobnost i dugoročno zaštititi prostor kao osnovu zajedničke dobrobiti i pretpostavku za lokalnu konkurentnost, na temelju praćenja, analize i ocjena razvoja pojedinih djelatnosti i osjetljivosti prostora, osiguranje kvalitete životnog i radnog okoliša, ujednačenosti standarda uređenja pojedinih područja, učinkovitosti gospodarenja energijom, zemljištem i prirodnim dobrima.

Temeljna aktivnost za unapređenje održivog razvoja uz omogućavanje vizija razvoja Bjelovarsko-bilogorske županije je izrada prostornoplanske dokumentacije. Kvalitetnom izradom prostornih planova na svim razinama, te njihovim dosljednim i pravodobnim provođenjem, osigurat će se osnovni uvjeti za održiv prostorni i gospodarski razvoj. Zadovoljavajuće uređenje prostora i izgradnja u prostoru nisu mogući samo primjenom propisa i formalno-pravnih odrednica za izgradnju nego je od presudne važnosti kakvoća potrebne dokumentacije. Uočen je nedostatak prethodnih studija ili programa na temelju kojih bi se podigla kvaliteta prostornih planova, odnosno odabrao kvalitetan prostorni scenarij za održivi razvoj uvažavajući pojedine sektorske težnje i aspiracije u istom prostornom okviru. Poseban značaj potrebno je posvetiti provedbenim prostornoplanskim dokumentima, usmjeravati izradu ovih dokumenata u gradskim sredinama kao preduvjet urbane obnove, zaštićenih povijesnih cjelina, kao i preduvjet za planski razvoj, opremanje zemljišta komunalnom infrastrukturom i javnim sadržajima. Potreba izrade i donošenja prostornih planova kojima bi se stvorili preduvjeti održivog razvoja Bjelovarsko-bilogorske županije navedena je prethodno u poglavlju Ocjena potrebe izrade novih i/ili izmjena i dopuna postojećih dokumenata prostornog uređenja na razini Županije.

Aktivnosti za unapređenje održivog razvoja u prostoru su nadalje prikazane sažeto, prema tematskim skupinama, a opširnija razrada svake teme prikazana je u prethodnim poglavljima.

Poljoprivredno zemljište - Nužno je i nadalje poticati racionalno korištenje poljoprivrednog zemljišta, povećanje zemljišnog posjeda i iskorištavanja do sada neobrađenih poljoprivrednih površina, te težiti smanjenju korištenja kvalitetnog zemljišta za nepoljoprivredne svrhe.

Šume – U svrhu očuvanja šuma potrebno je potencirati njihovu zaštitnu ulogu. Bez nužne opravdanosti ne smanjivati šumske površine i ne provoditi prenamjenu šuma ekološke i socijalne funkcije u šume druge (gospodarske) namjene. Obnavljati uništene šumske površine pošumljavanjem te održavati postojeće šumske površine putem pravilnog gospodarenja.

Vodozaštitna područja – Pri izradi dokumenata prostornog uređenja na svim razinama osobitu pozornost treba posvetiti zaštiti vodonosnika, posebno izvorištima i zaštitnim zonama izvorišta, te postojećim i planiranim vodozaštitnim područjima i to kroz mjere i radove na zaštiti voda od zagađenja i utvrđivanjem učinkovitosti zaštite. S ciljem zaštite izvorišta potrebno je sustave odvodnje, prometnice u vodozaštitnim područjima, naftovode i uređaje u transportnom sustavu, te industrijske pogone, farme – zagađivače, izgraditi opremajući ih uređajima za predtretman otpadnih voda. Zaštita izvorišta vode za piće utvrđena je kao prioritet.

Gospodarske zone – Racionalnim planiranjem osigurati uvjete za formiranje gospodarskih zona uz dosljedno provođenje uvjeta utvrđenih Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije. Nove proizvodne kapacitete i poslovne sadržaje planirati ponajprije u postojećim proizvodnim i poslovnim zonama u kojima je izgrađena osnovna prometna i komunalna infrastruktura.

Izješće o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013.
IV. PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM AKTIVNOSTI
3. Prijedlog aktivnosti za unapređenje održivog stanja u prostoru

Turizam - Turistički razvoj ističe svoje potencijale kao što su prirodna ljepota, velike šumske površine s tradicijom lovnog, ribolovnog i izletničkog turizma, biciklističke staze, izvori termalne vode, tradicija proizvodnje vina, jedinstveni spoj bilogorsko-moslavačke kuhinje uz još brojne lokalne, raznovrsne potencijalne turističke atrakcije, te slične turističke proizvode osobito vezane uz ruralni prostor i prirodu. Postupna operacionalizacija vizije i misije putem strateških razvojnih ciljeva trebala bi na cijelom prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije osigurati sustavan i održiv razvoj turizma. Kroz prostornoplansku dokumentaciju mora se osigurati kontinuirani razvoj ove djelatnosti uz zaštitu prirodnih i kulturnih vrijednosti i osobitosti prostora Županije.

Građevinska područja – Sukladno smjernicama i odredbama Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije potrebno je i dalje racionalno planirati građevinska područja, što se jednako odnosi na građevinska područja naselja i na građevinska područja izdvojene namjene. Komunalnim opremanjem neizgrađenih dijelova naselja, rekonstrukcijom i dogradnjom u izgrađenim dijelovima i ostalim mjerama treba sprječavati nepotrebno širenje naselja i težiti dimenzijama primjerenim potrebama stanovništva i održivog razvoja. Pri tome, međutim, treba voditi računa da se prestrogim tumačenjem potrebe racionalnog definiranja građevinskih područja ne umanje ionako male mogućnosti preobrazbe i korištenja rijetko naseljenih ruralnih područja u fazi izumiranja stanovništva.

Prirodna i kulturna baština – U sustavu prostornog planiranja treba i nadalje prepoznavati područja koja zaslužuju poseban odnos, brigu i zaštitu u cilju očuvanja prirodne i kulturne baštine.

Infrastrukturni sustavi – Temeljem potreba Županije i lokalnih zajednica, a kroz osiguranje stručne utemeljenosti prostornoplanskih rješenja, treba osigurati daljnji razvoj infrastrukturnih sustava. Potrebno je aktivno uključivanje Županije u izradu strateških dokumenata kojima se utvrđuju novi infrastrukturni sustavi državnog značaja.

Obnovljivi izvori energije – Poticati Gradove i Općine na planiranje postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije u svojim prostornim planovima, osobito elektrana i kotlovnica na biomasu i bioplin, solarnih elektrana i solarnih toplinskih sustava. Stimulirati izgradnju ovih sustava naročito unutar gospodarskih zona. Stimulirati smanjenje potrošnje energije za grijanje i hlađenje kroz projekte rekonstrukcije i obnove postojećih građevina.

Gospodarenje otpadom – Uspostaviti cjeloviti sustav gospodarenja otpadom, koji se temelji na planiranom Županijskom centru za gospodarenje otpadom i pretovarnim stanicama - reciklažnim dvorištima.

Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije ima aktivnu ulogu u provođenju svih navedenih aktivnosti, a nastaviti će to i u buduću kroz praćenje provedbe Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije, izrade Izmjena i dopuna Prostornog plana Bjelovarsko-bilogorske županije, te praćenje izrade dokumenata prostornog uređenja na svim razinama. Zavod sudjeluje u izradi prostornih planova iz nadležnosti jedinica lokalne samouprave, u svima fazama kroz savjetodavno-stručnu suradnju i davanje mišljenja o usklađenosti s Prostornim planom Bjelovarsko-bilogorske županije, a u dijelu kao izrađivač Prostornih planova Grada/Općine. Zavod prati i planiranje i izgradnju kapitalnih infrastrukturnih objekata od važnosti za Državu i Županiju, te vodi dokumentaciju prostora i razvija Informacijski sustav prostornog uređenja.

SADRŽAJ

AKTI ŽUPANA

	Strana
90. Rješenje o imenovanju Savjeta za socijalnu skrb Bjelovarsko-bilogorske županije	1

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

42. Zaključak o prihvaćanju Izvješća o stanju u prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije 2009. - 2013. godine	2
---	---

„Županijski glasnik“ — Službeno glasilo Bjelovarsko-bilogorske županije • Izdavač: Bjelovarsko-bilogorska županija, Ulica dr. Ante Starčevića 8, telefoni: (043) 242-279 ili 221-905 • Glavni i odgovorni urednik: Lidija Brkić, mag. iur. • Pretplata za 2014. godinu iznosi 450,00 kuna • Tisak ČVOR d. o. o. Bjelovar • Oslobođeno plaćanja osnovnog poreza na promet proizvoda i usluga na temelju mišljenja Ministarstva prosvjete i športa • Poštarina plaćena u HP Bjelovar.